

34 OBSERVANT

Ritzen moet 700 miljoen bezuinigen op studiefinanciering

MAXIMAAL VIJF JAAR STUDIEBEURS

Het recht op een studiebeurs vervalt na afloop van de cursusduur plus een extra uitloopjaar. Voor de meeste studenten betekent dit nog maar vijf jaar beurs. Daarna kan nog een jaar lang evenveel geld worden geleend als men voordien kreeg. Als een student ouder is dan 26 jaar vervalt het recht op een studiebeurs eveneens. Ook dan kan wel nog geleend worden zolang er inschrijvingstijd in het hoger onderwijs resteert. Verder worden de collegegelden in komende vijf jaar jaarlijks met honderd gulden verhoogd. Die verhoging wordt niet gecompenseerd in de basisbeurs, maar in de aanvullende financiering - in de topbeurs of de studielening. De mogelijkheden voor studenten om bij te verdienen worden echter verruimd.

Over deze maatregelen heeft minister Ritzen afgelopen vrijdag overeenstemming bereikt in het kabinet. De bezuinigingsplannen komen in grote lijnen overeen met wat er eerder vorige week al van was uitgelekt. In de loop van deze week zal Ritzen de maatregelen verder uitwerken in een nota - de zogeheten 'heroriënteringsnota' - die aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Het totale pakket maatregelen levert minister Ritzen vanaf 1995 een jaarlijkse bezuiniging op van ongeveer 700 miljoen gulden. Dat is vijftig miljoen meer dan in het regeerakkoord van hem werd verlangd. Aan die taakstelling heeft de bewindsman dus ruimschoots voldaan. Bovendien hoeft hij niet meer te vrezen voor extra uitgaven voor studiefinanciering als gevolg van het stijgend

aantal studenten. Het stelsel van studiefinanciering kost dit jaar ongeveer 4,2 miljard gulden, wat ruim een miljard meer is dan werd voorzien bij de invoering ervan.

Meer in detail komen de plannen van het kabinet op het volgende neer. De hoogte van de basisbeurs blijft ongewijzigd (620 gulden per maand), maar de jaarlijkse indexering van deze basisbeurs vervalt. Dat betekent dat stijgende kosten van levensonderhoud er niet meer in worden gecompenseerd. Om het budget van de student toch op peil te houden, vindt compensatie voortaan plaats in de aanvullende financiering. Studenten uit de lagere inkomensgroepen krijgen de prijscompensatie dus in hun aanvullende beurs (topbeurs), de overigen kunnen het geld lenen.

De collegegelden worden gedurende vijf jaar jaarlijks met 100 gulden verhoogd. Deze collegegeldverhoging wordt evenmin in de basisbeurs gecompenseerd. Ook hiervoor geldt dat de compensatie weer wel plaatsvindt in de aanvullende beurs, terwijl studenten uit een welgesteld milieu de stijging van het collegegeld kunnen lenen.

Het recht op een basisbeurs en een aanvullende beurs wordt beperkt tot de lengte van de cursusduur plus een jaar. Na afloop daarvan kan wel nog eens een jaar lang worden geleend. Voor de meeste universitaire studenten en een deel van de hbo-studenten betekent dit dus vijf jaar recht op een beurs in plaats van zes. Gedurende het zesde jaar moeten zij het benodigde budget gaan lenen. Hbo-studenten met een vooropleiding in vwo of mbo krijgen straks nog maar vier jaar recht op een beurs, omdat voor hen ook de cursusduur verlaagd wordt naar drie jaar. Studenten geneeskunde houden zes jaar recht op een beurs.

Als een student ouder is dan 26 jaar vervalt het recht op een basisbeurs en een aanvullende beurs eveneens. De student mag ook dan blijven lenen tot het maximale budget waar het inkomen van de ouders recht op geeft, althans zolang hij nog inschrijvingsrechten over heeft. Deze maatregel wordt ingevoerd vanaf augustus 1992. Vanaf 1995 levert hij een opbrengst van 45 miljoen gulden.

Er komt een aparte rechtspersoon die het benodigde geld voor de studieleningen gaat aantrekken op de kapitaalmarkt. Vervolgens wordt dit geld doorgesluisd naar de Informatiseringsbank die de leningen verstrekt en de aflossingen int. De overheid stelt zich garant. Deze verzelfstandiging van de leningen zal op 1 januari 1991 ingaan. De opbrengst ervan wordt geraamd op 480 miljoen, waarmee de verzelfstandiging dus het merendeel van de totale bezuiniging van 700 miljoen oplevert.

Vanaf 1992 zal de student vanaf het begin van zijn studie rente moeten gaan betalen over de lening. Die rente zal vanaf die datum ook verhoogd worden tot het niveau van de marktrente. Studenten krijgen wel meer mogelijkheden om bij te verdienen, waarmee zij de hoogte van hun studielening kunnen beperken. Er komt een vrijstellingsbedrag van 8.000 gulden per jaar, ongeacht of de student wel of niet aanvullende financiering krijgt. Dat bedrag ligt nu nog bij 2.000 gulden. Als een student straks meer bijverdient dat 8.000 gulden, wordt de basisbeurs voor dat bedrag gekort.

bestuur. Dat suggereerde dat een derde van de begroting op die wijze gedekt zou kunnen worden.

Ook over MGK heerst er wrevel. Gezondheidswetenschappen verwijt het college te weinig geld uit te trekken voor de studierichting en tevens onduidelijkheid te laten voortbestaan over het onontbeerlijk geachte bijbehorende onderzoeksinstituut. Zowel de provincie als DSM zouden hieraan bijdragen, maar uitsluitsel daarover is nog steeds niet verkregen. Als het college niet snel voor opheldering zorgt, loopt het gehele initiatief gevaar, vreest men bij gezondheidswetenschappen.

Wammes Bos

Jos Dohmen/HOP

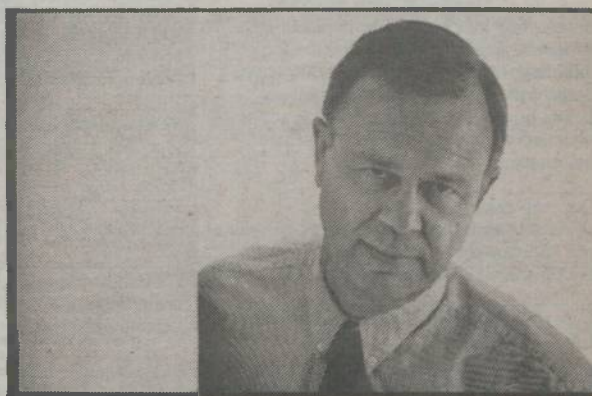
Informatie- en opinieblad van de
Rijksuniversiteit Limburg.
Redactie-adres: Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-887174

Tiende jaargang, nummer 34, 13 juni 1990

Inhoud

Pagina 7

Vredevoogd

Dat de nieuwe studierichtingen zijn toegewezen heeft Vredevoogd gered, menen sommigen bij de RL. Na een vliegende start in 1987 is zijn ster de laatste anderhalf jaar nogal gekelderde, maar met dit resultaat is hij weer boven Jan. Hij is vriendelijk, daadkrachtig, maar toont weinig gevoel voor de universitaire cultuur, luidt een wijd verbreide diagnose.

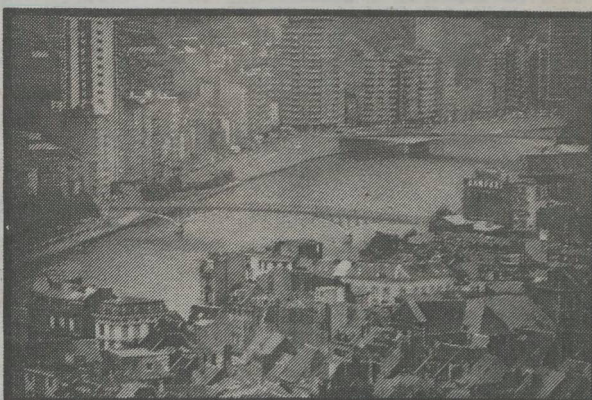
Pagina 9

Registreren

Al tien jaar lang wordt in Maastricht een databank bijgehouden van alle gevallen waarin een beroep wordt gedaan op geestelijke gezondheidszorg, behalve wanneer de cliënt geen toestemming verleent. Het register is vanuit het oogpunt van privacy-bescherming altijd een omstreden zaak geweest. Staat er wel genoeg wetenschappelijk nut tegenover en wordt de kwaliteit van de zorg erdoor bevorderd? Hub Hamers en Marius Romme van de vakgroep Sociale Psychiatrie hebben in hun onlangs verschenen boek proberen aan te tonen dat het antwoord bevestigend moet zijn.

Pagina 10

Luik

Historisch gezien is Maastricht nauw met Luik verbonden geweest, maar meer nog dan de landsgrens heeft de taalgrens een barrière opgeworpen die de twee steden grondig van elkaar heeft vervreemd. Bij de nadering van 1993 zou het niet onverstandig zijn de banden weer wat nauwer aan te halen. De twee universiteiten hebben volop mogelijkheden, maar de belangstelling van de studenten stuit nog op praktische problemen.

Milieugezondheidskunde en Cultuur & Wetenschap

TWEE NIEUWE STUDIES

Minister Ritzen heeft toestemming gegeven voor twee nieuwe studierichtingen. Het gaat om milieugezondheidskunde en cultuur- en wetenschapsstudies. In eerste instantie had de onderwijsraad, een belangrijk adviesorgaan van de minister, beide initiatieven van de hand gewezen. Herziene nota's blijken nu de onderwijsraad en vervolgens de minister bevredigd te hebben. Milieugezondheidskunde (MGK) wordt een interfacultaire studierichting tussen gezondheidswetenschappen en geneeskunde, waarbij de eerstgenoemde de zwaarste verantwoordelijkheid draagt. Studenten kunnen instromen na het propedeusejaar. Naar verwachting zullen dat er jaarlijks ongeveer vijftig zijn. Per aanstaande september zal de eerste groep kunnen beginnen.

Cultuur- en wetenschapsstudies (C&W) is een initiatief van de faculteit algemene wetenschappen, die hierdoor nu voor het eerst eigen studenten kan binnenhalen. Ook hier mikt men (met ingang van september 1991) op een aantal van ongeveer vijftig per jaar.

C&W wil een novum in Nederland zijn waar het gaat om de combinatie van alfa en beta-wetenschappen. Het lijkt nog het meest op het Amerikaanse Arts and Sciences.

Over de financiering van de plannen bestaat nogal wat onduidelijkheid. Voor C&W zou deels een beroep gedaan worden op externe fondsen, maar over de haalbaarheid daarvan bestaat onenigheid tussen de faculteit en het college van

"Plannen betekenen ook de nekslag voor het verenigingsleven"

VERONTWAARDIGING ALOM OVER BEZUINIGING OP STUDIEFINANCIERING

De plannen van het kabinet voor bezuiniging op de studiefinanciering en verhoging van het collegegeld hebben tot woedende reacties van de betrokken partijen geleid. Zowel de studentenbonden LSVb en ISO, als de verenigingen van universiteiten (VSNU) en hogescholen (HBO-raad) vinden de voorstellen onaanvaardbaar. In de Tweede Kamer willen de onderwijsspecialisten echter nog niet het achterste van hun tong laten zien.

Vóór het kabinetsberaad van vorige week vrijdag hielden studenten een waarschuwendende demonstratie in Amsterdam. (foto Bram de Hollander)

Zelfs de studentenverenigingen en corpora - toch nooit de eersten die zich roeren - zijn afgelopen zondag in spoedvergadering bijeen geweest om "geschrokken en boos" te reageren. "Studenten krijgen nog maar vijf jaar lang een beurs, terwijl de gemiddelde student vijf en een half jaar over zijn studie doet. Dit is dan ook de nekslag voor het verenigingsleven. De student heeft geen geld en geen tijd meer voor sociale, sportieve, politieke en culturele activiteiten. Het verloren gaan van de studentenverenigingen zal leiden tot het ontstaan van een grijze massa eenzijdig gevormde academici," aldus een woordvoerder.

LSVB en ISO
De Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) toonde zich "verbijsterd". LSVb-voorzitter Jaap de Bruijn: "Minister Ritzen valt niet meer serieus te nemen als hij spreekt over de toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Ik zie niet hoe een verslechterde inkomenspositie, een hogere studieschuld, verhoogde ouderafhankelijkheid en een verhoogd collegegeld de toegankelijkheid waarborgen, laat staan vergroten."

Het studieklimaat zal onwerkbaar worden, denkt de LSVb, als de gefinancierde studieduur straks tot vijf jaar is teruggebracht. Studenten uit de lagere inkomensgroepen zullen de gevolgen van de plannen het hardst voelen omdat er meer geleend moet worden en omdat over de leningen een marktrente betaald moet worden. Bovendien vindt de bond het "te gek voor woorden" dat studenten na hun 26ste helemaal geen beurs meer kunnen krijgen. De voorgenomen verhoging van het collegegeld met vijfhonderd gulden in vijf jaar tekent volgens de LSVb "de armoede in het denken over het onderwijs."

Het Interuniversitair Studenten Overleg (ISO) rekent voor dat de studieschuld van de student door deze maatregelen kan oplopen tot 35.000 gulden, dertien-duizend meer dan nu. Ook zal de koopkracht van de basisbeurs de komende jaren met honderdvijftig gulden afnemen omdat niet langer prijsindexatie plaatsvindt. Volgens het ISO valt het niet te rijmen dat minister Ritzen onlangs voorstelde om de universiteiten de

vrijheid te geven om de collegegelden desgewenst te verlagen, terwijl hij zelf nu een verhoging afkondigt.

Ook de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) wijst op deze tegenstrijdigheid. De vereniging gelooft dat het afschaffen van de beurs voor studenten ouder dan 26 jaar buitengewoon hard zal aankomen. Een vijfde van alle universitaire studenten is ouder dan die leeftijd. "Met al deze voorstellen geeft het kabinet niet te kennen hoge prioriteit te geven aan een hoog opleidingspeil in Nederland," aldus VSNU voorzitter Van der Schans. De HBO-raad acht het "absoluut onaanvaardbaar" dat het kabinet de hbo-opleiding met een jaar wil bekorten voor studenten met een vwo- of mbo-opleiding.

In de Tweede Kamer zijn de onderwijsspecialisten van de grote fracties deze week nog terughoudend in hun commentaar. Het PvdA-Kamerlid Willem Vermeend wil eerst samen met zijn fractie de heroriënteringsnota bestuderen en beoordelen op zijn effecten voor de verschillende groepen studenten. "Voor die tijd geef ik geen commentaar op de afzonderlijke maatregelen. Maar ik kan nu wel al zeggen dat deze voorstellen naar mijn mening in de lijn liggen van het regeerakkoord dat door mijn fractie is onderschreven. De financiële taakstelling die in het regeerakkoord stond bedroeg 650 miljoen gulden, deze voorstellen moeten een vergelijkbaar bedrag - 700 miljoen - opleveren. Ik vind het positief te waarderen dat de financiële problemen die veroorzaakt werden door de stijgende studentenaantallen, nu niet tot extra bezuinigingen leiden maar voor rekening komen van het kabinet als geheel," aldus Vermeend.

Kritischer reageert de VVD, die vindt dat het kabinet de rekening voor de lange studieduur teveel bij de studenten legt. De grootste oppositiepartij meent dat de universiteiten aangesproken moeten worden op hun verantwoordelijkheid om studieprogramma's aan te bieden die ook echt in vier jaar te doen zijn.

Jos Dohmen/HOP

LSVb komt met alternatief plan

Met de invoering van een nieuwe sociale premie kunnen ex-studenten en werkgevers gedwongen worden om mee te betalen aan het stelsel van studiefinanciering. Dit zogeheten profijtbeginsel is als 'noodoplossing' te verkiezen boven de maatregelen die het kabinet voorbereidt. Op den duur zullen de kosten van een nieuw beursstelsel - dat geen leningen en geen ouderafhankelijkheid kent - echter betaald moeten worden uit een algemene belastingverhoging.

Dat zegt de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) in een nota 'Beter is mogelijk', die afgelopen dinsdag werd aangeboden aan voorzitter Van Leijenhorst van de vaste Kamercommissie voor onderwijs. De eigen 'heroriënteringsnota' van de studentenbond verscheen voordat minister Ritzen met de uitgewerkte plannen voor de herziening van het stelsel van studiefinanciering kon komen, zodat daarop niet kon worden ingegaan.

In de nota schetst de LSVb een vrijwel ideaal stelsel van studiefinanciering, dat dan ook volgens de eigen berekeningen maar liefst 5,6 miljard gulden zou gaan kosten. Het huidige stelsel kost - afgezien van de voorgenomen bezuinigingen - 4,2 miljard. De maatregelen die minister Ritzen uitwerkt voorzien in een besparing van 700 miljoen gulden.

Volgens de LSVb wordt het echter tijd mogelijke alternatieven serieus te bekijken: "Het is niet terecht dat veel ideeën terzijde worden geschoven op grond van de inschatting dat het te duur is of politiek niet haalbaar."

Ideaal

Een ideaal, volwaardig stelsel betekent volgens de LSVb afschaffing van het collegegeld, niet-invoering van de OV-studentenkaart, geen leningen, geen maximale leeftijds grens en geen ouder- of partnerafhankelijkheid. De beurs voor een uitwonende student zou 1.176 gulden moeten bedragen, wat overeenkomt van de uitkering die een 23-jarige werkloze ontvangt. Thuiswonenden krijgen van de bond 517 gulden per maand. Verder wordt een ziekteverzekering voor alle studenten nagestreefd, evenals handhaving van het huidige budget voor reiskosten van thuiswonende studenten. Bij een totaal aantal van 550.000 beursstudenten, waarvan er 235.000 uitwonend zijn, kost dit zoals gezegd 5,6 miljard.

Om dit stelsel te kunnen financieren, zou de overheid de huidige uitgaven voor de studiefinanciering grotendeels in stand moeten houden. Het nog ontbrekende bedrag moet volgens de LSVb maar worden gevonden via een algemene belastingverhoging. "Gezien de geringe omvang van het te verwerven bedrag ten opzichte van de totale overheidsbegroting zal de belastingdruk licht stijgen. De motivatie voor een verhoging van de belastingdruk is dat de samenleving als geheel profijt heeft van meer hoger opgeleiden. Voldoende hoger opgeleiden is een waarborg voor de economische groei en de kwaliteit van de samenleving," aldus de bond.

Jos Dohmen/HOP

Ballucinatie

Waarschijnlijk zijn er grofweg twee volksstammen. Een die zich altijd ergens aan ergert en een die zich ook nog altijd extra aan iets ergert. De eerste stam moet er maar mee leren leven. De tweede moet zelf een tv kopen. Misschien is er nog een derde stam. Dat moet dan de stam zijn die zich speciaal ergert aan voetbal op tv. Deze stam heeft een absolute hekel aan de collectieve ballucinatie en beschouwt het volksspelletje als een massaal psychokinetisch verschijnsel dat stilstand behoeft. Maar, zoals dat in de beste stammen voorkomt: soms worden sommige stamleden ongewild blootgesteld aan de ergernisverwekkende flitsende stralen van de kortgebroekte groene mathelden. Ze krijgen de bal dus automatisch in hun eigen vertrouwde omgeving door de ogen geperst. Voor die bewust ongewilde kijkers heb ik een paar redelijke balalternatieven:

Strafschop

Probeer te achterhalen wie de favoriete club van je kijkdictator is. Kraak die ploeg vervolgens tot aan de grond af en prijs de tegenstanders de hoogste hemel in.

Kopstoot

Minder gevaar voor scheiding, glasbreuk, oploeiend nationalisme of andere uitingen van miskende liefde, levert de volgende houding op. Kijk aandachtig mee en identificeer de bal met je tv-dictator. Geniet vervolgens van de manier waarop de Maradonna's en de Gullits uw dictator alle hoeken van het weiland laten zien.

Doorgestoken kaart

Sluit je ogen en beschouw de vertelsels van de verslaggever als commentaar bij een rapportage over een verhit politiek congres van een partij wiens kleur niet de jouwe is.

Geldverspilling

Erger je alleen aan de reclame. Kijk goed naar de merknamen op de borden en tel vervolgens op hoeveel in je huiskamer uitgestalde spullen deze merknamen voorkomen. Al bij het getal twee kun je je rekenen tot co-sponsor van de WK. Als je denkt dat opluchting geeft, hoef je in de toekomst principieel niets meer te kopen.

Tennisarm

Probeer je voor te stellen hoe opwindend het schouwspel zou zijn met Roland Garros-publiek.

Herhaling

Prijs je gelukkig dat je al deze sterren binnenkort weer kunt bewonderen in rechtstreekse uitzendingen van de Tour, want als je goed kijkt, zie je dat hier en daar het fietsbroekje al prijkt onder de voetbalpantalon.

Ton Brouns

Universiteitsraad fel tegen plannen Ritzen

De universiteitsraad heeft afgelopen dinsdag zijn afkeuring uitgesproken over het kabinetsbeleid voor het hoger onderwijs. Een motie van die strekking, ingediend door de NSEM-fractie en gesteund door de DOPE-fractie, werd door de raad unaniem aangenomen.

In de motie wordt gesteld dat het succes van het onderwijsbeleid - dat heeft geleid tot grotere deelname van studenten aan het hoger onderwijs - niet op diezelfde studenten mag worden afgewenteld. Ook zal aan het ministerie van O&W en de Tweede Kamer worden gevraagd om de toename van het aantal studenten in het verleden alsnog te compenseren met een evenredige toename van het budget van Studiefinanciering.

De kritiek van de studenten (gebaseerd op een persbericht van het ministerie van O&W) richt zich op met name op een vijftal punten uit de plannen van Ritzen: de verhoging van het collegegeld; het bevriezen van de basisbeurs op het niveau van f 620,00 (wat volgens de studenten tot een koopkrachtverlies van minimaal vier procent per jaar zou leiden); de beperking van het recht op studiefinanciering tot vijf jaar; het voornemen om studenten na hun zeventwintigste

geen studiebeurs meer te geven; het privatiseren van leningen. Dat laatste kritiekpunt staat in de motie overigens niet zorgvuldig geformuleerd. De leningen worden wel van de onderwijsbegroting afgehaald, maar niet echt geprivatiseerd. Waarschijnlijk worden ze - tegen relatief gunstige voorwaarden en onder garantstelling van de overheid - ondergebracht bij een aparte rechtspersoon. Het college van bestuur wilde tijdens de raadsvergadering geen standpunt over de kabinetsplannen geven, omdat er nog geen officiële stukken van minister Ritzen zijn ontvangen.

In de raad werd overigens nog een tweede motie in stemming gebracht, met het verzoek om de raadsvergadering vóór de aftrap Nederland-Egypte te beëindigen en voortaan raadsvergaderingen niet gelijktijdig met belangrijke voetbalwedstrijden te plannen. Deze motie kreeg steun van haar indiener, Michel Collet van de studentenfractie DOPE, maar werd door alle overige raadsleden (sommigen lacherig, anderen geïrriteerd over het tijdsverlies) weggestemd.

Emely Nobis

Ingezonden brieven voor deze rubriek mogen een lengte van maximaal één kantje A4 hebben. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten of niet te plaatsen

Promovenda

in rokkostuum

Hiep, hiep hoera, er is weer een vrouw gepromoveerd aan de RL. Weer een voorbeeld, een rolmodel voor jongere studenten die wat willen!!!! Tja, het valt gelukkig nauwelijks op dat ze een vrouw is; op haar promotie is Anita Jansen het toonbeeld van eigenzinnige intelligentsia, ze doet krasse uitspraken en 'statements' die naar haar oordeel nauwelijks onderbouwing behoeven, bezingt de polemieken om de polemieken en bluft als een "echte" man.

'Wat een stijl van optreden,' dacht ik bewonderend in de zaal; brutaal veegt zij allerlei theorieën als achterhaald en 'slechts' beschrijvend op een hoop en komt zelf met de ultieme nieuwe beschrijving, sorry verklaring. Op inhoudelijke kritiek reageert ze nauwelijks, ze verwijst dan speels naar nieuwswaarde van wetenschappelijk onderzoek.

Uit Observant van 31 mei konden wij vernemen dat Anita ook haar kleding (voor de promotie) zorgvuldig heeft gekozen. "Als men het spel meespeelt, moet men het wel helemaal en met overgave meespelen" lijkt haar motto. Niet in een onwennige jurk, maar in rokkostuum zal Anita met wetenschappelijke waardigheid bekleed worden. Haar enige concessie, noteert Emely Nobis fjntjes, zijn "vrouwelijke schoenen".

Aan welk sprookje doet me dat nu toch ook weer denken? Welk meisje werd uiteindelijk herkend aan haar schoentje? Een glazen muiltje? In het sprookje resulteert deze ontdekking trouwens in een gelukkige ontknoping, maar ja... sprookjes zijn bedrog, berusten op geloof, en dat, moet volgens Anita, in wetenschappelijke kringen, worden "afgestraft".

'Echte' wetenschappers houden zich bezig met 'harde feiten' en objectieve kennis, zij produceren onproblematische kennis. Anita heeft, zo lijkt het, een heilig ontzag voor wetenschap en wetenschappelijke methoden. Wetenschap wordt niet gemaakt door mensen, maar door god geschapen. Haar stelling "Toen God bij wijze van grapje een discipline vrouwenstudies schiep" etc. getuigt van een enorm ontzag voor de tempel van waarheidsproductie. Ik begrijp nu wel enigszins de wrevel van Anita t.a.v. zo'n nieuwkomer als vrouwenstudies. In dit opkomend vakgebied wordt het wetenschapsbedrijf als waarheidsproducerend instituut onderzocht en bekritiseerd. Een houding die voor Anita mogelijk het karakter van een soort heiligschennis heeft.

De uitspraken die Anita zou hebben gedaan, over vrouwenstudies, zijn de woorden van iemand die niet gehinderd is door kennis van en over dit gebied. Dat kan Anita niet zijn. Deze persoon kletst over een reeds in de zeventiger jaren verstomde discussie over sexe en methodologie, debiteert een aantal vooroordelen over vrouwenstudies en stampet deze vervolgens ferm en met veel tamtam in de grond. Ook hier strijd om de strijd. Deze persoon heeft last van gebrek aan kennis en lijdt aan ambivalenties die Colette Dowling jaren geleden reeds beschreef onder de sprookjesachtige titel 'Het Assepoester-complex'. Dat kan Anita niet zijn.

Yvonne Winants
Arts, wetenschappelijk medewerkster
Vrouwenstudies geneeskunde.

De Nieuwe plannen

van Ritzen

Via deze brief willen we onze verbazing en boosheid over de plannen van de Minister van Onderwijs en Wetenschappen duidelijk maken. Door een geslaagd beleid om meer mensen te laten studeren is er een tekort ontstaan op de post studiefinanciering. Het is vreemd dat de studenten moeten inleveren om dit tekort te dichten. Bovendien is het merkwaardig dat de minister beweert dat de toegankelijkheid niet wordt aangetast, terwijl zowel de verhoging van het collegegeld, de harde leeftijdsgrens van 27 jaar en de privatisering hier niet aan bij zullen dragen. Alle drie de maatregelen betekenen dat studenten meer geld kwijt zijn voor hun studie. De eerste, verhoging van het collegegeld, betekent dat voor studenten die geen aanvullende financiering krijgen studeren over vijf jaar 500 gulden duurder wordt. Als een student 27 wordt moet het volledige bedrag aan studiefinanciering wat die student zou ontvangen geleend worden. Over enkele jaren zullen deze leningen al vanaf de eerste dag rentedragend zijn. Een ernstige aantasting van de toegankelijkheid van het tweede-kans-onderwijs dus. Het is de bedoeling van de minister om binnen enkele jaren de studieleningen te privatiseren, wat betekent dat voor iedereen de studieschulden veel hoger zullen worden.

De aanpassing van de normbedragen voor studiefinanciering wordt afgeschaft, wat betekent dat de basisbeurs niet meer aangepast zal worden bij gestegen kosten. Dat heeft dus een koopkrachtdaling voor de student tot gevolg. Terwijl de minister bezig is met het oprichten van onderzoeksscholen, omdat de kwaliteit van het reguliere onderwijs vooral door de invoering van een 4-jarig programma achteruit is gegaan, wil hij ook de studiefinanciering tot 5 jaar terug brengen. Dit is op zijn zachtst gezegd vreemd. Ook beweert de minister dat activiteiten buiten het onderwijs mogelijk blijven door deze maatregelen. Hoe hij dat bedoeld is ons niet duidelijk. Is "Hoger Onderwijs voor Allen" dan niet meer belangrijk?

NSEM
DOPE
REFLEX
RECHTSTREEKS

Het doel en de middelen

Onder het kopje 'Basisfilosofie en Borrelpraat' spreekt Wim Hermens zich in Observant no. 32 in verzoenende en uiterst sympathieke bewoordingen uit over de ontmanteling van de basisfilosofie in Faculteit der Geneeskunde. Jammer genoeg hebben zijn woorden niet de kracht van het lucide politiek compromis. Veeleer worden een aantal reële tegenstellingen toegedekt met de mantel der liefde. Wanneer Hermens constateert dat in de basisfilosofie een (diffuus) conglomeraat van ideeën wordt verwoord met de strekking en de hoop via veranderingen in de organisatie van de universiteit en de medische opleiding veranderingen in de gezondheidszorg te bewerkstelligen heeft hij daarin gelijk. Wanneer hij

opmerkt dat het onderwijssysteem dat inmiddels aan de medische faculteit gestalte heeft gekregen ook afgezien van deze ideologische context zeer de moeite waard is en verdedigd kan worden scheidt hij echter te gemakkelijk vorm en inhoud. Niet voor niets gebruikt hij de algemene karakterisering 'onderwijssysteem'. Zolang daar de didactische vorm van het werken in taakgerichte groepen mee bedoeld wordt heeft hij daarin misschien gelijk. Maar als daar andere karakteristieken van dat onderwijssysteem als zelfwerkzaamheid, vaardigheidstraining, attitudevorming en voortgangsevaluatie bij betrokken worden en gelet wordt op de concrete invulling die daaraan in het verleden is gegeven, dan wordt duidelijk dat de rigide scheiding van inhoud en vorm die Hermens oogluikend wil toestaan, voor de langere termijn geen perspectief biedt. Het doorbreken van de traditionele opbouw van het medisch curriculum - natuurwetenschappelijke basisvakken, biomedische basisvakken, klinische vakken gevolgd door de toepassing in de kliniek - en de oriëntatie op vakoverschrijdende problemen in het Maastrichtse onderwijs is niet alleen een vormkwestie maar is verbonden met inhoudelijke stellingnames over ziekte en gezondheid en met kritiek op het functioneren van de gezondheidszorg. Wie de basisfilosofie beziet tegen het licht van de geschiedenis van de discussie over de medische opleiding (zoals ik in mijn binnen afzienbare tijd te verschijnen dissertatie zal doen) wordt telkens weer geconfronteerd met de nauwe verwevenheid van opvattingen over de inrichting van het medisch onderwijs, de opvattingen over ziekte en de organisatie van de gezondheidszorg. De basisfilosofie past daar naadloos in. Hermens wil dergelijke inhoudelijke verschillen van mening naar de ideologische achtergrond verschuiven. Maar die scheiding tussen inhoud en vorm gaat niet op.

Het gemak waarmee Wim Hermens wil blijven vasthouden aan het 'Maastrichtse' onderwijssysteem, zonder daarbij de inhoudelijke en ideologische context in het oog te blijven houden is te vrijblijvend. Uit de veranderingen in het curriculum van de medische faculteit gedurende de jongste jaren zoals die worden beschreven in de nota 'de rode draad drie' komt die verwevenheid van inhoud en vorm maar al te duidelijk naar voren. Wanneer Rob Reneman gelijk heeft dat in de toekomst techniek een steeds belangrijkere plaats zal innemen in de thuiszorg, dan is zijn pleidooi voor meer practica in de opleiding om studenten bekend te maken met die moderne techniek voor de hand liggend. Het idee dat dat kan onder behoud van de karakteristieken van het 'maastrichtse' onderwijssysteem is echter een illusie. Daarvoor is dat te veel verweven met de overtuiging dat de ongebreidelde proliferatie van de techniek in de geneeskunde ook contraproductief kan uitwerken. Om dat te doorbreken werd het ooit wenselijk geacht studenten vanaf het begin van hun studie te confronteren met vakoverschrijdende problemen en patiëntencasussen.

Jo Wachelder

UITSLAGEN VERKIEZINGEN RL 1990

Op 30 en 31 mei en 1 juni 1990 zijn door het Centraal Stembureau de uitslagen vastgesteld van de in 1990 bij de RL gehouden verkiezingen voor de studentleden van de Universiteitsraad en van de Faculteitsraden bij de RL. Door het Centraal Stembureau zijn in de respectieve Raden de volgende personen verkozen verklaard:

UNIVERSITEITSRAAD:

1.	Monique van Hoof	NSEM
2.	Jurgen de Graaff	NSEM
3.	Astrid Smit	DOPE
4.	Sietske Riemersma	NSEM
5.	Jeroen Hoevenberg	NSEM
6.	Gijs Kloek	DOPE

Het opkomstpercentage bedroeg 36,16 (ter vergelijking: in 1989 was dit nog 40,38 en in 1988 zelfs 43,73 !!!!!).

FACULTEITSRAAD FdG

1.	Ruscha van Roosmalen	REFLEX
2.	Caroline Roulaux	NSEM
3.	Annelies Menting	REFLEX

Voor deze verkiezing was het opkomstpercentage 48,63, tegen 47,6 in 1989 en 45,68 in 1988. Een lichte vooruitgang dus.

FACULTEITSRAAD FdGW

1.	Marjan van den Akker	AGORA
2.	Natascha Leemans	NSEM
3.	Antoinette de Bont	AGORA
4.	Lieke Huijbregts	NSEM

Het opkomstpercentage hier bedroeg: 40,77, terwijl dit in 1989 39,47 bedroeg en in 1988 46,19. Hier kan gesproken worden van een zekere stabilisatie.

FACULTEITSRAAD FdR

1.	Karla van Rooijen	RECHTSTREEKS
2.	Christel Ribbens	RINOCEROS
3.	Jean Dohmen	RECHTSTREEKS
4.	Allert Kramer	RECHTSTREEKS

Voor deze verkiezing werd een opkomstpercentage behaald van 36,45, terwijl dit in 1989 nog 40,42 en in 1988 zelfs 49,15 bedroeg. Een duidelijke teruggang dus.

FACULTEITSRAAD FdEW

1.	Maritha Werther	E.F.M.
2.	Marnix Muurmans	VDB
3.	Olaf Sleijpen	E.F.M.
4.	Mark Knapen	E.F.M.

Opvallend bij deze verkiezing is dat, ondanks het feit dat er maar liefst 4 lijsten deelnamen, slechts 2 ervan (een) zetel(s) wisten te behalen. Nog opvallender is dat het opkomstpercentage slechts 34,67 bedroeg. Ter vergelijking: in 1989 was dit 41,26 en in 1988 zelfs 45,72. Ondanks het feit dat het opkomstpercentage beneden de 35 lag behoefde nog niet op het aantal zetels te worden gekort.

FACULTEITSRAAD FdAW

1.	Saskia van der Lyke	NSEM
2.	Michiel van Dorp	NSEM

Voor deze verkiezing werd een opkomstpercentage bereikt van 48,87, terwijl dit in 1989 60,97 en in 1988 78,26 bedroeg. Hieraan heeft ongetwijfeld bijgedragen dat aan het Centraal Stembureau kennelijk de verkeerde kiezersregisters zijn aangeleverd.

Opvallend bij deze verkiezingen is ook dat van de 23 te vergeven zetels er in totaal 14 worden ingenomen door vrouwen. Bij de FdG en de FdGW worden alle te bezetten zetels ingenomen door vrouwen.

Op 1 juni 1990 om 16.10 uur heeft het Centraal Stembureau in een openbare zitting in een druk bevolkt Kruithuis de officiële uitslag als bovenvermeld bekendgemaakt. Daarbij is tevens aangegeven dat tegen deze uitslag van 5 t/m 11 juni 1990 beroep kon worden ingesteld bij het College van Beroep te 's-Gravenhage. De gekozen en niet-gekozen leden van de respectieve raden zijn inmiddels van hun al dan niet verkiezing schriftelijk in kennis gesteld. Daarbij is nadrukkelijk gewezen op de mogelijkheid om beroep in te stellen.

Degenen die geïnteresseerd zijn in de nadere gegevens m.b.t. bovenvermelde verkiezingen, kunnen daarvoor contact opnemen met de secretaris van het Centraal Stembureau, Gerard Hensen, kamer 0026B, Oud Gouvenement (tel: 887165/887166).

BEROEPSZAAK STUDENTEN FdAW

Zoals u reeds in een van de vorige afleveringen van Observant heeft kunnen lezen hebben de studenten die een beroep hebben ingesteld bij het College van Beroep voor het WO, deze zaak op formele gronden verloren. De voorzitter van voornoemd College heeft besloten geen voorlopige voorziening te treffen. Daarop hebben de betrokken studenten afgezien van verdere behandeling van het beroep in de zg. Bodemprocedure. Daarmee is het ingestelde beroep komen te vervallen.

"Mijnheer de voorzitter, wat de geachte afgevaardigde hier doende is te beweren, grens aan het volstrekt irrelevante"

EEN DAG PARLEMENTJE SPELEN IN DE BANKEN VAN MEESTER DEETMAN

Tachtig rechtenstudenten hadden op vrijdag 1 juni vrij spel in de Tweede Kamer. Op die dag kwam in Den Haag namelijk voor het eerst sinds vijftien jaar het 'Nederlands Studenten Parlement' bijeen. Inzet van het prestigieuze staatsrechtelijke simulatiespel voor juristen in spe was een voorstel van de grotendeels uit hoogleraren bestaande 'Regering' om de grondwet op een in juristenland behoorlijk omstreden punt te wijzigen: het regeringsteam wilde namelijk toetsing van wetten aan de Grondwet mogelijk te maken. Op zichzelf genoeg stof voor een aardig juridisch debat, of, zoals de brochure leukmakend zei: "Dit belooft een bijzondere dag te worden." Tot het moment dat studenten de interruptiemicrofoons ontdekten.

Het Nederlands Studenten Parlement kwam in januari 1952, op initiatief van Leidse studenten, voor het eerst bijeen. Het 'Leidse Studentenparlement', zoals het toen nog heette, is een staatsrechtelijke variant op de bekende juridische pleit-concoursen. Aan de hand van een verzonnen wetsvoorstel wordt in de Tweede Kamer een debat gevoerd tussen verschillende studentenfracties. Het optreden van de fracties wordt gevolgd en beoordeeld door een jury. Na afloop van de 'openbare behandeling' van het wetsvoorstel wijst die een winnaar aan, op wie dan een bronzen Thorbecke-penning, genoemd naar de bekende liberale staatsman, ligt te wachten. Sinds 1975 was dat niet meer gebeurt. Toen kwam het Studentenparlement voor het laatst in de Tweede Kamer bijeen. Aan dat nogal lang uitgevallen reces kwam op 1 juni een einde.

Pluche

Het begon allemaal zo mooi. Nu eens niet de vertrouwde en verveelde gezichten in het maffe kamergroen, maar tachtig jonge honden, de fine-fleur (dat was tenminste de bedoeling) van studierend juridisch Nederland, klaar voor een robbertje staatsrechtelijk vechten met een tegenpartij van formaat: de uit publiekrechtelijke zwaargewichten gevormde 'regering Bellekom'. Zo verschool zich achter het bordje 'Minister van Justitie' niemand minder dan Prof. Dr. P.W.C. Akkermans, de door Kees van Kooten zo geplaagde hoogleraar van de Rotterdamse Erasmus-universiteit. Ook de Maastrichtse uhd'er Reiner de Winter zat in het intellectuele blik dat de organisatie voor de gelegenheid had opengetrokken, al was voor hem geen ministerspost weggelegd. Hij moest het doen met het staatssecretariaat van Binnenlandse Zaken. Volgens 'Premier' Bellekom (jurist te Leiden) ging het hier om een 'tamelijk volwaardige regeerploeg'. Het enige achterwerk dat in al dat juridisch gewoel wel op z'n eigen pluche zat, was dat van kamervoorzitter Wim Deetman, geen onbekende voor de verzamelde tweefasenstructuur-studenten.

Interruption

Dat studenten één dag de Kamerbankjes bevolkten viel nauwelijks op. Naadloos paste het merendeel van de student-Kamerleden in de, voor het Binnenhof zo typische 'Den Haag Vandaag-cultuur', al raakten de jongens en meisjes soms het gevoel voor maat wat kwijt. Bijvoorbeeld wanneer het om de interruptiemicrofoons ging. De hele dag door stormden verontwaardiging veinzende Kamerleden vanuit hun bankjes naar de microfoons om een spreker van een andere fractie met zondags taalgebruik beentje te lichten. Zo werd de Maastricht-

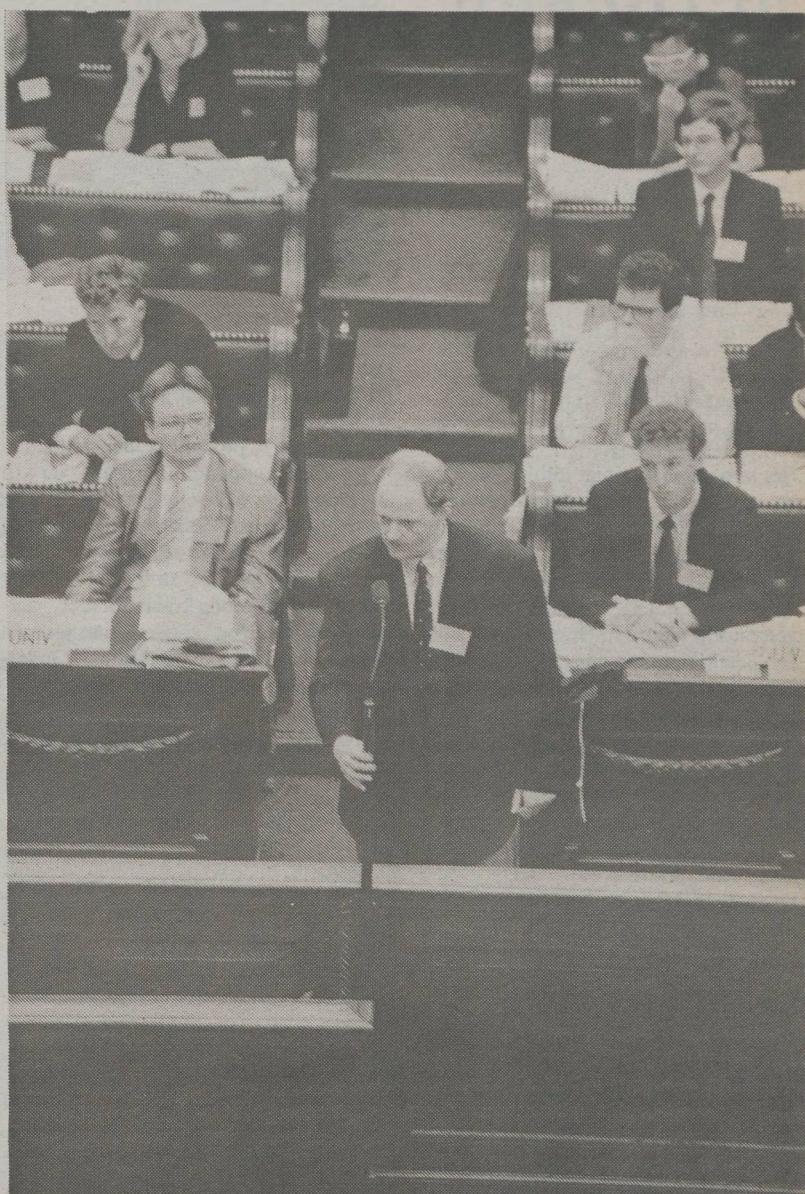
se spreekster Daniëlle Haenen in haar vijftien minuten dierend betoog welgeteld achttien keer getackeld door gewichtig sprekende jongens. De heren probeerden, tot groeiende ergernis van Kamervoorzitter Deetman, ook elkaar af te maken: "Mijnheer de Voorzitter, wat de Geachte Afgevaardigde van de UvA nu doende is te beweren, grenst aan het volstrekt irrelevante. Ik zou er nogmaals met klem op willen wijzen..." Deetman: "Ach meneer, doet u die moeite maar liever niet."

Ook bleken de spelregels niet voor alle deelnemers even duidelijk. Met de regelmaat van de klok werden sprekers door hun eigen fractiegenoten geïnterrupteerd. En dat mag nou net niet. Dat het leeuwendeel van de interrupties inhoudelijk niet veel voorstelde en dat het debat er zwaar onder leed mocht de pret niet drukken: de presentatie telde. Dat gold zeker voor het uiterlijk vertoon van de fracties in en om de kamerbankjes. Zo hadden de studenten van de Amsterdamse VU om de onderlinge saamhorigheid te onderstrepen frivole blauwe sweaters met daarop het logo van hun universiteit aangetrokken. Hun stads-genoten van de UvA deden daar zeker niet voor onder: een rode stropdas combineerden zij met een donkerblauwe Unisex-blazer. En terwijl de Groningse RUG-fractie het heel beheerst bij een vrolijk wapperend vlaggetje op het voorste kamerbankje liet, installeerden hun collega's van de Rotterdamse Erasmus-universiteit een heuse vlag op de voorste bank om uiting te geven aan hun solide groepsgevoel. De RL-fractie (vijf vrou-

welijke en vier mannelijke studenten sterk) pakte, geheel in de lijn van de nieuwe RL-shop, uit met zwarte koffertjes met daarop het bekende logo.

Toetsing

Mocht de presentatie er zijn, inhoudelijk wilde het allemaal wat minder vlotten. In het aan flarden geïnterrupteerde debat stond wetsvoorstel 90601 'tot verandering in de Grondwet van de bepaling inzake de rechterlijke beoordeling van de grondwettigheid van wetten' centraal. De regering-voor-één-dag wilde met dit voorstel toetsing van wetten aan de Grondwet mogelijk maken, zoals dat in aantal ons omringende landen wel het geval is. Momenteel wordt een dergelijke toetsing in artikel 120 van de Grondwet verboden. De studentenfracties waren het in meerderheid met de regering eens dat wetten voortaan op hun grondwettigheid getoetst moeten kunnen worden. Wel verschilden ze uitputtend van mening over de vraag hoe dat dan wel moet gebeuren. Daarover ontspinde zich dan ook het debat in Den Haag. Zo bleek onder andere de vraag of alle rechters voortaan wetten aan de Grondwet mogen gaan toetsen of dat slechts een select groepje in de vorm van een 'Constitutioneel Hof' die bevoegdheid moet krijgen nogal wat stof voor discussie te leveren. Storend in het debat was het onsamenhangende optreden van de fracties, waardoor het nauwelijks tot brede steun voor elkaars voorstellen kwam. De schaarse eensgezindheid kwam tot uiting in de afwijzing van het

Maastrichts delegatielid Henry Vermeulen grijpt de interruptiemicrofoon.

regeringsvoorstel. Tijdens de stemmingen werd het door een aantal amendementen lek geschoten regeringsvoorstel dan ook in zijn geheel verworpen. Ook stemde de Kamer unaniem in met de uit het Maastrichtse kamp afkomstige Motie-Stelwagen, waarin de studenten de organisatie bedankten voor het voorbereidende werk en het 'welslagen' van de dag. Tegelijkertijd bood de indiener van de motie, Hans Stelwagen, Kamervoorzitter Deetman een fles drank aan. Verast door het studentencadeau en enigszins onwennig nam de man zijn fles in ontvangst. Terloops drukte de voorganger van Ritzen de aanwezige studenten nog op het hart om toch vooral binnen zes jaar af te studeren.

Erasmus

Na afloop van het debat ging de jury in

beraad om een antwoord te vinden op de vraag wie zich winnaar mocht noemen van het 'Studenten Parlement 1990' en daarom getooid met de Thorbecke-penning huiswaart mocht keren. Na een voor de deelnemers zenuwslopend kwartier maakte juryvoorzitter Koopmans aan alle spanningen en verwachtingen een einde: het oog van de jury was gevallen op de Rotterdamse Erasmus-fractie. In zijn motivatie van de uitslag, waarbij hij wonder boven wonder door geen van de aanwezigen werd geïnterrupteerd, sprak hij zijn waardering uit voor de onderbouwing van de schriftelijke stukken uit Rotterdam en hun optreden tijdens het debat. Van teleurstelling in het Maastrichtse kamp was geen sprake: "De ervaring van het meedoen was al mooi genoeg."

Jean Dohmen

Voorstel ambtelijke topstructuur niet klakkeloos aanvaard

Een gedeeltelijke instemming van de faculteiten, hoofdzakelijk kritiek van de algemene diensten. Zo luiden ongeveer de reacties op de voorstellen van het college van bestuur voor een nieuwe ambtelijke topstructuur. De faculteiten zijn vooral te spreken over de introductie van een 'sterke' secretaris, de diensten vreezen een 'flessehals' tussen hen en het college. Juist doordat de meningen zo radicaal uiteen lopen kan het college in een moeilijk parket belanden. Het zal moeten kiezen tussen de voorkeuren van de faculteiten of van de diensten.

Dat de visies zo diametraal tegenover elkaar liggen zal, gezien de uiteenlopende belangen, weinigen verwonderen. De beleids- en adviesdiensten hebben gezamenlijk gereageerd, van het BID, het bureau en de interfacultaire diensten, zijn een aantal afzonderlijke brieven ingeboekt, maar van de reacties die nu

binnen zijn is in ieder geval de teneur duidelijk. Men is tegen een flessehals (of Cerberus; aan metaforen geen gebrek) die een direct contact tussen de diensthoofden en de portefeuillehouder in het college van bestuur zal bemoeilijken. De positie van de afzonderlijke hoofden ten opzichte van het college zal daarmee immers worden ondergraven. Ofschoon niet duidelijk uitgesproken is het vermoedelijk precies dat wat de faculteiten willen; reden waarom ze zo sterk de figuur van een secretaris/directeur steunen. En de onenigheid gaat nog verder. Waar de diensten in het collegevoorstel om naast deze centrale ambtenaar twee adjuncten aan te wijzen, een erkenning zien van de enorme werklast die deze 'troika' op zijn schouders zal krijgen, vinden de faculteiten de spreading van de taken over een driemanschap niet nodig. "Volstrekt overbodig" schrijft het faculteitsbestuur van de ju-

risten zelfs, terwijl het college van decanen "gezien de beperkte omvang van onze organisatie niet overtuigd (is) van de noodzaak" van twee adjunct-secretarissen.

Bezwaren tegen de invulling van die functies leven er in beide kampen. Dat het de hoofden van de dienst Instellingsstrategie en van Secretariaten en juridische zaken zouden moeten worden, maakt sommige diensthoofden tot 'kroonprinsen' danwel tot 'diensthoofden met ster'. De ongelijkheid die daaruit voortvloeit lijkt niemand te bevredigen. Unaniem is het verzet in de faculteiten om de eigen directeuren ondergeschikt te maken aan de centrale secretaris/directeur. Daarin wordt een bedreiging van het proces van deconcentratie en decentralisatie gezien, waarbij immers bevoegdheden van het centrale- naar het

facultaire niveau werden overgeheveld. Niet alleen dat de facultaire autonomie nu gevaar loopt, de onderlinge verhoudingen tussen college, faculteitsbestuur, secretaris en faculteitsdirecteur worden er alleen maar troebel door, vinden de faculteiten. Het feit tenslotte dat het collegevoorstel volledig in eigen boezem is uitgebroed heeft vriend en vijand schrik aangejaagd. Alle partijen dringen er met de meeste klem op aan dat er geen nieuwe stappen worden gezet zonder consultatie van de betrokkenen.

Wammes Bos

Door Bart Brouwers

Sociale Vernieuwing

Het kon natuurlijk niet uitblijven, maar we moesten er wel een jaartje op wachten: het sleutelbegrip van het huidige kabinet-Lubbers, de Sociale Vernieuwing, heeft haar intrede gedaan op de universiteiten. Een postdoctorale managementopleiding in Utrecht heeft voor de Sociale Vernieuwing een flinke plaats ingeruimd. Voor de toekomstige managers in de zachte sector, die "strategisch bezig moeten zijn". Het universitaire Centrum voor Beleid en Management zag dat de eisen voor managers in de non-profitsector (zonder winstoogmerk, zoals scholen, welzijnsinstellingen, ziekenhuizen, musea, etc.) steeds hoger kwamen te liggen en dus om een professionelere opleiding vroegen. Maar ook weer een andere aanpak dan bij een 'normale' managementopleiding. De tweejarige studie kent een probleemgeoriënteerde opbouw en er werken maar liefst elf universitaire vakgroepen uit verschillende faculteiten in samen. Het collegegeld is ongeveer zeventienduizend gulden per jaar en het is de bedoeling er uiteindelijk een 'MBA-lintje' aan te hangen, zodat ook het diploma breed erkend zal worden. (Carrière)

Tweefasen

De invoering van de tweefasenstructuur, nu alweer een paar kabinetten geleden, is niet gepaard gegaan met de daarbij horende onderwijsvernieuwingen. De studieduur, officieel vier jaar nu, ligt nog steeds op vijf en een half jaar en dat is niet zo vreemd, aldus prof. dr. Ulrich Teichler, die als onderwijsexpert van de OESO het Nederlandse systeem heeft onderzocht. Volgens hem is de tweefasenstructuur een ondoordacht en bovendien oppervlakkig compromis tussen Duitse studievrijheid en strakke Angelsaksische programmering. Teichler: "De combinatie van forse bezuinigingen en de invoering van de tweefasenstructuur heeft ertoe geleid dat de vierjarige studieprogramma's maar een beetje pragmatisch in elkaar geformuleerd zijn. Het werkt dan ook niet echt, gezien de gemiddelde studieduur en het mislukken van de tweede fase. De Nederlandse regering heeft teveel tegelijk willen regelen." Een van Teichlers conclusies is dat de Nederlandse universitaire wereld dringend behoefte heeft aan een periode van rust. (Mare)

Engels

Een van minister Ritzens eerste strijdpunten was het onderwijs in de Engelse taal. Wat die wens betreft gaat het in Utrecht in elk geval al de goede kant op. Meer dan zeventig cursussen worden daar al aangeboden in het Engels. Op de beta-faculteiten ontbreken dit soort lessen echter nog. Rechten en Sociale en Ruimtelijke Wetenschappen spannen de kroon. (U-blad)

Dekker

"Ik heb er heel wat van geleerd", is de wat merkwaardige reactie van Philips-topman Wisse Dekker aan het slot van de collegereeks die hij de afgelopen twee jaar voor de universiteit van Leiden gaf. Bijna elfhonderd studenten volgden de colleges in die periode, een waanzinnig hoog aantal voor een gastcollege van een

econoom op een niet-economische universiteit. En groot was dan ook de verbazing, niet in de laatste plaats bij Dekker zelf, toen voor het afscheidscollege slechts een handjevol belangstellenden was komen opdagen. En dat terwijl Dekker toch wel iets te vertellen zou hebben, naar aanleiding van de onrust bij Philips. De 'captain of industry' zei te verwachten dat 'zijn' studenten toch niet met terugwerkende kracht minder waarde aan zijn verhaal zouden gaan hechten naar aanleiding van de affaire. "Ondernemen heeft een heel flexibel en dynamisch karakter. In elke onderneming kunnen dit soort dingen voorkomen. Het belangrijkste is dan om snel te reageren." De colleges die Dekker de afgelopen twee jaar gaf in Leiden behandelden trouwens het Internationaal Bedrijfsmanagement. In de wandelgangen werd dat al snel IBM. "Ik moet zeggen dat dat me wel irriteerde", aldus Dekker. "Maar gelukkig hadden ze het nog niet over de 'colleges van die man van Sony'". (Mare)

Minimaal

Niet alleen in Maastricht is de actiebereidheid van de studenten tot op heden minimaal gebleken. Ook de andere Nederlandse universiteiten hebben te kampen met een alles doordringende 'axie-moeheid'. Zo kwamen in Nijmegen slechts veertien studenten opdagen voor een actie bij de plaatselijke Rabobank, al was het inpakken van een ABN-

kantoor wel succesvol. En een week voor de demonstratieve busreis naar Amsterdam was pas één kaartje verkocht. Maar vorige week was dan ook nog veel onduidelijkheid over de plannen van Ritzens met het academisch leven. Nu dat wel het geval is, kan dus echt duidelijk worden hoe het staat met de axiebereidheid van het student in de jaren negentig. (KU-nieuws)

Aegee

De ook in Maastricht vertegenwoordigde Europese studentenvereniging Aegee heeft een Nederlandse voorzitter gekregen in de Delftse natuurkunde-student Achim Broers. Hij werd daarvoor gekozen tijdens de jaarvergadering van de 76 afdelingen in Parijs, op 13 mei. Broers verwacht de komende maanden minstens de helft van zijn tijd in het buitenland door te brengen. "Ik ben de afgelopen week al in Bologna en Saarbrücken geweest. Als president moet je natuurlijk veel handjes schudden en dinertjes meemaken." De vereniging leidde jarenlang een wat sluimerend bestaan, maar is momenteel weer in de groei, mede dankzij het wegvallen van het ijzeren gordijn. Het totaal aantal leden schommelt nu rond de 12.000. (Delta)

Kouwetenendokter

De titel van deze stukjes heb ik aan Jan Hanlo ontleend. In mijn eerste bijdrage, negen maanden geleden, citeerde ik zijn gedicht 'Kouwetenendokter' uit 1949:

Kouwetenendokter
Nee warme
Nee kouwetenendokter
Nee kouwe
Nee ja kouwe
Nee warmetenendokter

Het zijn nonsensicale regels, en ze werken nog steeds op mijn lachspieren. Maar schrijvend over literatuur en wetenschap ben ik mij er toch ook steeds sterker van bewust geworden, dat met name de dichter een 'kouwetenendokter' is. Hij spreekt over kwesties van leven en dood, ziekte, gezondheid, recht en onrecht, zonder theoretische kennis en bekommernis, maar met veel, en dikwijls rake, intuïtie. De poëzie is arm en rijk tegelijk. Zij staat met lege handen, haar middelen zijn beperkt, maar haar mogelijkheden enorm. Sentimenteel gezegd: zij verrast ons niet alleen, intellectueel en spiritueel, met haar beelden en ideeën, zij warmt ons ook wanneer wij het een beetje koud beginnen te krijgen.

Misschien heeft de dichter wel iets weg van een 'blotevoetendokter'. Ik hoorde de term voor het eerst bij de promotie van Evelyn de Leeuw, eind vorig jaar en dacht meteen aan Hanlo's gedicht. Blotevoetendokters: Chinese boeren met vooral praktische medische kennis, getraind door ervaren artsen. De vergelijking gaat maar zeer ten dele op. De poëzie kan niemand genezen en is nergens in de leer geweest. Toch zien wij in haar een kruid tegen de dood. Of zoals de vermaarde Duitse essayist en criticus Reich-Ranicki het zei, in een opstel over 'Fachleute für menschliche Leiden': 'De dokter en de schrijver, beide rebelleren tegen de vergankelijkheid. [...] Zij hebben een gemeenschappelijke vijand: de dood. Wij kunnen daarom zeggen dat zij familie zijn, broer en zus: de geneeskunst en de literatuur.'

Wiel Kusters

Cosa di Franco

Automonument op de campus van Sart Tilman.

Hij bekent dat hij er niet geheel gerust op was, maar het is hem honderd procent meegevallen; de overstap, als calvinistische noorderling, naar het 'bourgondische' zuiden bleek niet echt een cultuurschok op te leveren. "Maastricht is een open stad, je hebt makkelijk toegang tot de mensen hier. Men is bereid je bij de zaken te betrekken," stelt Vredevoogd vast, ofschoon hij direct erkent dat het "natuurlijk ook wel wat met de functie te maken heeft."

Maastricht is immers ook een stad waar de hotemetotencultuur hoogtij viert, zodat elke hooggeplaatste alleen al daarom overal wordt uitgenodigd. Niet dat hij zich gretig in die coterietjes gestort heeft, eerder het tegendeel. "Ik heb dat een beetje afgehouden en vooral gekeken naar die contacten die voor de universiteit van belang zouden kunnen zijn. Bovendien heb ik het de afgelopen drie jaar gewoon te druk gehad voor dat soort dingen."

Toch prijkt zijn naam inmiddels in het Comité van Protecteurs van de plaatselijke camavalsvereniging de Tempeleers, terwijl ook de voetbalvereniging MVV zich mag verheugen in zijn lidmaatschap van een Commissie van Advies. Bezweken voor de druk? Eerder een rationale strategie, zo blijkt. "Toen ik kwam heb ik me uitgebreid door Karl Dittrich (medecollegelid en bovenal ras-Maastrichtenaar; wb) laten adviseren. Hij heeft me duidelijk gemaakt wat in deze stad wel en wat niet belangrijk is, en waar ik dus al dan niet aan mee zou moeten doen."

Camaval was onontkoombaar, en dus ging Vredevoogd bij de eerstkomende gelegenheid met wat schmink op het gelaat en een onduidelijk hoedje op het hoofd ("Ik dacht dat ik onherkenbaar was") de straat op. Hij vond het, tot zijn eigen niet geringe verbazing, nog leuk ook. Geen drie dagen, daar wordt hij hondsme van, en ook niet laveloos rondzwalkend, maar gezellig met zijn vrouw of wat vrienden zo nu en dan de stad in: dat is hem goed bevallen. Toen dan ook de Tempeleers hem uitnodigden om 'protecteur' te worden heeft hij, ondanks de voor hem niet geheel heldere inhoud van de functie, ja gezegd. Tot wederzijds genoegen, meent hij, want hij heeft de indruk dat het onderlinge verkeer niet puur in één richting verloopt. Men luistert naar zijn adviezen. Zo heeft hij al aanbevelingen gedaan om de traditionele Prinsenzitting, aan de vooravond van de officiële opening van het carnaval, wat "compacter" te laten verlopen. Het is allemaal wel leuk, maar het duurt ook wel erg lang, verzucht hij. Hij had de stellige indruk dat dit commentaar "gewaardeerd" werd.

Ongeduldig, die karaktertrek noemt bijna iedereen die gevraagd wordt iets over de man te zeggen. Hijzelf inclusief overigens. Laurens Eduard Herman Vredevoogd, Groninger van geboorte, is nu 51 en heeft eigenlijk nooit ergens langer dan vijf of zes jaar gewerkt. Dan wil hij weer eens verderop kijken. En dus verliet hij de Vrije Universiteit na het tot hoofdmedewerker in de bedrijfseconomie te hebben geschopt, om in Zwolle een HEAO van de grond te helpen. Die taak eenmaal volbracht, belandde hij op het ministerie van onderwijs en wetenschappen, toen nog geleid door de VVD-minister Pais. Daar werd hij hoofd-directeur beleidsontwikkeling en planning, tevens plaatsvervangend directeur-generaal bij het directoraat-generaal hoger onderwijs en wetenschappen, vanwege de mondvul in de wandeling DGHW geheten. Hij rekt de STC-operatie in het hoger beroepsonderwijs tot zijn wapenfeiten, en wilde juist daarom, toen die eenmaal in gang was gezet, inderdaad weer eens wat anders. Weg van het departement, dat had hij wel gezien, ondanks zijn uitstekende relatie met de minister onder

"Ik ben hier niet gekomen om op de winkel te passen"

(foto Franco Gori)

Als een trotse vader die aangifte komt doen bij het gemeentehuis, zo zit hij achter de tafel. Links en rechts gesecondeerd door drie faculteitsdecanen en een ex-decaan doet hij aan de verzamelde regionale en universitaire pers kond van het heuglijke nieuws: na Fiscaal Recht zijn er nu al weer twee nieuwe studierichtingen goedgekeurd. Het lijkt er dus op dat zijn bewind in de drie jaar dat hij nu aan het roer staat, succesvol is geweest. Toch is zijn reputatie niet vlekkeloos, zijn beleid niet onaangevochten. Misschien was dit persgesprek voor die situatie wel symbolisch. Zonder dat iemand het merkte was er op zijn minst één decaan die zich zat te verbijten over de discrepantie tussen de mooie woorden voor de buitenwereld en de werkelijkheid daarachter: nu was dan wel zijn studierichting toegekend, maar hoe zat het met de financiering? De voorzitter interesseert zich te weinig voor de uitvoering, luidt het verwijt. Hoe is het drs. L.E.H. Vredevoogd vergaan in Maastricht sinds hij in het voorjaar van 1987 aantrad? Een jaar voor zijn eventuele herbenoeming is het tijd voor het opmaken van de balans.

De buitengewone daadkracht van collegevoorzitter Vredevoogd

wie hij het langste heeft gediend, Deetman.

Over wat er toen volgde lopen de lezingen ietwat uiteen. In het eerste interview dat hij aan Observant gaf, begin januari '87 en nog in zijn bureel in het Zoetermeerse labyrint, vertelde Vredevoogd dat Deetman naar hem toe was gekomen met de vraag of hij wat voor de functie van voorzitter van het college van bestuur van de Rijksuniversiteit Limburg voelde. De baan was opnieuw vacant nadat ex-staatssecretaris Van der Reijden op het laatste moment had afgezegd. Na een paar dagen bedenktijd had hij ja gezegd, zei Vredevoogd.

Volgens ex-minister en huidige Tweede Kamervoorzitter Deetman was het omgekeerd: pas toen hij signalen ontvingen had dat Vredevoogd in de markt was voor Maastricht, heeft hij hem gevraagd. "Ik wist wel dat hij iets anders wilde, maar mij was niet bekend dat het zuiden voor hem ook in aanmerking kwam. Hij had een prachtig huis op de Veluwe, en ik kon me niet voorstellen dat hij dat op zou geven."

Geruchten zijn er altijd, en zelden zijn ze goedgunstig. Zo ook toen bekend werd dat Vredevoogd naar Maastricht zou

afreizen. Hij werd weggepromoveerd, heette het, want in Zoetermeer was hij aan zijn plafond gekomen. Binnen het departement zou er geen toekomst meer voor hem zijn. En wie was eigenlijk die hele Vredevoogd, wiens naam in kringen van het wetenschappelijk onderwijs zo totaal onbekend was dat ook in Limburg nog nooit iemand van hem gehoord had? Een afdankertje van het ministerie? Geruchten zijn er om ontzenuwd te worden, en die taak wil zijn vroegere baas best op zich nemen. "Weggepromoveerd? Dat is echt complete onzin", reageert Deetman stellig, "nee, hij hoeft de niet weg. Ik zal u dit zeggen: ik heb hem node laten gaan. Ik vind alleen dat je mensen niet moet tegenhouden als ze weg willen. Maar er was zeker nog een carrière binnen het departement voor hem weggelegd. Hij was waarschijnlijk DG geworden, de opvolger van In 't Veld. Maar u had me meteen in het begin al moeten vragen waarom ik hem in Maastricht benoemd heb."

Waarom hebt u hem benoemd? "Om een geduchte tegenspeler te hebben, in het belang van de universiteit van Maastricht en van het Nederlandse hoger onderwijsbestel in het algemeen. Als minister heb je geen belang bij doetjes

als collegevoorzitters. Vredevoogd laat zich de kaas niet van het brood eten, hij is zeer hardnekkig. En de benoeming in Maastricht vind ik wel de mooiste benoeming die je als minister kunt doen, buiten het departement dan. De universiteit daar was redelijk beschermd door het regionale beleid, niet te groot, in opkomst, staat in een mooie stad, wat wil je nog meer? Ik heb altijd wel een zwak voor Maastricht gehad."

Met duidelijke tegenzin wil Deetman dan ook nog wel toegeven dat de politieke signatuur van Vredevoogd (CDA) een rol heeft gespeeld: "Hij paste in het departementale benoemingsbeleid van colleges van bestuur. Daarin spelen vele factoren een rol."

Dus ook politieke? "Allerlei factoren. Hij paste in het benoemingsbeleid."

Toch heerste er in Maastricht enige twijfel over het vermogen van Vredevoogd om effectief in de landelijke politieke circuits te opereren. Hij was dan wel lid van het CDA, maar daarin nauwelijks actief. Daartegenover stond echter weer dat hij het ministerie van kelder tot zolder kende, en dat was ook wat waard voor een universiteit die het streven nog niet had opgegeven om nieuwe elemen-

ten aan het bestaande pakket toe te voegen, en die dus regelmatig bij de minister om toestemming zou moeten zeuren.

Het eerste jaar wist Vredevoogd in korte tijd een flink krediet bij de universitaire gemeenschap op te bouwen. In april '87 officieel begonnen, kwam hij in september al met een strategisch plan dat zijn weerga in universitair Nederland niet kende. Dat de voorbereiding daarvan in kleine kring al bijna een jaar eerder ter hand was genomen kon de buitenwacht niet weten, en het was op zijn minst de verdienste van Vredevoogd dat hij die discussie oppikte en productief maakte. Natuurlijk was er op onderdelen van de nota kritiek, maar het blote feit dat er doelstellingen voor de langere termijn werden vastgesteld, dat men keuzes maakte in de dingen die deze universiteit wel en vooral niet zou moeten aanpakken, versterkte bij velen de overtuiging dat men het nog zo slecht niet getroffen had met deze voorzitter.

Vooraf zijn zakelijkheid en dossierkennis maakten indruk. Dat zijn openbare speeches wat schutterig waren, zeker als ze in een vreemde taal moesten worden uitgesproken, ach, men nam het hem niet kwalijk. Het was zelfs wel charmant na de era-Van den Biggelaar, zijn voorganger die zo'n overdonderende presentatie had dat het menigeen weleens te veel werd.

"Bij Van den Biggelaar lag de nadruk op het laatst iets te veel op het uiterlijk vertoon. Als je maar het goede pak en de goede schoenen aanhad was het wel in orde, zo leek het. Wat dat betreft vond ik Vredevoogd een verademing," zegt Huub Smeets, destijds voorzitter van de universiteitsraad.

Het verschil tussen Vredevoogd en zijn voorganger zal menigmaal breed uitgemeten worden in de gesprekjes over de huidige collegevoorzitter. Smeets zet de verhouding in perspectief: "Van den Biggelaar had een meer politieke manier van besturen. In die tijd dat er faculteiten binnengesleept moesten worden werkte dat goed. Hij scoorde met die overrompelende houding van hem zowel bij ministers als bij studenten, en was uitermate sterk in de contactuele sfeer. Vredevoogd heeft dat veel minder, die werkt meer rationeel strategisch, daarin is hij heel sterk. In de huidige situatie is dat wel de juiste methode, denk ik, maar als de RL al in een vroeger stadium op die manier geopereerd zou hebben, hadden we verloren. Daarom was dit ook meer dan een wisseling van de wacht, het ging om een nieuwe richting van deze universiteit."

Die richting werd dus ingezet: meer aandacht voor de interne organisatie, een betere werkverdeling tussen de collegelieden onderling, een sterk planmatige aanpak die begon bij het strategisch plan en zich doorzette in de ontwikkelingsplannen. Consolidatie aan de ene kant, uitbouw en verdieping aan de andere, en dat vooral langs twee lijnen, de technologie en de cultuur. Het is, zo wordt alom erkend, de verdienste van Vredevoogd geweest om de verdere ontwikkeling van deze universiteit van enige structuur te voorzien.

Hoe onmiskenbaar die prestatie ook was, toch ging er daarna wat mis. Zijn imago liep deuken op, de relatie met de faculteiten werd slechter (om het afgelopen jaar tot een absoluut dieptepunt te dalen), in de universiteitsraad ondervindt hij niet echt veel waardering, en ook de verhouding met zijn ambtenaren kwam bij tijd en wijle nogal onder spanning te staan. Wat is er gebeurd?

Een diagnose is niet gemakkelijk. Veel zegslieden geven tegenstrijdige oordelen. Een voorbeeld: waar de een vindt dat Vredevoogd te ambtelijk is, oordeelt de ander dat hij integendeel juist de procedures aan zijn laars lapt en teveel voorruit holt. Iets anders: men ziet hem als rationeel, (hijzelf bij voorkeur ook), maar in

zijn nabije omgeving wordt hij toch ook behoorlijk chaotisch gevonden. Wellicht is die onduidelijkheid een deel van het probleem. Een frequent geuite klacht is dat men niet weet wat men nu eigenlijk aan de man heeft. Toch zitten er constant elementen in de kritiek. Zo wordt er veelvuldig verwezen naar zijn verleden als hoge ambtenaar, die het in zijn nieuwe baan maar moeilijk heeft met de universitaire cultuur. Hij zou gewend zijn aan een hiërarchische organisatie waarin alles van bovenaf wordt geregeld, 'top down' in plaats van 'bottom up'. Een universiteit, met een 'platte' organisatie en haar per definitie wat ongeordende karakter als gevolg van de nadruk op intellectueel creatief werk, leent zich niet voor een dergelijke benadering.

Het is een visie die in brede kring aanhang vindt. Decaan Bram Beek van de economische faculteit behoort samen met de decanen Boon en Sturmans tot degenen die de meeste aanvaringen met Vredevoogd hebben: "Bij hem heb ik toch altijd wel het gevoel dat hier de departementale beleidsambtenaar bezig is die een nota afscheidt en dan denkt dat het klaar is. Aan de uitwerking, de implementatie, komt hij niet meer toe, daar heeft hij geen aandacht voor. Zijn zwakte punt is een beetje dat hij eerst gaat schrijven en dan pas gaat praten. Ik vind hem ook de kampioen van het centralisme, die veel te weinig aan de werkvloer overlaat."

Ook bij zijn ambtenaren leven dergelijke gevoelens, meldt Gerard Korsten, tot voor kort secretaris van de werkgroep 6000 en uit dien hoofde belast met uitbouwzaken. En universiteitsraadvoorzitter Peter Hilderink: "Vredevoogd heeft een dadendrang die niet goed bij de organisatie past, hij heeft (of had, de laatste tijd gaat het beter) te weinig oog voor het draagvlak dat nodig is om dingen van de grond te krijgen. Kijk maar naar die toestand rond het MARC."

Daarmee raakt Hilderink aan een affaire die voor Vredevoogd zonder twijfel traumatiserend is geweest, en niet alleen voor hem. Buiten alle normale facultaire goedkeuringsprocedures om (hij had "vanwege de tijdsdruk" alleen informeel met de decanen gesproken) had Vredevoogd dit plan voor een onderzoeksinstituut op het terrein van de accountancy bij de provincie aangemeld voor (PNL) subsidie. Toen even later bleek dat er in de faculteit grote weerstand tegen bestond, barstte de bom. Iedereen was boos, de een omdat hij merkte dat hij overal buiten was gehouden, de ander omdat zijn mooie plan de grond in werd geboord, en, niet onbelangrijk, de provincie omdat de universiteit een nogal onbetrouwbare gesprekspartner bleek. Waarom komen jullie met voorstellen waarover je het in eigen huis nog lang niet eens bent, luidde de geïrriteerde reactie van die zijde. De laatste duit in het zakje kwam van de universiteitsraad, die op het randje van een motie van afkeuring balanceerde maar uiteindelijk volstond met een stevige reprimande. Het deed de reputatie van Vredevoogd geen goed, ook al niet omdat het wel erg lang duurde voordat hij toegaf op zijn minst enige taxatiefouten gemaakt te hebben.

"Ik heb daar wel wat van geleerd", zegt Vredevoogd nu, "en ik houd nu verder afstand tot deze zaak." Om vervolgens in diplomatieke termen te betogen dat er kennelijk een "andere perceptie" leefde van zijn overleg met de faculteit. "Ik heb me toen voorgenomen om de contacten met de faculteitsbesturen te intensiveren."

Inderdaad zijn de banden tussen college en faculteiten, onder andere met de decanen, de afgelopen maanden wat strakker aangehaald. Mede op verzoek van die decanen zelf, omdat die de permanente

conflictsfeer op den duur te onvruchtbaar vonden. Maar volgens Beek gaat alles nog even stroef en is er niet werkelijk iets veranderd. Deels wijt hij dat aan de wat zwakke sociale vaardigheden van de voorzitter. Hij is weliswaar vriendelijk maar blijft afstandelijk, gereserveerd, niet iemand waar je snel even met je probleem naar toe gaat. Hetzelfde geluid laat de directeur van gezondheidswetenschappen, Marius Bassie, horen. Hoeveel waardering hij ook voor Vredevoogd heeft, hoe deze hem ook met raad en daad terzijde heeft gestaan toen zijn faculteit veschend werd door ernstige bezuinigings- en reorganisatieperikelen, toch zou hij niet als eerste bij Vredevoogd aankloppen om even tussendoor iets te bespreken. Het kan wel, maar je doet het niet zo gauw.

Hij zou wat vaker met de mensen moeten praten, benen op tafel en een biertje erbij, is de suggestie van zowel Beek als Bassie. Wat meer persoonlijke aandacht zou wonderen doen, juist ook om het zakelijk verkeer te smeren. Zijn voorganger was daar een meester in.

Vredevoogd, met deze verwijten gecon-

Thuis in zijn huis aan de Champs Elyséesweg: "Je moet jezelf niet forceren. Maar ik geloof niet dat ik formeel ben, hoor." (foto Franco Gori)

fronteerd, lijkt ze gelaten aan te horen. Maar dat is schijn. Hij zit in een karakteristieke pose: één elleboog op de armleuning, de handen tezamen gevouwen naast zijn wang om er zijn hoofd, schuin naar links of naar rechts, op te laten rusten. Het is de symboolhouding die op slapen duidt, maar van slaperigheid is in zijn geval geen sprake. Vredevoogd is alert, op zijn hoede wellicht. Hij is best bereid om toe te geven dat het hem schort aan de joviale Schwung die zijn voorganger zo kenmerkte, maar dat is nu eenmaal zo. "Daar ben ik het type niet voor, en je moet jezelf niet forceren, vind ik. Maar ik geloof niet dat ik formeel ben hoor." Wat hem wel stoort is het verwijt dat hij centralistisch zou denken. Natuurlijk, de verhouding met de faculteiten is niet goed, en enige verantwoordelijkheid wil hij daarvoor best aanvaarden, maar er ligt ook een politiek probleem, een verschil van opvatting. "Faculteitsbesturen zitten dicht tegen de werkvloer aan, dicht op allerlei belangen die daar spelen. Daardoor hebben ze het vaak moeilijk om op consistente wijze keuzes door te zetten. Als college heb je meer afstand en ben je daardoor in staat die consistentie wel in de gaten te houden. De fricties van het laatste jaar kwamen mede voort uit het feit dat men zich niet aan de

afspraken wilde houden. Dan was er weer dit, dan weer dat, maar steeds een reden om ergens op terug te komen. Dat heeft minder met centralisme te maken dan met een bestuurscultuur: je houden aan afspraken.

Bovendien, deze universiteit is nog niet toe aan een afstandelijk centraal bestuur. We zijn Leiden of Utrecht niet, die vierhonderd jaar bestaan. Wij moeten uitbouwen, keuzes maken. Nu ligt het niet in de aard van de universiteit als organisatie om op dit soort resultaten gericht te zijn, dat weet ik wel en dat is gedeeltelijk ook de charme. Maar het moet wel gebeuren, daar zit ik hier voor, en niet om op de winkel te passen. Dat ik minder aandacht heb voor de uitvoering is misschien wel waar, ik ben meer gericht op het conceptuele.

Ik tracht te overtuigen, probeer de zaak op de rails te houden. Ik ben me ervan bewust dat die houding weerstand op-

zijn het de medewerkers in de faculteiten en vakgroepen die het allemaal een keer moeten gaan uitvoeren. Waar het aan draagvlak ontbreekt in de voorbereidingsfase, kan de zaak bij de uitvoering gefrustreerd worden.

Hoe het ook zij, het is hem toch maar gelukt om in het afgelopen jaar drie nieuwe studierichtingen binnen teloodsen. Daar is hij zichtbaar trots op. Fiscaal recht, milieugezondheidskunde, cultuur- en wetenschapsstudies; gezien de algehele atmosfeer in universitair Nederland, waar geen enkele instelling een andere nog wat gunt als hij er zelf ook niet wat bij krijgt, is dit een huzarenstukje geweest.

Is het zurigheid, kinnesinne, dat sommigen ook hierbij vraagtekens zetten? Misschien, maar er is enige aanleiding toe. De resultaten zijn immers allemaal onmiskenbaar als een soort tweetrapsraket behaald: eerst afgewezen, toen pas, na nieuwe argumentatie, alsnog toegelikt. Dat fiscaal recht in eerste instantie op een veto van minister Deetman stuitte snapte ook Vredevoogd nog steeds niet. Daar zat naar zijn oordeel een persoonlijke ministeriële visie achter, en Vredevoogd kon daar weinig rationeels aan ontdekken. Een Haagse wisseling van de wacht wil dan wel eens uitkomst bieden, want zo ontzettend veel nieuwe argumenten had de RL in tweede instantie ook weer niet aangevoerd. Toch ging Deetmans opvolger, Ritzen, door de bocht. Voor Deetman zelf is deze affaire overigens des te meer reden om de halsstarrigheid van Vredevoogd in bewonderende termen te beschrijven: "Hij slaat nooit met zijn vuist op tafel, is heel bescheiden, maar als hij zijn zin niet krijgt is het voor hem niet afgelopen bij het verlaten van de kamer."

Bij het plan voor de nieuwe studierichting milieugezondheidskunde ging het echter om geheel andere dingen. Daar, zo laten de nauw bij de voorbereiding betrokken universitaire ambtenaren weten, ging een onrijp voorstel de deur uit, iets waarvoor zij Vredevoogd gewaarschuwd hadden (V.: "Daar heb ik nooit iets van gehoord"). En prompt gebeurde wat te voorzien was: de onderwijsraad trof zoveel onduidelijkheden in het plan aan dat het de minister geen positief advies wilde geven. Vredevoogd had dus verzuimd naar zijn eigen deskundigen te luisteren en kreeg het lid op de neus. (V. daarover: "Net als met cultuur- en wetenschapsstudies betref de kritiek van de onderwijsraad inhoudelijke aspecten. Daar ben ik natuurlijk niet verantwoordelijk voor, dat is een kwestie van de wetenschappers in de faculteiten.") Dat vergeefs uitgebrachte adviezen frustratie opleverden in zijn eigen ambtelijke entourage wekt geen verbazing: men voelt zich voor joker gezet. Temeer als die ambtenaren op z'n tijd ook een keer naar het departement moeten en daar merken dat ze over bepaalde onderwerpen een informatie-achterstand hebben. Het vergt enig acteertalent om dat voor de andere kant van de tafel te verbergen en zo het gezicht nog enigszins te redden. "Soms lijkt het erop of Vredevoogd bepaalde dingen echt voor zichzelf wil houden", zegt een ambtenaar, "en zo kun je dus niet werken. Hij beperkt het kringetje van ingewijden steeds meer."

Dat laatste zou wel eens te maken kunnen hebben met zijn ongemakkelijke verhouding met de pers, met name de universitaire in de vorm van dit blad, Observant. U-raadsvoorzitter Hilderink moet elke keer weer lachen als hij zich herinnert hoe Vredevoogd eens tijdens een raadsvergadering om zich heen keek, tevreden vaststelde dat er deze keer geen journalist van Observant aanwezig was, en ontspannen begon te babbelen over allerlei kwesties die hij liever niet in de kolommen zag verschijnen. Maar hij had

buiten de waard gerekend; de verslaggever was verhinderd geweest maar maakte dat goed door het bandje met het vergaderverslag op een later tijdstip te beluisteren. Daarop verschenen de ontboezemingen van de voorzitter alsnog in druk, tot diens grote ongenoegen. En dat was, ofschoon wellicht de meest onschuldige, absoluut niet de enige gelegenheid waarbij zijn toom werd opgewekt door wat hij beschouwt als het al te vrijmoedige publicatiebeleid van dit blad. Vredevoogd: "Ik vind dat jullie onvoldoende afwegen wat deze instelling schade zou kunnen berokkenen. Observant hoeft niet de stem van het bestuur te zijn, maar het moet zich ook niet opstellen als een willekeurige krant. Het is geen Volkskrant." Echt woedend wordt hij als er weer eens gelekt is uit het een of andere vertrouwelijke beraad. Toen vorig jaar zomer de eerste plannen voor de reorganisatie van het dienstenapparaat uitlekten sprak hij in de universiteitsraad emotioneel van 'diefstal' van de stukken. Secretariaatsmedewerkers werden vervolgens op een naar hun oordeel behoorlijk onprettige manier aan de tand gevoeld. Niet door Vredevoogd zelf overigens, die verbaasd op deze mededeling reageert. "Jawel, ik heb het wel laten onderzoeken, maar daar kan niemand iets van gemerkt hebben. Dat dat onprettig was, of dat er met ontslag bedreigd zou zijn, snap ik niet zo goed."

Faculteitsdirecteur Bassie: "Dat hij zich zo buitengewoon kwaad maakt over een artikel vind ik onnodig, dat is echt verspillend van energie. Er is hier toch vrije nieuwsgaring?" Gerard Korsten: "Als deze universiteit volwassen wil zijn moet een grotere openheid betracht worden. Goede ideeën zijn daar wel tegen bestand. Alleen in de voorfase van projecten kun je terughoudend zijn. Trouwens, de ervaring leert dat hoe meer je geheim probeert te houden, hoe meer er uitlekt."

Moet Vredevoogd een tweede termijn krijgen? Sommigen reageren enthousiast. Zijn collega Dittich bijvoorbeeld. Hij heeft vooral waardering voor zijn bestuurlijke gerichtheid, zijn uitstekende en vooral ook verbazende vele contacten in de stad en de regio (die hem laatst nog een algemeen gewaardeerd voorzitterschap opleverden van de college-onderhandelingen in de Maastrichtse gemeenteraad), en niet te vergeten in Zoetermeer. Ook een man als prof. Luc Soete van Merit meldt desgevraagd daarvan de voordelen geplukt te hebben: "Hij opent deuren."

Bij anderen ontmoet Vredevoogd meer scepsis, ook in de U-raad. Daar vindt men hem vooral vaag en weinig betrokken, hoewel sommigen menen in dat opzicht een kentering waar te kunnen nemen. Voorlopig overheerst echter het gevoel dat hij de raad een beetje als blok aan het been beschouwt. Zijn vaderlijke benadering en een 'laat ons maar begaan, dan komt het wel goed'-toon brengen niet veel handen op elkaar.

Wie realistisch is, moet toegeven dat er nauwelijks aanleiding is om te veronderstellen dat hij geen herbenoeming zou krijgen. Dan zal blijken of hij zijn goede voornemens om zich iets meer te bekommeren om de universitaire cultuur, in daden weet om te zetten. Voorlopig kan hij teren op zijn wapenfeiten, het binnenhalen van de nieuwe studierichtingen. Dat heeft zijn blazoen behoorlijk opgepoetst, erkennen ook zijn critici. Zoals een van hen het formuleert: "Hij is gered door de minister. Als dit niet was gelukt was hij hier afgebrand."

Wammes Bos

Tien jaar informatie verzamelen over geestelijke gezondheidszorg in Maastricht en omgeving

WORDT DE GEZONDHEIDSZORG BETER VAN REGISTREREN?

Ooit in Maastricht voor geestelijke bijstand aangeklopt bij de RIAGG, het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs (CAD) of bijvoorbeeld een vrij gevestigde psychiater? Dat bezoek staat dan waarschijnlijk geregistreerd in het 'Mental Health Case Register' (MHCR) van de vakgroep Sociale Psychiatrie. Tenzij u behoort tot de tien procent mensen, die niet wil dat persoonlijke gegevens worden doorgesluist ten behoeve van onderzoek, onderwijs en gezondheidszorg-beleid. Het MHCR bestaat tien jaar, maar weigerachtige patiënten vormen een marginaal probleem in de korte bestaansgeschiedenis. Groter zijn de zorg en onzekerheid over het effect van deze manier van informatie verzamelen: draagt een en ander wel bij aan kwaliteitsbevordering in de gezondheidszorg?

Toen het MCHR ofwel casusregister Maastricht (inclusief omringend Heuvelland, samen ongeveer 200.000 inwoners) in 1980 van start ging, bestond er nog geen Wet Persoonsregistratie. "In zekere zin waren we voorlopers in Nederland", meent register-teamleider dr. Hub Hamers achteraf. Om de privacy van patiënten te waarborgen en het alom aanwezige wantrouwen weg te nemen, werd in 1981 een Raad van Toezicht ingesteld, die vervolgens een 'register-reglement' vaststelde. Daarin werden rechten en plichten van alle betrokkenen opgenomen, zoals het feit dat persoonlijke informatie niet zonder toestemming van de patiënt in het casusregister mag worden vermeld. Hamers erkent dat de mondige RIAGG-klant ("als onderzoeker moet ik zeggen: helaas") vaker weigert dan de bejaarde in een verpleegkliniek.

Databank

Het casusregister is een databank van patiëntgegevens, met informatie over iedereen (exclusief de weigerachtigen) die in contact komt met het circuit van geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in de regio Maastricht. Vrijwel iedereen, want de vrij gevestigde psychologen bijvoorbeeld zijn niet bij het netwerk aangesloten (Hamers: "We vragen ons momenteel af of we die samenwerking niet driftig moeten zoeken."). Grootste informatie-leveranciers zijn het psychomedisch streekcentrum Vijverdal (met onder andere klinische afdelingen, persiothehuizen en crisiscentrum) en de RIAGG (met onder andere de afdeling psychotherapie, het intake-team en de kinder- en jeugdzorg). Van de patiënten worden onder andere demografische en sociaal-economische gegevens verzameld. Verder reden en frequentie van hun contact met hulpverleningsinstellingen en datum en reden van opname of ontslag in een GGZ-instelling. Vanaf begin vorig jaar noteert bovendien vrijwel elke voorziening de diagnose volgens de criteria van DSM-III, het bekende classificatiesysteem voor psychiatrische en psychische problemen. Het Maastrichtse register is overigens het tweede van Nederland: al in '74 werd in het noorden van het land (Groningen, Drenthe) een register opgericht. In Rotterdam en Amsterdam zijn soortgelijke projecten in een vergevorderd stadium. In de toekomst wordt het hierdoor mogelijk informatie onderling te vergelijken en zicht te krijgen op regionale verschillen in GGZ-consumptie. Door uitbreiding van het aantal registers komt er bovendien op termijn meer structuur in

Hub Hamers: weg met de dictatuur van de agenda (foto Franco Gori)

de financiering door de overheid, verwacht Hamers. Tot dusverre geeft het ministerie van WVC ad hoc steun, die dit jaar één ton bedraagt. Daarnaast stelt de RL personeel en exploitatiebudget beschikbaar.

Identificatie

Uit privacy-overwegingen worden de gegevens voor het register niet op naam verzameld (in Angelsaksische landen gebeurt dat wel). Toch is het mogelijk specifieke patiënten te identificeren. Van iedereen die voor het eerst hulp zoekt bij een GGZ-instelling wordt namelijk geboortedatum, geboorteplaats, woonplaats, geslacht en eerste letter van de

van de vakgroep Sociale Psychiatrie. Dit soort informatie - aldus Hamers - kan van belang zijn voor het management in de GGZ. "De GGZ-instellingen vormen een lappendeken. Patiënten maken vaak van meerdere voorzieningen gebruik. Soms is dat heel goed te verklaren en ook wenselijk: iemand in crisis wordt door de huisarts naar het crisiscentrum verwezen en vervolgens ambulante geholpen op de polikliniek van de psychiatrische afdeling van het academisch ziekenhuis. Dat noem ik goed dubbelgebruik, waarbij de continuïteit van de zorg wordt gegarandeerd. Maar het komt ook voor dat mensen praktisch gelijktijdig bij de RIAGG en op de polikliniek komen. Dat lijkt me fout, daar zou je tot een betere afstemming kunnen komen. Met de gegevens in het casusregister kunnen we nagaan hoe vaak dit soort overlappingsen voorkomen."

Rotzooien

Het register heeft drie hoofddoelen. In de eerste plaats levert het flink wat informatie op voor wetenschappelijk onderzoek. Voordat de gegevens voor onderzoek beschikbaar komen, worden ze bij de vakgroep Sociale Psychiatrie eerst volledig geanonimiseerd: alle identificatiegegevens (zoals geboortedatum) worden verwijderd. De informatie wordt vervolgens doorgestuurd naar MEMIC (Medisch en Maatschappelijk Informatie Centrum), dat sinds '88 het onderzoeksbestand beheert.

Het register fungeert verder als een databron voor onderwijs, bijvoorbeeld bij het samenstellen van blokboeken of het leveren van gegevens voor werkstukken en scripties. Hamers benadrukt dat studenten "niet zomaar in het bestand kunnen gaan rotzooien". "Wij spreken met hen af welke gegevens ze voor hun analyses nodig hebben. Bij MEMIC maken ze vervolgens de nodige tabellen of een specifiek afgestemde dataset." "Terugkoppeling naar het GGZ-veld" vormt de derde taak van het register. De instellingen die de informatie aanleveren, zouden als wederdienst antwoord kunnen krijgen op vragen waar ze mee zitten, bijvoorbeeld cijfers over hun patiëntenpopulatie, probleemgroepen of overlapping van bepaalde voorzieningen. Dit aspect komt volgens Hamers echter nog onvoldoende uit de verf. "Mensen uit de praktijk van alledag kunnen onze informatie blijkbaar moeilijk omzetten in gerichte vragen. We hebben stapels rapporten teruggekoppeld, zonder te weten wat er vervolgens mee gebeurt. Het komt wel voor dat iemand op woensdagmiddag belt en op vrijdag bepaalde cijfers over 'zijn' instelling wil hebben. Maar er zit weinig systematiek in en dat bevalt ons niet. Wij willen bovendien meer zijn dan een toeleveringsbank van materiaal. Wij willen bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de gezondheidszorg. Over de gegevens hebben we vooral contact met het administratief personeel van de diverse instellingen. Maar de beleidsbeslissingen vinden natuurlijk op een heel ander niveau plaats. Wij zouden graag samen met het management gerichte vragen opstellen en zicht houden op wat er met onze informatie gebeurt. Daar willen we de komende jaren nadrukkelijk aan gaan werken."

Betere zorg

De tiende verjaardag van het casusregister werd onlangs gevierd met de publicatie van het boek 'Informatie-management in de GGZ: de bijdrage van een

casusregister'. In dit boek, dat Hamers schreef in samenwerking met hoogleraar Sociale Psychiatrie Marius Romme, wordt aangetoond hoe beleidsmakers kunnen profiteren van de informatie in het casusregister. Een voorbeeld behelst de hulpverlening aan ouderen. Bejaarden blijken "grootverbruikers" van GGZ-voorzieningen. Ze hebben bovendien vaak continue zorg nodig en worden dan veelal opgenomen in verpleegtehuizen. Vooral hoogbejaarde vrouwen horen tot de risicogroep. Om het moment van opname zo lang mogelijk uit te stellen (en de druk GGZ te doen afnemen), moet er meer aandacht komen voor het vormen van een goed ondersteunend netwerk, dat het "familiale netwerk" eventueel kan vervangen, bepleiten de auteurs.

Hamers geeft nog een voorbeeld van de manier waarop de "droge informatie" uit het casusregister tot kwaliteitsverbetering kan leiden. "De frequentie van contacten tussen patiënten en hulpverleners vormt een duidelijke weerslag van de dictatuur van de agenda. Er wordt elke twee à drie weken een afspraak gemaakt, zodat de agenda van de hulpverlener keurig wordt volgepland. In de tussentijd moeten patiënten hun problemen als het ware opsparen, maar dat lukt niet iedereen goed. Het register biedt aanwijzingen dat mensen uit de lagere sociaal-economische klassen de meeste moeite hebben met zo'n schema, dus dat de GGZ-zorg minder aansluit bij hun behoefte. Er komen in deze groep vaker uitschieters voor, crisissituaties. Door de hulpverlening anders te organiseren, kun je daarop anticiperen. Ik denk bijvoorbeeld aan inloopadressen, waar mensen gewoon kunnen aankloppen op het moment dat ze steun nodig hebben. Dat idee zit tot dusverre te weinig in de zorg ingebouwd."

Nut en bestaansrecht van het casusregister liggen deels in het gebruik dat GGZ-instellingen van dit soort informatie maken, benadrukt Hamers.

"Het beeld van de ouderwetse directeur met de dikke sigaar, die op de achterkant van zijn sigarendoos met wat globale cijfers de winst voor zijn bedrijf binnenhaalt, verdwijnt. Wij pretenderen tegenwoordig dat zoiets niet langer kan, dat we niet meer zonder exacte informatie kunnen. Het zou leuk zijn om uit te vinden of dat inderdaad het geval is, of onze informatie inderdaad kan bijdragen aan een efficiënter beleid en betere zorg."

Emely Nobis

H.J.F.R. Hamers en M.A.J. Romme, *Informatie-management in de geestelijke gezondheidszorg: de bijdrage van een casus-register*, Van Gorcum & Comp. B.V., Assen, f 29,-, 156 pag.

De Rue Saint Pierre is direct achter het geboortehuis van César Franck letterlijk afgeknapt. Een balustrade biedt hier uitzicht op de lager gelegen Place Saint Lambert, waar prins-bisschop Notger zijn paleis heeft laten bouwen. Achter ons ligt de wijk Sainte Marguerite en de berg Julémont, de wieg van de stad. Een betere plek om twintig jaar planologische ellende te aanschouwen is moeilijk denkbaar. Rechts van ons slopen de pneumatische sloophamers het beton dat hier tien jaar geleden om onduidelijke reden gestort is en dat nooit ergens voor gediend heeft. Links van ons, juist voor het paleis, is de aanzet van een gerechtsgebouw, dat nooit verder is gekomen dan de eerste verdieping en de lifschachten, weer met de grond gelijk gemaakt. Op dezelfde plaats wordt nu het eerste deel gerealiseerd van het nieuwe plan voor de Place Saint Lambert. Hier komt een doorgang voor de stadsbussen die op de grote vlakte naast het paleis een nieuw station krijgen. Auto's zullen het moeten doen met minder asfalt dan het reeds aangelegde stuk zesbaans autostrada doet vermoeden. De grote lege vlakte, die hier in het hart van de stad is uitgehakt, moet weer worden teruggegeven aan de rechtmatige eigenaar, de Luikse bevolking.

„We geven de stad terug aan de voetganger,” zegt Claude Strebelle, de architect van het nieuwe plan voor de Place Saint Lambert. Hij is tien jaar geleden door wanhopige winkeliers uit het centrum benaderd met het verzoek een alternatief te ontwerpen voor het rampzalige centrumplan dat al gedeeltelijk was uitgevoerd. Brede wegen uit het westen moesten het verkeer ongehinderd naar en dwars door de stad leiden. Wie geen auto had, kon de bus nemen, die hem op een sinistere ondergrondse plein afzette. Strebelle haalt een tekening van het oude ontwerp te voorschijn. Dikke zwarte dropveters kronkelen door het centrum, midden over het meest markante plein van Luik naar de Rue Léopold, waar Simonon in 1903 is geboren.

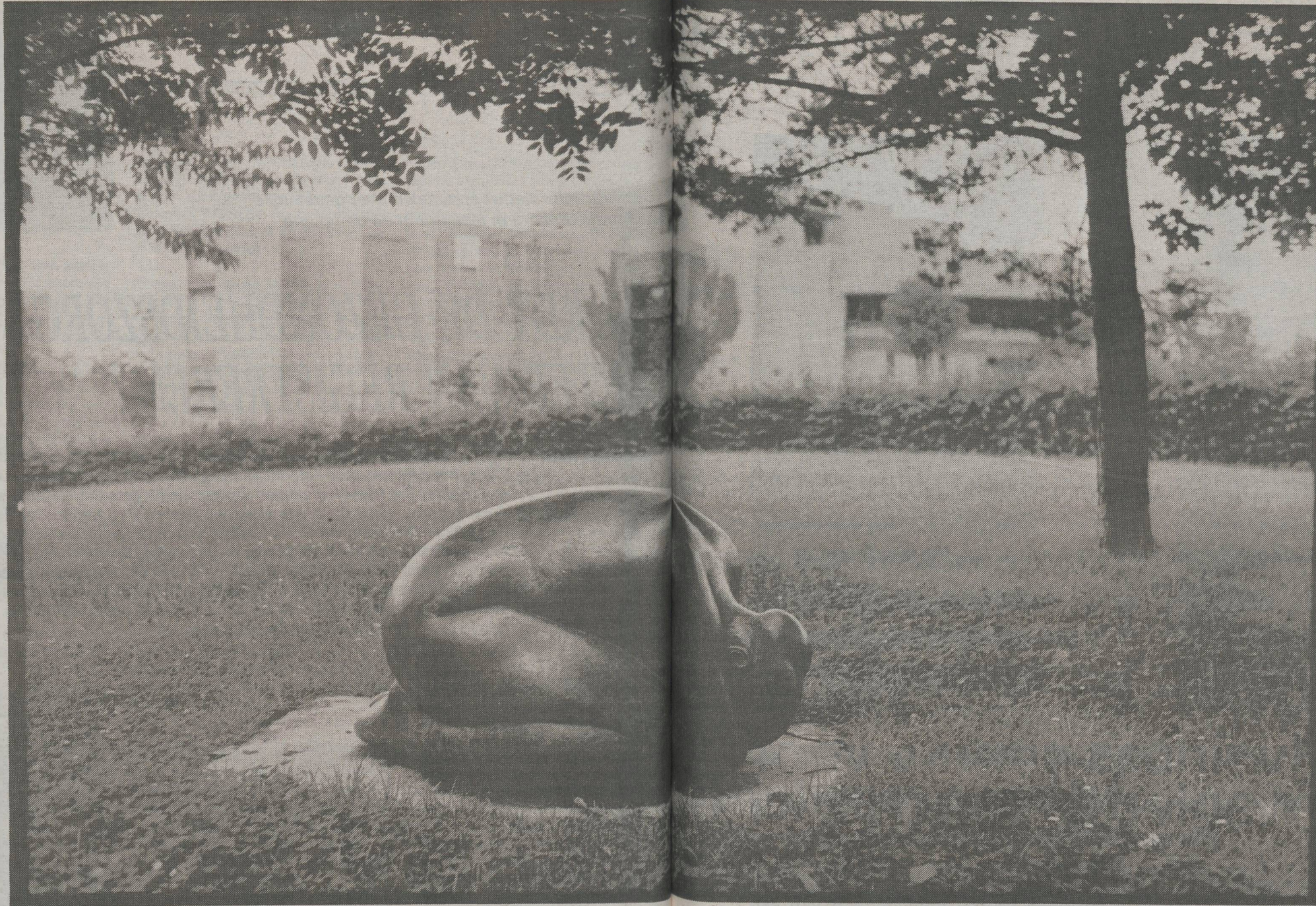
„Het hart is uit de stad gesneden,” is het commentaar van Strebelle. „Dat is nu het resultaat van de auto-euforie uit de jaren zestig. Het idee was dat je met de auto overal bij moest kunnen, maar het resultaat is precies het tegenovergestelde van wat men bedoelde: de stad is zozeer opgevoerd aan het autoverkeer, dat er geen plaats meer is voor de voetganger. De mensen zijn gevlucht.”

Toen een professor in de kunstgeschiedenis, Jacques Lejeune, in de jaren zestig wethouder van ruimtelijke ordening werd, konden de liefhebbers van het Luikse cultuurgedoe hun geluk niet op. De professor zou zich verzetten tegen verdere aantasting van het bedreigde monumentale karakter van de stad, was ieders verwachting. Dat het anders uitpakte is volgens Strebelle de schuld van het kapitaal geweest. Voor cultuur was er geen geld, voor wegen en transport des te meer, totdat tenslotte ook daar de crisis in de jaren zeventig

toesloeg. „Er is veel ellende aangericht, maar gelukkig is toen niet alles uitgevoerd. We reddten nu wat er te redden valt, ook al is dat in de politiek op veel verzet gestuit. Maar gelukkig hebben we kunnen voorrekenen dat ons plan de gemeenschap minder geld kost dan de voltooiing van het oude zou hebben gekost.” In het plan van Strebelle wordt het plein weer grotendeels bebouwd en worden de verbindingen hersteld met de omliggende wijken. De stad hoeft alleen nog het geld de infrastructurele voorzieningen op tafel te leggen; de rest moet door projectontwikkelaars worden gefinancierd. Tenslotte hebben het ministerie van justitie en de provincie Luik vaste plannen voor de bouw van enkele kantoren. Een van de trekpleisters in het ontwerp van Strebelle is een groot complex aan de kant van de Luikse Perroen, waar vroeger een grote middeleeuwse kathedraal stond, die in 1793 is verwoest.

Het hoofd van de dienst stadsontwikkeling, Jean-Paul Gomez, wijst vanaf de balustrade in de Rue Saint Pierre de enorme schade aan die al is aangericht. Diverse stadswijken zoals Pierreuse en Sainte Marguerite zijn door de brede asfaltslingers afgesneden van het centrum. Op tal van plaatsen wordt het spookbeeld van „De vergeten straat” opgeroepen. De Rue Saint Séverin, de hoofdstraat van de wijk Sainte Marguerite kwijt in snel tempo weg. Een op de twee winkels staat leeg, alleen de eerste levensbehoeften zijn er nog verkrijgbaar. In sommige wijken is het percentage immigranten gestegen tot tachtig procent. De gaten waar vervallen huizen gesloopt moesten worden, zijn nu gevuld geparkeerde auto's.

„Na Brussel is Luik de stad met het grootste aantal architectonische monumenten,” zegt Gomez midden in de verkrotte Rue Saint Séverin. Als hij de ongelooflijke reactie ziet, wijst hij naar boven: „Je moet niet letten op de begane grond van de huizen, maar op de lagen daarboven. Ik weet het, winkels hebben veel verpest door de puin op de begane grond te vervangen door grote etalageruiten en schreeuwerige reclameborden. Dat is een van de dingen die we nu proberen tegen te gaan door bij iedere verbouwing te letten op het behoud van de hele gevel. Bovendien gaan we de leegstand boven de winkels tegen door de eigenaren met premies aan te moedigen een aparte opgang te behouden of te herstellen.” Het meest effectieve middel om het verval tegen te gaan blijkt echter een nieuwe gemeentelijke belasting, die eigenaren wordt opgelegd die een leeg huis aan hun lot overlaten. Gomez laat zien dat zijn opmerking over de architectonische schoonheid van Luik niet onterecht is. Vlak achter de vervallen winkelstraten van Sainte Marguerite is het middeleeuwse stratenpatroon behouden dankzij de obstakels die de natuur heeft opgeworpen: de niveaueverschillen. Wie eens een halve vrije dag wil uittrekken om prettig kennis te maken met de echte

Op de campus van Sart Tilman (foto Franco Gori)

Het hart van Luik

stad Luik moet de „Promenade des Escaliers” door het oude centrum volgen. Dat is weer eens wat anders dan die eeuwige zondagsmarkt langs La Batte. De wandelaar kan zien hoe hier en daar wijken weer beginnen op te fleuren, als er verstandig wordt geresatureerd. In Saint Barthélemy bijvoorbeeld zijn veel monumentale panden opgeknapt, niet alleen om er antiekwinkeljes of restaurants in te vestigen, maar ook om er in te wonen. „Langzaam maar zeker hebben we ingezien dat de stad in een fatale spiraal terecht gekomen was en dat we alleen maar bezig waren de ondergang te versnellen,” zegt Gomez, „maar het zal zeker nog twintig jaar duren voordat alle fouten hersteld kunnen zijn.”

In de afgelopen vijftientig jaar heeft Luik een catastrofaal bloedverlies ondergaan. Van de 250.000 inwoners die de stad in 1965 telde, zijn er iets minder dan 200.000 over. Volgens de meest optimistische verwachting zal de stad de komende tien jaar nog eens bijna tien procent van haar inwoners verliezen en pessimisten houden het zelfs op twintig procent. Dat zou betekenen dat Luik in het jaar 2001 tussen de 135.000 en de 190.000 inwoners telt.

„De stad had vooral aan jonge gezinnen weinig meer te bieden,” zegt Jean-Paul Gomez. „Noodzakelijke voorzieningen als goede scholen en frisse lucht waren er niet meer in voldoende mate. Het is dus niet zo gek dat iedereen wegvluchtte. Vandaar dat het belangrijkste doel van de stadsontwikkeling is geworden: het voorkomen van verdere leegloop.”

In een masterplan dat anderhalf jaar geleden is verschenen, doet het stadsbestuur uit de doeken hoe het de bevolking op peil denkt te houden. Het is de toetssteen voor alles wat de komende tijd raakt aan de stadsontwikkeling. Er moet weer structuur in de stad komen, de omliggende gemeenten moet worden duidelijk gemaakt dat het ook hun belang is dat de leegloop van het centrum van de agglomeratie een halt wordt toegevoerd, er moet weer verstandig worden omgesprongen met grote projecten. Erg concreet klinkt het niet, maar het is een enorme vooruitgang ten opzichte van de onbezonnen ontwikkelingen in de jaren zestig en zeventig.

Behalve de Place Saint Lambert krijgt ook het stadsdeel Outremeuse een opknappbeurt. Outremeuse is een eiland in de stad, letterlijk en figuurlijk. Het domein van Tchanchès en Georges Simonon, dat tot reputatie bleek is uitgeroepen en in de Rue Roture een eigen plan. Telkens wanneer Luik aanklopte bij de regering, kreeg men te horen dat eerst Louvain moest worden voltooid en toen dat gebeurd was, kregen we niets meer omdat de economische crisis inmiddels was uitgebroken.”

De leegloop van het centrum kende een zeer belangrijke deelnemer: de universiteit. Zij was van oudsher gevestigd in het hart van de stad, aan de Place du XX Août. Hier liet koning Willem I in het begin van de negentiende eeuw een Alma Mater bouwen om de machtige Waalse industriebaronnen gunstig te stemmen. Langzamerhand dijde de instelling uit en raakten verschillende faculteiten over de stad verspreid. De Université de Liège telt relatief weinig studenten (tweeduizend), maar is een universitaire instelling met een compleet gamma aan opleidingen en onderzoeksinstituten.

In de jaren vijftig werd de discussie gevoerd of de universiteit nog in de stad moest blijven of dat ze beter kon verhuizen naar Sart Tilman. Daar, op twaalf kilometer afstand van het stadscentrum, lag een schitterend natuurgebied, de groene long van de agglomeratie Luik. Het zou Sart Tilman worden of een herengroepering van de gebouwen in de stad. In 1961 besloot de universiteit en de Belgische minister van Onderwijs te verhuizen naar een 600 hectare groot gebied boven de Ourthe-vallei.

Als ontwerper van de campus werd Claude Strebelle ingehuurd. Hij bedacht een schitterend plan voor een „cité universitaire” waar natuur, cultuur en wetenschap hand in hand gingen. Hier zouden studenten en wetenschappers een samenleving vormen, die ook openstond voor de gewone man of vrouw uit de stad. Bibliotheken, theaters, parken vol beeldhouwwerken zouden de burger hierheen moeten lokken. De wens is maar gedeeltelijk in vervulling gegaan. „We kregen met een onverwachte factor te maken,” zegt de rector van de universiteit, professor Arthur

Bodson. „In het begin was er genoeg geld om de plannen te verwezenlijken, maar toen kwamen er problemen in Leuven. De Walen moesten buitenen in van Tchanchès en Georges Simonon, dat tot reputatie bleek is uitgeroepen en in de Rue Roture een eigen plan. Telkens wanneer Luik aanklopte bij de regering, kreeg men te horen dat eerst Louvain moest worden voltooid en toen dat gebeurd was, kregen we niets meer omdat de economische crisis inmiddels was uitgebroken.”

De Luikse universiteit heeft al twintig jaar in de leegloop van het centrum kende een zeer belangrijke deelnemer: de universiteit. Zij was van oudsher gevestigd in het hart van de stad, aan de Place du XX Août. Hier liet koning Willem I in het begin van de negentiende eeuw een Alma Mater bouwen om de machtige Waalse industriebaronnen gunstig te stemmen. Langzamerhand dijde de instelling uit en raakten verschillende faculteiten over de stad verspreid. De Université de Liège telt relatief weinig studenten (tweeduizend), maar is een universitaire instelling met een compleet gamma aan opleidingen en onderzoeksinstituten.

In de jaren vijftig werd de discussie gevoerd of de universiteit nog in de stad moest blijven of dat ze beter kon verhuizen naar Sart Tilman. Daar, op twaalf kilometer afstand van het stadscentrum, lag een schitterend natuurgebied, de groene long van de agglomeratie Luik. Het zou Sart Tilman worden of een herengroepering van de gebouwen in de stad. In 1961 besloot de universiteit en de Belgische minister van Onderwijs te verhuizen naar een 600 hectare groot gebied boven de Ourthe-vallei.

Als ontwerper van de campus werd Claude Strebelle ingehuurd. Hij bedacht een schitterend plan voor een „cité universitaire” waar natuur, cultuur en wetenschap hand in hand gingen. Hier zouden studenten en wetenschappers een samenleving vormen, die ook openstond voor de gewone man of vrouw uit de stad. Bibliotheken, theaters, parken vol beeldhouwwerken zouden de burger hierheen moeten lokken. De wens is maar gedeeltelijk in vervulling gegaan. „We kregen met een onverwachte factor te maken,” zegt de rector van de universiteit, professor Arthur

Bodson. „In het begin was er genoeg geld om de plannen te verwezenlijken, maar toen kwamen er problemen in Leuven. De Walen moesten buitenen in van Tchanchès en Georges Simonon, dat tot reputatie bleek is uitgeroepen en in de Rue Roture een eigen plan. Telkens wanneer Luik aanklopte bij de regering, kreeg men te horen dat eerst Louvain moest worden voltooid en toen dat gebeurd was, kregen we niets meer omdat de economische crisis inmiddels was uitgebroken.”

letterenfaculteit horen in het centrum van de stad thuis. Dat is in het belang van de stad én van de universiteit.”

Aan het besluit zit ook een financiële kant. Het oude universiteitsgebouw moet gerestaureerd worden en er moeten maatregelen genomen worden om de andere faculteiten, die over de stad verspreid liggen, te hergroeperen. Kosten: 275 miljoen gulden. Of dat geld er is, betwijfelt Bodson openlijk, zozeer is hij eraan gewend om nul rekest op te krijgen bij de overheid: „Iedereen is het eens over de noodzaak van het plan, maar het geld is er niet. Ik zou al heel blij zijn met een tienjarenplan. Maar U ziet aan de betogingen van de laatste tijd wel hoe de deelregering met haar onderwijs omgaat.”

De Luikse universiteit heeft al twintig jaar in de leegloop van het centrum kende een zeer belangrijke deelnemer: de universiteit. Zij was van oudsher gevestigd in het hart van de stad, aan de Place du XX Août. Hier liet koning Willem I in het begin van de negentiende eeuw een Alma Mater bouwen om de machtige Waalse industriebaronnen gunstig te stemmen. Langzamerhand dijde de instelling uit en raakten verschillende faculteiten over de stad verspreid. De Université de Liège telt relatief weinig studenten (tweeduizend), maar is een universitaire instelling met een compleet gamma aan opleidingen en onderzoeksinstituten.

In de jaren vijftig werd de discussie gevoerd of de universiteit nog in de stad moest blijven of dat ze beter kon verhuizen naar Sart Tilman. Daar, op twaalf kilometer afstand van het stadscentrum, lag een schitterend natuurgebied, de groene long van de agglomeratie Luik. Het zou Sart Tilman worden of een herengroepering van de gebouwen in de stad. In 1961 besloot de universiteit en de Belgische minister van Onderwijs te verhuizen naar een 600 hectare groot gebied boven de Ourthe-vallei.

Als ontwerper van de campus werd Claude Strebelle ingehuurd. Hij bedacht een schitterend plan voor een „cité universitaire” waar natuur, cultuur en wetenschap hand in hand gingen. Hier zouden studenten en wetenschappers een samenleving vormen, die ook openstond voor de gewone man of vrouw uit de stad. Bibliotheken, theaters, parken vol beeldhouwwerken zouden de burger hierheen moeten lokken. De wens is maar gedeeltelijk in vervulling gegaan. „We kregen met een onverwachte factor te maken,” zegt de rector van de universiteit, professor Arthur

De Luikse universiteit heeft in het Franstalige onderwijs altijd een uitzonderingspositie ingenomen. Het was de enige rijksuniversiteit in België waar Frans gesproken werd. Het enige Vlaamse equivalent is de Rijksuniversiteit Gent. Voor de rest heeft al het universitaire onderwijs in België een bijzondere grondslag. Aan de status 'rijksuniversiteit' heeft Luik zijn complete scala aan opleidingen te danken, van letteren tot en met diergeneeskunde. Ook al was de belangstelling van studenten voor die faculteiten niet altijd even overweldigend, de regering in Brussel voelde zich toch geroepen haar zuil stevig overeind te houden in de concurrentie met de bijzondere instellingen.

Aan die betrekkelijk geprivilegeerde positie is zeer onlangs een einde gekomen, toen de communautaire structuur in België werd ingevoerd. Alle onderwijs valt sinds 1988 onder de verantwoordelijkheid van de deelregeringen. Bij de bekostiging wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen bijzonder onderwijs en staatsonderwijs: iedere krijgt hetzelfde bedrag per student. Volgens rector Bodson is zijn universiteit daardoor niet alleen haar geprivilegeerde positie kwijtgeraakt, maar zelfs achterop geraakt bij de bijzondere instellingen. „Vroeger zorgde de staat altijd beter voor het rijksonderwijs, maar we zijn nu achtergesteld bij het bijzonder onderwijs. Wij hebben bijvoorbeeld te maken met rechtspositieregelingen, die geen flexibel personeelsbeleid toelaten, terwijl een bijzondere universiteit iemand zonder veel problemen ontslag kan aanzeggen. Wij hebben niet dezelfde middelen om de erfenis uit het verleden, toen we teveel personeel in huis hebben gehaald, op te lossen. Daardoor zitten wij met relatief hogere lasten. Bovendien kunnen de bijzondere universiteiten vrij beschikken over hun onroerend goed, omdat het hun eigendom is. Dat geeft veel meer financiële zekerheid. Maar bij ons is alles eigendom van de staat. Als volgend jaar de faculteit diergeneeskunde verhuist van Kurnegem naar Sart Tilman, dan vervalt het gebouw in Kurnegem aan de staat, terwijl wij het geld hard nodig hebben om te kunnen concurreren met de bijzondere universiteiten.”

De universiteit heeft een goede financiële basis van de overheid niet alleen nodig om de studenten goed onderwijs te bieden. Omdat zij in grote mate in haar eigen onderhoud moet voorzien, is de instelling aangewezen op goede onderzoeksfaciliteiten, die geld in het laatje moeten brengen. Van het jaarlijkse budget van 4,5 miljard frank is tweederde afkomstig van de Waalse deelregering en eenderde 'zelf verdiend' geld. „We zullen het maar niet hebben over alle risico's, die dergelijk onderzoek op een zo grote schaal met zich meebrengt,” zucht de rector. Overigens is de publieke sector een even belangrijke contractpartner voor de universiteit als de privé sector.”

Door alle besognes in eigen huis komt hij er niet altijd aan toe, maar rector Bodson is een groot voorstander van samenwerking met andere universiteiten. De status van rijksinstelling heeft Luik altijd geïsoleerd van de overige franstalige universiteiten in België, maar nu de Europese samenwerking overal luidkeels wordt beleden, openen zich nieuwe horizons voor Luik. „We gedragen ons een beetje als een universiteit in een uithoek,” zegt Bodson. „We zitten aan het randje van het Franse taalgebied met het gezicht heel duidelijk naar Frankrijk gekeerd. Als hier op 21 juli de nationale feestdag wordt gevierd, zie je geen mens op straat. Maar kom maar eens kijken op 14 juli, dan is er

groot feest in de stad. Maar iedereen is er ook van doordrongen dat er grote kansen liggen in de Euregio. Nergens in Europa zie je drie universiteiten zo dicht op elkaar liggen. Geografisch gezien is het eigenlijk één agglomeratie. Helaas neemt de politiek in België dat gegeven niet au sérieux. De universiteiten moeten het zelf maar uitzoeken, ieder voor zich.”

Tussen de universiteiten van Luik, Aken en Maastricht bestaan al langer contacten, die echter meer berusten op een voornemen tot goed nabuurschap dan op echte samenwerking. De bestuurders gaan geregeld bij elkaar op beleefdheidsbezoek en eens per jaar wordt onder de vlag „Interuniversitaire Dagen” een reeks lezingen georganiseerd waaraan wetenschappers uit de drie instellingen meedoen. Dit jaar, op 15 en 16 november, krijgen de dagen een feestelijk tintje omdat dan een samenwerkingsovereenkomst wordt getekend tussen de drie partners. Daarin worden afspraken gemaakt over de uitwisseling van studenten en docenten en de praktische gevolgen daarvan zoals vergoedingen, verzekeringen en wederzijdse erkenning van studieresultaten.

Dat wil niet zeggen dat daarna pas de contacten kunnen beginnen. In werkelijkheid bestaat de uitwisseling van studenten en docenten al langer. De afstudeerrichting Internationaal Management van de economische faculteit is het vorig jaar al begonnen met studenten naar Luik of Aken te sturen om daar een deel van hun onderwijs te volgen. Drs. Ad van Iersdon, die de samenwerking tot voor kort heeft gecoördineerd, heeft over het algemeen positieve ervaringen. „Men is vooral van Luikse kant zeer actief. Aken werkt ook wel van harte mee, maar daar merk je toch dat een universiteit met wereldwijde faam en vijftienduizend studenten niet echt op Maastricht zit te wachten.”

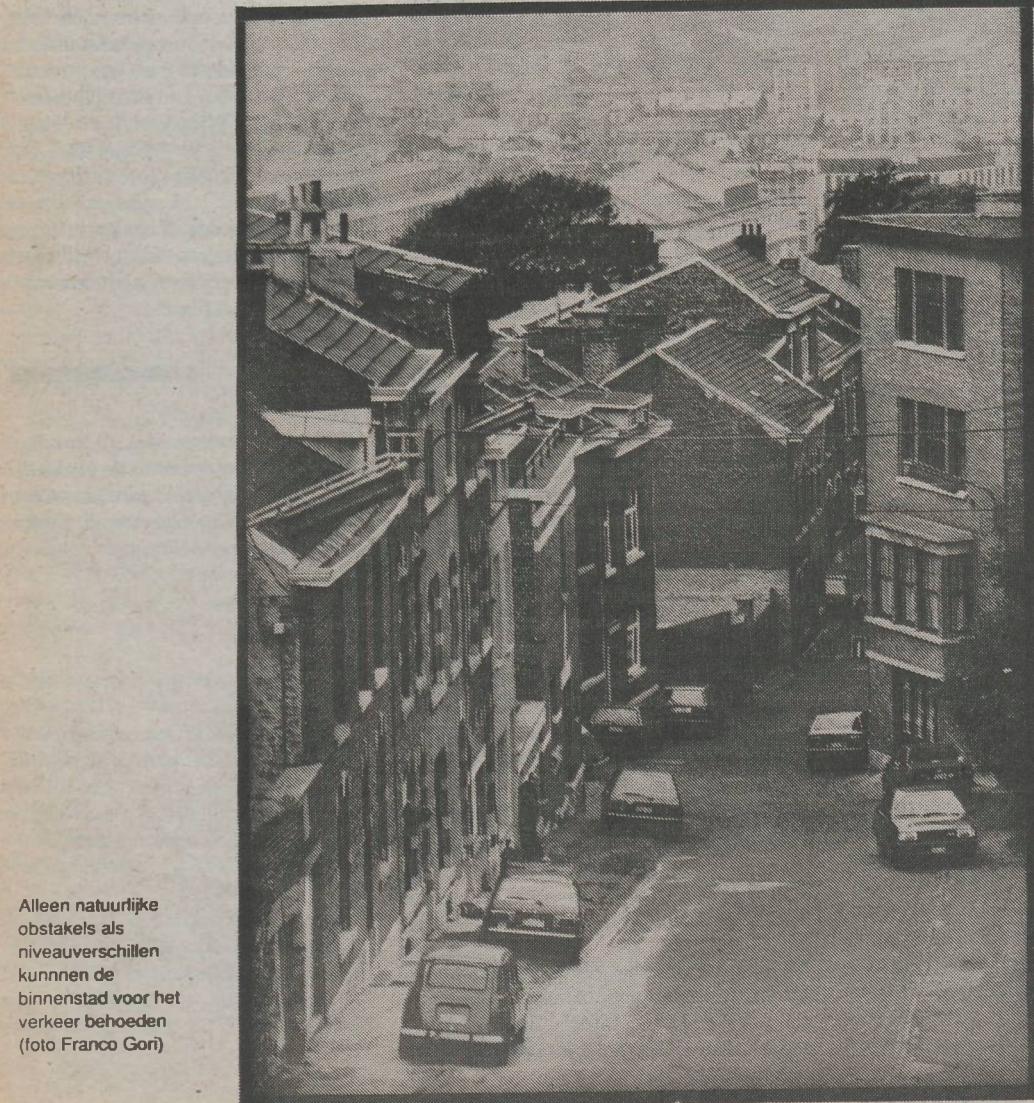
De taal is aan de ene kant het grote probleem bij de samenwerking, maar aan de andere kant ook de belangrijkste positieve factor. De uitwisseling biedt studenten de mogelijkheid zich de Duitse of de Franse vaktaal eigen te maken. Om hen van een behoorlijke basis te voorzien krijgen de studenten in het derde jaar een cursus Duits of Frans. Overigens probeert de faculteit door middel van een toets studenten met een te geringe talenkennis ervan te weerhouden zich voor de afstudeerrichting te laten inschrijven. Van Iersdon: „We vinden het belangrijk dat iemand tenminste een VWO-niveau heeft, al mag je natuurlijk niet iemand om die reden weigeren.”

De ervaringen met de bestrijding van het taalprobleem zijn volgens Van Iersdon heel gunstig. „Ik merk het wel aan de vragen die gesteld worden na afloop van een lezing in het Frans. De actieve beheersing van de taal is misschien niet zo goed, maar uit de vragen na afloop kun je toch opmaken dat ze het verhaal begrepen hebben.” Omgekeerd zijn er wat meer problemen met Luikse studenten die naar Maastricht komen om er een onderwijsblok te lopen. „We hebben speciale blokken in het Engels, waarbij ook in de onderwijsgroepen Engels wordt gesproken,” zegt Van Iersdon. „Maar daar zie je toch grote verschillen tussen Luikse en Akense studenten. De laatsten hebben duidelijk minder moeite met het Engels. Maar een student uit Luik komt eigenlijk niet naar Maastricht om Engels te spreken. De franstalige Belgen beginnen eindelijk in de gaten te krijgen dat ze in een tweetalig land wonen. Nu de Vlaamse economie steeds sterker wordt, zien ze in dat ze Nederlands moeten leren spreken.”

Professor Luc Soete, die zich sterk maakt voor de 'Alma' (Aken-Luik-Maastricht) associatie, heeft eveneens ervaringen met wat hij „dat ontzaglijke” en Bodson „dat afgrijselijke taalprobleem” noemt. „Het is mij opgevallen dat ons onderwijssysteem een extra handicap vormt voor de franstaligen. Als een student uit Luik hier in een onderwijsgroep komt, hoort hij de Nederlandse spreektaal, vaak ook nog met een zwaar Limburgs accent. Hij begrijpt eigenlijk veel beter de vaktaal, die een professor ex cathedra voor een collegezaal uitspreekt. Ik heb hier al geconstateerd dat studenten uit Luik teleurgesteld zijn en bijvoorbeeld naar Tilburg uitwijken. Daar krijgen ze tenminste een keurig college met een syllabus.”

Maar voor Soete zou de samenwerking veel verder moeten gaan dan het uitwisselen van studenten en docenten. „Je moet je afvragen of een kleine instelling als Maastricht op de duur nog zelfstandig kan bestaan. Daarom moet je om je heen kijken of er geen initiatieven voor nieuwe studies gezamenlijk genomen kunnen worden. Een studie op één plaats concentreren is te idealistisch gedacht, maar je zou toch gedecentraliseerd van elkaars capaciteiten gebruik kunnen maken. Daarna zou je al snel tot de erkenning van elkaars examens kunnen komen als voor waarde tot toelating.”

Jacques Herraets

Alleen natuurlijke obstakels als niveaueverschillen kunnen de binnenstad voor het verkeer behoeden (foto Franco Gori)

De Rue Saint Pierre is direct achter het geboortehuis van César Franck letterlijk afgekap. Een balustrade biedt hier uitzicht op de lager gelegen Place Saint Lambert, waar prins-bisschop Notger zijn paleis heeft laten bouwen. Achter ons ligt de wijk Sainte Marguërite en de berg Julémont, de wieg van de stad. Een betere plek om twintig jaar planologische ellende te aanschouwen is moeilijk denkbaar. Rechts van ons slopen de pneumatische sloophamers het beton dat hier tien jaar geleden om onduidelijke reden gestort is en dat nooit ergens voor gediend heeft. Links van ons, juist voor het paleis, is de aanzet van een gerechtsgebouw, dat nooit verder is gekomen dan de eerste verdieping en de liftschachten, weer met de grond gelijk gemaakt. Op dezelfde plaats wordt nu het eerste deel gerealiseerd van het nieuwe plan voor de Place Saint Lambert. Hier komt een doorgang voor de stadsbussen die op de grote vlakte naast het paleis een nieuw station krijgen. Auto's zullen het moeten doen met minder asfalt dan het reeds aangelegde stuk zesbaans autostrada doet vermoeden. De grote lege vlakte, die hier in het hart van de stad is uitgehakt, moet weer worden teruggegeven aan de rechtmatige eigenaar, de Luikse bevolking.

„We geven de stad terug aan de voetganger,” zegt Claude Strebelle, de architect van het nieuwe plan voor de Place Saint Lambert. Hij is tien jaar geleden door wanhopige winkeliers uit het centrum benaderd met het verzoek een alternatief te ontwerpen voor het rampzalige centrumplan dat al gedeeltelijk was uitgevoerd. Brede wegen uit het westen moesten het verkeer ongehinderd naar en dwars door de stad leiden. Wie geen auto had, kon de bus nemen, die hem op een sinister ondergronds plein afzette. Strebelle haalt een tekening van het oude ontwerp tevoorschijn. Dikke zwarte dropvetters kronkelen door het centrum, midden over het meest markante plein van Luik naar de Rue Léopold, waar Simenon in 1903 is geboren.

„Het hart is uit de stad gesneden,” is het commentaar van Strebelle. „Dat is nu het resultaat van de auto-euforie uit de jaren zestig. Het idee was dat je met de auto overal bij moest kunnen, maar het resultaat is precies het tegenovergestelde van wat men bedoelde: de stad is zozeer opgeofferd aan het autoverkeer, dat er geen plaats meer is voor de voetganger. De mensen zijn gevlucht.”

Toen een professor in de kunstgeschiedenis, Jacques Lejeune, in de jaren zestig wethouder van ruimtelijke ordening werd, konden de liefhebbers van het Luikse cultuurgoed hun geluk niet op. De professor zou zich verzetten tegen verdere aantasting van het bedreigde monumentale karakter van de stad, was ieders verwachting. Dat het anders uitpakte is volgens Strebelle de schuld van het kapitaal geweest. Voor cultuur was er geen geld, voor wegen en transport des te meer, totdat tenslotte ook daar de crisis in de jaren zeventig

toesloeg. „Er is veel ellende aangericht, maar gelukkig is toen niet alles uitgevoerd. We redden nu wat er te redden valt, ook al is dat in de politiek op veel verzet gestuit. Maar gelukkig hebben we kunnen voorrekenen dat ons plan de gemeenschap minder geld kost dan de voltooiing van het oude zou hebben gekost.” In het plan van Strebelle wordt het plein weer groten-deels bebouwd en worden de verbindingen hersteld met de omliggende wijken. De stad hoeft alleen nog het geld de infrastructurele voorzieningen op tafel te leggen; de rest moet door projectontwikkelaars worden gefinancierd. Tenslotte hebben het ministerie van justitie en de provincie Luik vaste plannen voor de bouw van enkele kantoren. Een van de trekpleisters in het ontwerp van Strebelle is een groot complex aan de kant van de Luikse Perroen, waar vroeger een grote middeleeuwse kathedraal stond, die in 1793 is verwoest.

Het hoofd van de dienst stadsontwikkeling, Jean-Paul Gomez, wijst vanaf de balustrade in de Rue Saint Pierre de enorme schade aan die al is aangericht. Diverse stadswijken zoals Pierreuse en Sainte Marguërite zijn door de brede asfaltslingers afgesneden van het centrum. Op tal van plaatsen wordt het spookbeeld van „De vergeten straat” opgeroepen. De Rue Saint Séverin, de hoofdstraat van de wijk Sainte Marguërite kwijnt in snel tempo weg. Een op de twee winkels staat leeg, alleen de eerste levensbehoeften zijn er nog verkrijgbaar. In sommige wijken is het percentage immigranten gestegen tot tachtig procent. De gaten waar vervallen huizen gesloopt moesten worden, zijn nu gevuld geparkeerde auto's.

„Na Brussel is Luik de stad met het grootste aantal architectonische monumenten,” zegt Gomez midden in de verkrotte Rue Saint Séverin. Als hij de ongeloofige reactie ziet, wijst hij naar boven: „Je moet niet letten op de begane grond van de huizen, maar op de lagen daarboven. Ik weet het, winkels hebben veel verpest door de puin op de begane grond te vervangen door grote etalageruiten en schreeuwerige reclameborden. Dat is een van de dingen die we nu proberen tegen te gaan door bij iedere verbouwing te letten op het behoud van de hele gevel. Bovendien gaan we de leegstand boven de winkels tegen door de eigenaren met premies aan te moedigen een aparte opgang te behouden of te herstellen.” Het meest effectieve middel om het verval tegen te gaan blijkt echter een nieuwe gemeentelijke belasting, die eigenaren wordt opgelegd die een leeg huis aan hun lot overlaten. Gomez laat zien dat zijn opmerking over de architectonische schoonheid van Luik niet onterecht is. Vlak achter de vervallen winkelstraten van Sainte Marguërite is het middeleeuwse stratenpatroon behouden dankzij de obstakels die de natuur heeft opgeworpen: de niveauverschillen. Wie eens een halve vrije dag wil uittrekken om prettig kennis te maken met de echte

Het hart

Alleen natuurlijke obstakels als niveauverschillen kunnen de binnenstad voor het verkeer behoeden (foto Franco Gori)

stad Luik moet de „Promenade des Escaliers” door het oude centrum volgen. Dat is weer eens wat anders dan die eeuwige zondagsmarkt langs La Batte. De wandelaar kan zien hoe hier en daar wijken weer beginnen op te fleuren, als er verstandig wordt geres-taureerd. In Saint Barthélémy bijvoorbeeld zijn veel monumentale panden opgeknapt, niet alleen om er antiekwinkeltjes of restaurants in te vestigen, maar ook om er in te wonen. „Langzaam maar zeker hebben we ingezien dat de stad in een fatale spiraal terecht gekomen was en dat we alleen maar bezig waren de ondergang te versnellen,” zegt Gomez, „maar het zal zeker nog twintig jaar duren voordat alle fouten hersteld kunnen zijn.”

In de afgelopen vijftig jaar heeft Luik een catastrofaal bloedverlies ondergaan. Van de 250.000 inwoners die de stad in 1965 telde, zijn er iets minder dan 200.000 over. Volgens de meest optimistische verwachting zal de stad de komende tien jaar nog eens bijna tien procent van haar inwoners verliezen en pessimisten houden het zelfs op twintig procent. Dat zou betekenen dat Luik in het jaar 2001 tussen de 135.000 en de 190.000 inwoners telt. „De stad had vooral aan jonge gezinnen weinig meer te bieden,” zegt Jean-Paul Gomez. „Noodzakelijke voorzieningen als goede scholen en frisse lucht waren er niet meer in voldoende mate. Het is dus niet zo gek dat iedereen wegvluchtte. Vandaar dat het belangrijkste doel van de stadsontwikkeling is geworden: het voorkomen van verdere leegloop.”

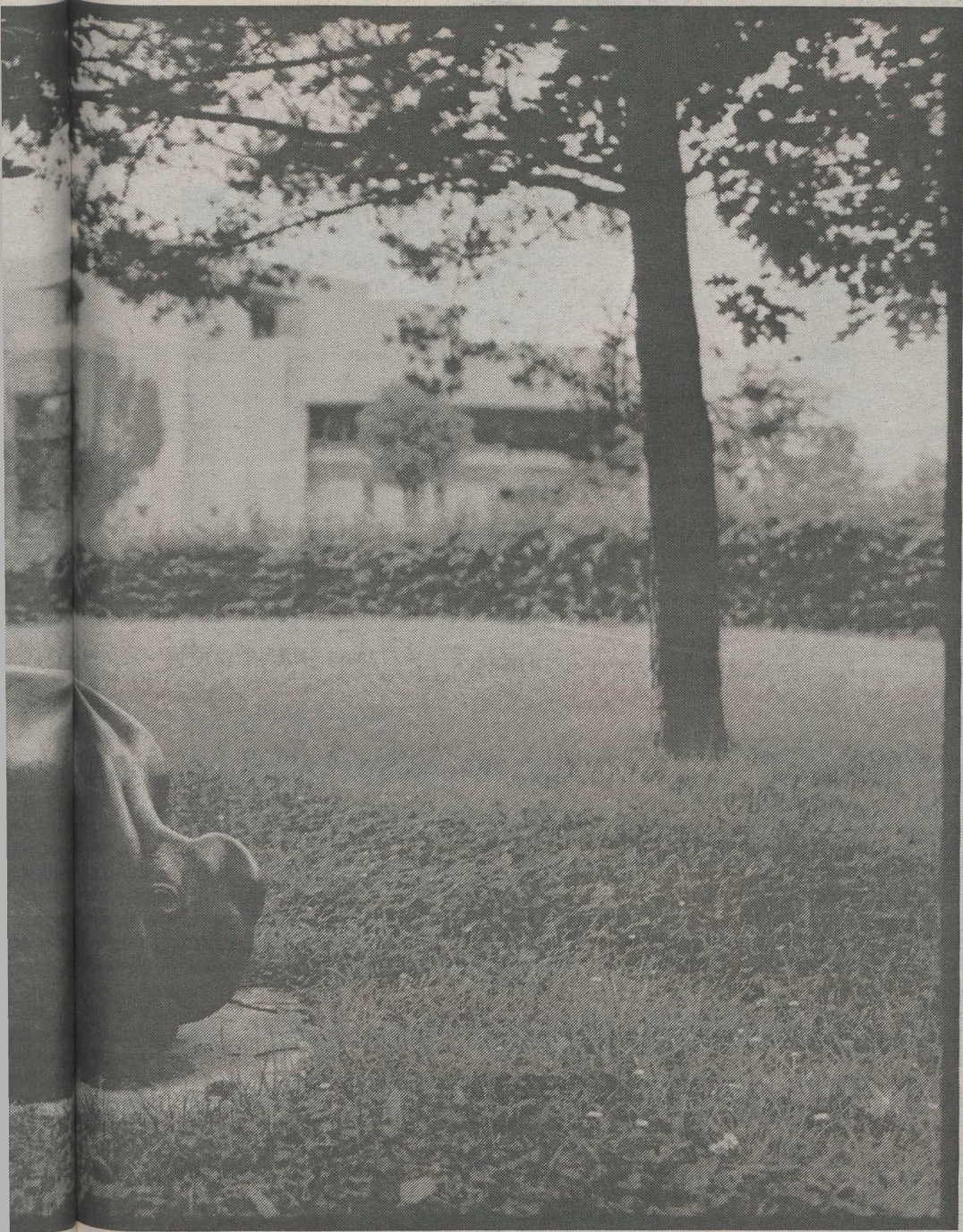
In een masterplan dat anderhalf jaar geleden is verschenen, doet het stadsbestuur uit de doeken hoe het de bevolking op peil denkt te houden. Het is de toetssteen voor alles wat de komende tijd raakt aan de stadsontwikkeling. Er moet weer structuur in de stad komen, de omliggende gemeenten moet worden duidelijk gemaakt dat het ook hun belang is dat de leegloop van het centrum van de agglomeratie een halt wordt toegeroepen, er moet weer verstandig worden omgesprongen met grote projecten. Erg concreet klinkt het niet, maar het is een enorme vooruitgang ten opzichte van de onbezonnen ontwikkelingen in de jaren zestig en zeventig.

Behalve de Place Saint Lambert krijgt ook het stadsdeel Outremeuse een opknappbeurt. Outremeuse is een eiland in de stad, letterlijk en figuurlijk. Het domein van Tchanchès en Georges Simenon, dat tot republiek is uitgeroepen en in de Rue Roture een eigen stadhuis bezit. Ook weer in de jaren zestig is hier een „racebaan” langs de Maas aangelegd met hoge flatgebouwen, die de achterliggende oudere huizen het licht ontnemen.

De leegloop van het centrum kende een zeer belangrijke deelnemer: de universiteit. Zij was van oudsher gevestigd in het hart van de stad, aan de Place du XXe Août. Hier liet koning Willem I in het begin van de negentiende eeuw een Alma Mater bouwen om de machtige Waalse industriebaronnen gunstig te stemmen. Langzamerhand dijde de instelling uit en raakten verschillende faculteiten over de stad verspreid. De Universiteit de Liège telt relatief weinig studenten (tienduizend), maar is een universitaire instelling met een compleet gamma aan opleidingen en onderzoeksinstututen.

In de jaren vijftig werd de discussie gevoerd of de universiteit nog in de stad moest blijven of dat ze beter kon verhuizen naar Sart Tilman. Daar, op twaalf kilometer afstand van het stadscentrum, lag een schitterend natuurgebied, de groene long van de agglomeratie Luik. Het zou Sart Tilman worden of een herengroepering van de gebouwen in de stad. In 1961 besloten de universiteit en de Belgische minister van Onderwijs te verhuizen naar een 600 hectare grote campus boven de Ourthe-vallei.

Als ontwerper van de campus werd Claude Strebelle aangeroepen. Hij bedacht een schitterend plan voor een echte „cité universitaire” waar natuur, cultuur en wetenschap hand in hand gingen. Hier zouden studenten en wetenschappers een samenleving vormen, die ook openstond voor de gewone man of vrouw uit de stad. Bibliotheken, theaters, parken vol beeldhouwwerken zouden de burger hierheen moeten lokken. De wens is maar gedeeltelijk in vervulling gegaan. „We kregen met een onverwachte factor te maken,” zegt de rector van de universiteit, professor Arthur Bodson.

Op de campus van Sart Tilman (foto Franco Gori)

van Luik

net stads Bodson. „In het begin was er genoeg geld om de use is een plannen te verwezenlijken, maar toen kwamen er t domein problemen in Leuven. De Walen moesten buiten en in tot reputatie tijd is hals over kop besloten Louvain-la-Neuve te en eigen plan. Daardoor raakte Sart Tilman op het tweede s hier een plan. Telkens wanneer Luik aanklopte bij de regering, ge flatge kreeg men te horen dat eerst Louvain moest worden thet licht voltooid en toen dat gebeurd was, kregen we niets meer omdat de economische crisis inmiddels was uitgebroken.”

r belang De Luikse universiteit heeft al twintig jaar in de oudshe onzekerheid moeten leven of ze nu in de binnenstad ce du XX keef of in haar geheel zou verhuizen naar Sart Til- in van man. Pas zeer onlangs is de knoop doorgehakt: de n om de campus op Sart Tilman wordt niet meer uitgebreid. g te stem De afdelingen die nu nog in de stad zitten, blijven er en raak enen, al is een hergroepering wenselijk. Rector verspreid Bodson blijft met het centrale bestuur, de algemene studenteb bibliotheek en de faculteit letteren en filosofie in het lling me de gebouw aan de Place du XX Août zitten. Een lerzoeks el ervan wordt opgeknapt („We hebben het twintig ar niet meer onderhouden, omdat we niet wisten of erd of de hier bleven zitten”) en de rest wordt afgebroken it ze bet en plaats te maken voor nieuwbouw.

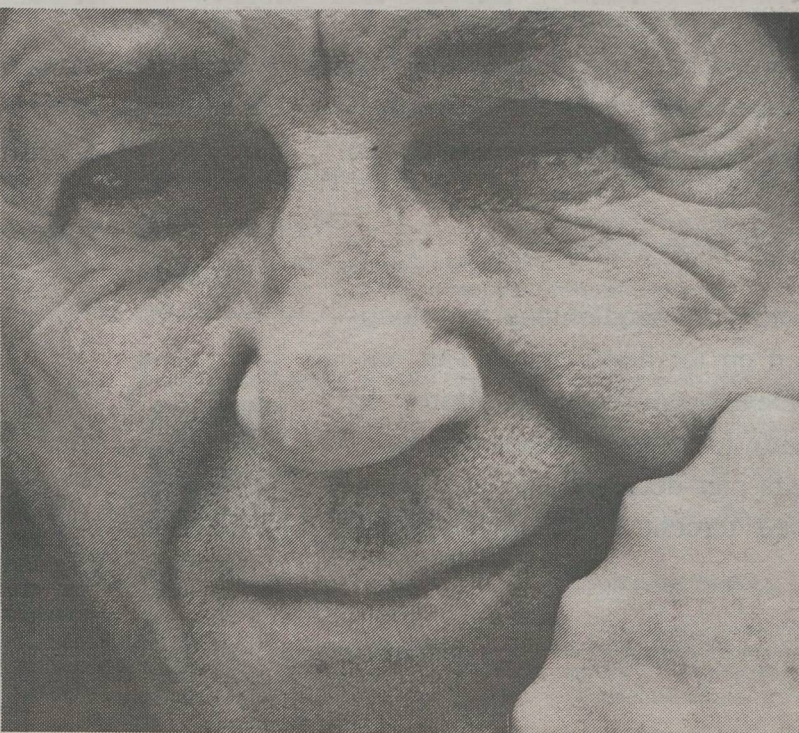
op twaalf de Passerelle, de bekende voetgangersbrug achter een schied universiteitsgebouw, die naar Outremeuse voert, agglom in de plannen betrokken, zij het niet door de een her niversiteit, maar door een groep beleggers. Die zien In 1961 brood in de brug te vervangen door een nieuwe ister vaninkelbrug'. Een gruwel in de ogen van planoloog are gro Gomez, omdat het bouwsel volgens hem het uitzicht ver de Maasvallei ernstig verstoort. Bovendien wil- Strebel en de indianers van het project de brug alleen open- voor een ouden zolang de winkels open zijn. De rest van de ultuur en zou de hele brug gesloten moeten worden om n studenten dalisme aan de winkels te voorkomen.

rmen, de et besluit om het resterende deel van de universiteit uw uit de et centrum te handhaven heeft de instemming van eldhou de betrokkenen. Volgens Gomez is het indertijd een lloken. erkeerd besluit geweest de universiteit uit de binnen- g gegaand weg te halen, volgens Bodson vormen universi- maken. en stad een symbiose, die de campus op Sart or Arthur man niet kan bieden. „Een bibliotheek en een

letterenfaculteit horen in het centrum van de stad thuis. Dat is in het belang van de stad én van de universiteit.”

Aan het besluit zit ook een financiële kant. Het oude universiteitsgebouw moet gerestaureerd worden en er moeten maatregelen genomen worden om de andere faculteiten, die over de stad verspreid liggen, te hergroeperen. Kosten: 275 miljoen gulden. Of dat geld er is, twijfelt Bodson openlijk, zozeer is hij eraan gewend om nul rekest op te krijgen bij de overheid: „Iedereen is het eens over de noodzaak van het plan, maar het geld is er niet. Ik zou al heel blij zijn met een tienjarenplan. Maar U ziet aan de betogingen van de laatste tijd wel hoe de deelregering met haar onderwijs omgaat.”

Rector Arthur Bodson: 'Aan de betogingen van de laatste tijd kunt U wel zien hoe de deelregering met het onderwijs omgaat' (foto Franco Gori)

De Luikse universiteit heeft in het Franstalige onderwijs altijd een uitzonderingspositie ingenomen. Het was de enige rijksuniversiteit in België waar Frans gesproken werd. Het enige Vlaamse equivalent is de Rijksuniversiteit Gent. Voor de rest heeft al het universitaire onderwijs in België een bijzondere grondslag. Aan de status 'rijksuniversiteit' heeft Luik zijn complete scala aan opleidingen te danken, van letteren tot en met diergeneeskunde. Ook al was de belangstelling van studenten voor die faculteiten niet altijd even overweldigend, de regering in Brussel voelde zich toch geroepen háár zuil stevig overeind te houden in de concurrentie met de bijzondere instellingen.

Aan die betrekkelijk gepriviligeerde positie is zeer onlangs een einde gekomen, toen de communautaire structuur in België werd ingevoerd. Alle onderwijs valt sinds 1988 onder de verantwoordelijkheid van de deelregeringen. Bij de bekostiging wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen bijzonder onderwijs en staatsonderwijs: iedere krijgt hetzelfde bedrag per student. Volgens rector Bodson is zijn universiteit daardoor niet alleen haar gepriviligeerde positie kwijtgeraakt, maar zelfs achterop geraakt bij de bijzondere instellingen: „Vroeger zorgde de staat altijd beter voor het rijksonderwijs, maar we zijn nu achtergesteld bij het bijzonder onderwijs. Wij hebben bijvoorbeeld te maken met rechtspositieregelingen, die geen flexibel personeelsbeleid toelaten, terwijl een bijzondere universiteit iemand zonder veel problemen ontslag kan aanzeggen. Wij hebben niet dezelfde middelen om de erfenis uit het verleden, toen we teveel personeel in huis hebben gehaald, op te lossen. Daardoor zitten wij met relatief hogere lasten. Bovendien kunnen de bijzondere universiteiten vrij beschikken over hun onroerend goed, omdat het hun eigendom is. Dat geeft veel meer financiële zekerheid. Maar bij ons is alles eigendom van de staat. Als volgend jaar de faculteit diergeneeskunde verhuist van Kurnegem naar Sart Tilman, dan vervalt het gebouw in Kurnegem aan de staat, terwijl wij het geld hard nodig hebben om te kunnen concurreren met de bijzondere universiteiten.”

De universiteit heeft een goede financiële basis van de overheid niet alleen nodig om de studenten goed onderwijs te bieden. Omdat zij in grote mate in haar eigen onderhoud moet voorzien, is de instelling aangewezen op goede onderzoeksfaciliteiten, die geld in het laatje moeten brengen. Van het jaarlijkse budget van 4,5 miljard frank is tweederde afkomstig van de Waalse deelregering en eenderde 'zelf verdiend' geld. „We zullen het maar niet hebben over alle risico's, die dergelijk onderzoek op een zo grote schaal met zich meebrengt,” zucht de rector. Overigens is de publieke sector een even belangrijke contractpartner voor de universiteit als de privé sector.

Door alle besognes in eigen huis komt hij er niet altijd aan toe, maar rector Bodson is een groot voorstander van samenwerking met andere universiteiten. De status van rijksinstelling heeft Luik altijd geïsoleerd van de overige franstalige universiteiten in België, maar nu de Europese samenwerking overal luidkeels wordt beleden, openen zich nieuwe horizonten voor Luik. „We gedragen ons een beetje als een universiteit in een uithoek,” zegt Bodson. „We zitten aan het randje van het Franse taalgebied met het gezicht heel duidelijk naar Frankrijk gekeerd. Als hier op 21 juli de nationale feestdag wordt gevierd, zie je geen mens op straat. Maar kom maar eens kijken op 14 juli, dan is er

groot feest in de stad. Maar iedereen is er ook van doordrongen dat er grote kansen liggen in de Euregio. Nergens in Europa zie je drie universiteiten zo dicht op elkaar liggen. Geografisch gezien is het eigenlijk één agglomeratie. Helaas neemt de politiek in België dat gegeven niet au sérieux. De universiteiten moeten het zelf maar uitzoeken, ieder voor zich.”

Tussen de universiteiten van Luik, Aken en Maastricht bestaan al langer contacten, die echter meer berusten op een voornemen tot goed nabuurschap dan op echte samenwerking. De bestuurders gaan geregeld bij elkaar op beleefdheidsbezoek en eens per jaar wordt onder de vlag „Interuniversitaire Dagen” een reeks lezingen georganiseerd waaraan wetenschappers uit de drie instellingen meedoen. Dit jaar, op 15 en 16 november, krijgen de dagen een feestelijk tintje omdat dan een samenwerkingsovereenkomst wordt getekend tussen de drie partners. Daarin worden afspraken gemaakt over de uitwisseling van studenten en docenten en de praktische gevolgen daarvan, zoals vergoedingen, verzekeringen en wederzijdse erkenning van studieresultaten.

Dat wil niet zeggen dat daarna pas de contacten kunnen beginnen. In werkelijkheid bestaat de uitwisseling van studenten en docenten al langer. De afstudeerrichting Internationaal Management van de economische faculteit is het vorig jaar al begonnen met studenten naar Luik of Aken te sturen om daar een deel van hun onderwijs te volgen. Drs. Ad van Itersen, die de samenwerking tot voor kort heeft gecoördineerd, heeft over het algemeen positieve ervaringen. „Men is vooral van Luikse kant zeer actief. Aken werkt ook wel van harte mee, maar daar merk je toch dat een universiteit met wereldwijde faam en vijftiendertigduizend studenten niet echt op Maastricht zit te wachten.”

De taal is aan de ene kant het grote probleem bij de samenwerking, maar aan de andere kant ook de belangrijkste positieve factor. De uitwisseling biedt studenten de mogelijkheid zich de Duitse of de Franse vaktaal eigen te maken. Om hen van een behoorlijke basis te voorzien krijgen de studenten in het derde jaar een cursus Duits of Frans. Overigens probeert de faculteit door middel van een toets studenten met een te geringe talenkennis ervan te weerhouden zich voor de afstudeerrichting te laten inschrijven. Van Itersen: „We vinden het belangrijk dat iemand tenminste een VWO-niveau heeft, al mag je natuurlijk niet iemand om die reden weigeren.”

De ervaringen met de bestrijding van het taalprobleem zijn volgens Van Itersen heel gunstig. „Ik merk het wel aan de vragen die gesteld worden na afloop van een lezing in het Frans. De actieve beheersing van de taal is misschien niet zo goed, maar uit de vragen na afloop kun je toch opmaken dat ze het verhaal begrepen hebben.” Omgekeerd zijn er wat meer problemen met Luikse studenten die naar Maastricht komen om er een onderwijsblok te lopen. „We hebben speciale blokken in het Engels, waarbij ook in de onderwijsgroepen Engels wordt gesproken,” zegt Van Itersen. „Maar daar zie je toch grote verschillen tussen Luikse en Akense studenten. De laatsten hebben duidelijk minder moeite met het Engels. Maar een student uit Luik komt eigenlijk niet naar Maastricht om Engels te spreken. De franstalige Belgen beginnen uiteindelijk in de gaten te krijgen dat ze in een tweetalig land wonen. Nu de Vlaamse economie steeds sterker wordt, zien ze in dat ze Nederlands moeten leren spreken.”

Professor Luc Soete, die zich sterk maakt voor de 'Alma' (Aken-Luik-Maastricht) associatie, heeft eveneens ervaringen met wat hij „dat ontzaglijke” en Bodson „dat afgrijselijke taalprobleem” noemt: „Het is mij opgevallen dat ons onderwijssysteem een extra handicap vormt voor de franstaligen. Als een student uit Luik hier in een onderwijsgroep komt, hoort hij de Nederlandse spreektaal, vaak ook nog met een zwaar Limburgs accent. Hij begrijpt eigenlijk veel beter de vaktaal, die een professor ex cathedra voor een collegezaal uitspreekt. Ik heb hier al geconstateerd dat studenten uit Luik teleurgesteld zijn en bijvoorbeeld naar Tilburg uitwijken. Daar krijgen ze tenminste een keurig college met een syllabus.”

Maar voor Soete zou de samenwerking veel verder moeten gaan dan het uitwisselen van studenten en docenten. „Je moet je afvragen of een kleine instelling als Maastricht op de duur nog zelfstandig kan bestaan. Daarom moet je om je heen kijken of er geen initiatieven voor nieuwe studies gezamenlijk genomen kunnen worden. Een studie op één plaats concentreren is te idealistisch gedacht, maar je zou toch gedecentraliseerd van elkaars capaciteiten gebruik kunnen maken. Daarna zou je al snel tot de erkenning van elkaars examens kunnen komen als voor waarde tot toelating.”

Jacques Herraets

Business course voor nieuwsgierige academici

U bent in het laatste jaar van uw universitaire studie accountancy, bedrijfskunde, bedrijfseconomie, econometrie, elektrotechniek, informatica, (technische) natuurkunde of wiskunde. Uw resultaten tot nu toe geven blijk van uw bovengemiddelde intelligentie en werklust. Uit uw nevenactiviteiten blijkt uw brede belangstelling en gezonde ambitie. U opteert voor een loopbaan bij een bedrijf, dat uw ontwikkeling tot op hoog niveau kan volgen en ondersteunen.

Zo'n bedrijf is Koninklijke PTT Nederland NV. Wij bieden u graag de gelegenheid dat te verifiëren en u nader te laten informeren. Een uitgelezen kans voor een kijkje achter de schermen is onze business course.

Deze business course wordt gehouden van 1 t/m 5 oktober a.s. en heeft het PTT-landgoed 'Voorlinden' te Wassenaar als thuisbasis. U maakt kennis met vrijwel alle disciplines en bedrijfsprocessen van de PTT-organisatie. Het programma omvat inleidingen, demonstraties, bedrijfsbezoeken, cases en games. U krijgt ruimschoots gelegenheid om met PTT-managers te discussiëren en tenslotte is er ruimte voor gesprekken met jonge academici, die de afgelopen jaren bij PTT in dienst zijn getreden.

Waarom PTT?

PTT biedt u als veelbelovend academicus een loopbaan, die zich in vele richtingen en tot hoog niveau kan ontwikkelen. Met Management Development als inspirator en begeleider werkt u in verschillende functies en afdelingen en verkent u het terrein. Het is zelfs niet denkbeeldig dat u daarbuiten uw huidige vakgebied terecht komt. Grijpt u uw

kansen, dan kunt u doordringen tot het management van een bedrijf dat op veel gebieden een bron van inspiratie levert:

- als Nederlands grootste 'transporteur' van informatie: tekst, beeld, geluid, data en kleine goederen
- als Nederlands grootste particuliere werkgever, met meer dan 95.000 medewerkers
- als koploper in een wereld die wordt gekenmerkt door snelle technologische en commerciële ontwikkelingen
- als jonge onderneming met een grote historie.

Bent u geïnteresseerd in een kijkje achter de schermen?

U kunt zich aanmelden voor deze business course door een brief met cv te schrijven aan Koninklijke PTT Nederland NV, concernstaf Management Development, Postbus 15000, 9700 CD Groningen.

Vermeld in uw brief uw vakkenpakket en studieresultaten en uw motivatie om aan deze business course deel te willen nemen. Deze gegevens moeten ons motiveren de deur voor u open te zetten en u uit te nodigen voor een gesprek. De sluitingsdatum voor aanmelding is 17 augustus 1990.

PTT. Waar mensen 't maken.

rom
lr. R
heid
proe
can
dies
Pro
en p
een
voor
aan
bes
heel
(nie
ond
Om
zen
een
kant
waa
bèta
op h
moe
geer
trole
veel
binn
hebt
moe
van
guns
gest
de w
het
voec
ker.
opzi

Pror
Drs.
heid
schri
verdi
den
stoor
gel-r
Tijde
alle
lieze
hoev
word
hoop
Vraa
Jans
eerst
verkl
labor
en ni
In éé
ners
milks
ande
sone
bakk
spek
enzo
of he
gen
tuur-
de er
conci
verkl
niet c
klare
wordt
se d
versl
implic

13-06
cial In
singe
Roldi
2534:
14-06
Aula,
19-06
Stads
22-06
CAR/
rium I
Mw. C
3430
22-06
Ts53,
26-06

Universiteit

romotie ir. R. de Vet

Ir. Riekje de Vet (Epidemiologie/Gezondheidszorgonderzoek) heeft op 8 juni haar proefschrift 'The role of beta-carotene in cancer prevention. Epidemiological studies on cervical dysplasia' verdedigd. Promotores waren prof.dr. P. Knipschild en prof.dr. F. Sturmans. Beta-caroteen is een voedingsstof die in groenten en fruit voorkomt. Uit eerder onderzoek kwamen aanwijzingen dat beta-caroteen zou beschermen tegen kanker. Ir. De Vet heeft in een klinisch experiment en een (niet-experimenteel) patiënt-controle-onderzoek deze relatie nader onderzocht. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het effect van beta-caroteen op een voorstadium van baarmoederhalskanker te bestuderen. Het experiment, waarin het effect van een hoge dosis beta-caroteen (in de vorm van capsules) op het verloop van voorstadia van baarmoederhalskanker werd bestudeerd, gaf geen effect te zien. Uit het patiënt-controle-onderzoek bleek dat vrouwen die veel beta-caroteen met hun voeding binnenkregen, zelfs een iets hogere kans hebben om een voorstadium van baarmoederhalskanker te krijgen. Dus in geen van beide onderzoeken werd een gunstig effect van beta-caroteen vastgesteld. Ir. De Vet gaat uitgebreid in op de waarde van beide typen onderzoek bij het vaststellen van de invloed van een voedingsstof op het ontstaan van kanker. Van klinische experimenten is in dat opzicht het meeste te verwachten.

Promotie drs. A. Jansen

Drs. Anita Jansen (Geestelijke Gezondheidskunde) heeft op 8 juni haar proefschrift 'Binge eating; notes and data' verdedigd. Promotor was prof.dr. M. van den Hout. Bulimia nervosa is een eetstoornis die gekenmerkt wordt door regelmatig terugkerende eetaanvallen. Tijdens zo'n eetaanval pleegt de patiënt alle controle over haar eetgedrag te verliezen en verorbert in korte tijd grote hoeveelheden voedsel. Na de eetaanval wordt doorgaans geërgerd om onverhoopte gewichtstoename te voorkomen. Vraag is: hoe ontstaan eetbuien? Drs. Jansen bespreekt in haar proefschrift eerst de gangbare (bio)psychologische verklaringen. Ze heeft die in een serie laboratoriumexperimenten met lijnende en niet-lijnende proefpersonen getoetst. In één experiment bijvoorbeeld aten lijners en niet-lijners ijs nadat zij eerst een milkshake gegeten hadden. In weer een ander experiment moesten de proefpersonen eerst heel goed ruiken aan grote bakken met lekkernijen, zoals drop, spekkies, M & M's, koek, borrelnoten enzovoort. Na het eten van een voorafje of het intensief ruiken aan voedsel kregen de lijners als het ware een 'miniatur-eetbui'. Zowel de theoretische als de empirische bevindingen leidden tot de conclusie dat de gangbare populaire verklaringen het ontstaan van eetbuien niet op bevredigende wijze kunnen verklaren. In verschillende experimenten wordt steun gevonden voor de hypothese dat bulimia nervosa een vorm van verslaving is. Een alternatief model en implicaties voor behandeling worden

gepresenteerd. De hypothese luidt dat eetbuien volgen uit een aangeleerde bloedsuikerdaling.

Bibliotheekinstructie

Iedere eerste maandag van de maand wordt er om 14.00 uur bibliotheekinstructie gegeven in de bibliotheeklocaties AZM/BMC, Bonnefanten en Randwijck. Eerstvolgende keren: 2 juli en 6 augustus. Vooraf inschrijven bij de uitleenbalie is gewenst.

Bibliotheek gesloten

Zaterdag 23 juni zijn de bibliotheek Randwijck en het studielandschap Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen gesloten.

Uitstapje bibliotheek

Vrijdag 29 juni heeft de universiteitsbibliotheek de jaarlijkse uitstapdag. Dit betekent dat alle bibliotheek- en studielandschaplocaties van 9.00-17.00 uur geopend zijn en er (waarschijnlijk) geen uitleenfaciliteiten zijn in de bibliotheken Bonnefanten/Randwijck.

Openingstijden bibliotheek

Bibliotheek Bonnefanten en Studielandschap FdEW
ma 02/07 t/m za 01/09
ma, wo, do, vr 9.00-17.00 uur, di 9.00-20.00 uur, za gesloten.
Studielandschap FdR
za 09-06 t/m za 11-08
ma t/m do 9.00-21.00 uur, vr 9.00-17.00 uur, za gesloten.
ma 13-08 t/m za 01-09
ma t/m vr 9.00-17.00 uur, za gesloten.
Bibliotheek Jezuïeten
juli t/m september: volgens afspraak.
Bibliotheek AZM/BMC
ma 02-07 t/m za 01-09
ma t/m do 9.00-19.00 uur, vr 9.00-17.00 uur, za gesloten.
Bibliotheek Randwijck en Studielandschap FdG/FdGW
ma 02-07 t/m vr 31-08
ma t/m vr 9.00-17.00 uur, za gesloten.
N.B. zaterdag 7 en 14 juli geopend: 9.00-14.00 uur.
Bibliotheek Vijverdal
ma t/m vr 9.00-13.00 uur.

Jezuïetencollectie

Woensdag 20 en donderdag 21 juni zal in de Collegezaal van de Nieuwenhof de nieuwe banddierie van de universiteitsbibliotheek over de Jezuïetencollectie in première gaan. De dierie behandeld de herkomst en de inhoud van de collectie, die literatuur omvat vanaf 1550 tot 1970 en grotendeels verzameld is door Maastrichtse en Nijmeegse Jezuïeten. Het Rijk heeft in 1973 deze collectie t.b.v. de UB aangekocht. Medewerkers en studenten zijn welkom, toegang is gratis. Tijd: 13.00-13.30 uur.

Congres over transplantatie

Op 19 oktober organiseert de Stichting MIC het congres 'The brain is the limit...' te Nieuwegein. Technische, medische, ethische en juridische aspecten van transplantatie komen aan de orde. Sprekers o.a. G.Kootstra en G.Persijn. Bericht over inschrijving volgt in september. Informatie bij Stichting MIC, Reflexkamer of tel. 882225.

VEC zoekt studentleden

De Vrouwen Emancipatie Commissie (VEC) zoekt enthousiaste studentleden, liefst met enige bestuurservaring. De VEC

Dienst Voorlichting

Bulletin wordt voor een deel verzorgd door de dienst Voorlichting.

Kopij voor Bulletin moet via contactpersonen worden ingeleverd:

Vakgr./comm. FdAW: P.Galestin, Fac.Bur., Bredestraat 24, tel. 887487, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdEW: B.Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 888235, voor do. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdG: R. le Doux, Fac.Bur., Dr.v.Kleefstraat 25, tel. 888643, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdGW: D.Verheyen, Fac.Bur., Lenculenstraat 14, tel. 887253, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdR: M. de Heer, Fac.Bur., Zwingelput 4, tel. 887041, voor woe. 13.30 uur.
Studenten(sport)ver./Studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 887354, voor do. 12.00 uur.
Instituten behorend bij een faculteit: bij de facultaire contactpersoon.
Berichten voor onderdeel 'Universiteit Algemeen' inleveren bij H.Vermeer, Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 887172, voor vrij. 12.00 uur.
Externe berichten worden alleen opgenomen als er plaats is.
Informatie: H.Vermeer, Voorlichting, tel. 887172.

is een adviescommissie van CvB en UR en bestaat uit leden uit alle geledingen. De VEC geeft gevraagd en ongevraagd advies over zaken in het belang voor de positie van de vrouw aan de RL en ontwikkelingen op het gebied van emancipatie. Info: E.Ruiter, 043-213063 of E.Dorrepal, 043-254446. Aanmelden schriftelijk bij Griffie U-raad, t.a.v. de VEC, Bou3 (tel. 887170).

Overlast in Bou3

Tussen 4 juni en 15 september zal aan de CV-installatie Bou3 worden gewerkt. Hierdoor kan overlast ontstaan: de CV is uit en er zal geboord worden.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 084

Bij het Bureau Onderwijs van de Faculteit der Geneeskunde is met ingang van 9 juni a.s. vacant de functie van

administratief medewerker (m/v) 0.5 fte

voor de periode tot 29 september 1990.

De administratief medewerker is verantwoordelijk voor de administratieve en organisatorische ondersteuning voor de programma-evaluaties Faculteit der Geneeskunde, zoals uitgevoerd door het project Programma-evaluatie.

Werkzaamheden:

- secretariële ondersteuning van het project Programma-evaluatie en het bewaken van de administratieve procedures ter zake
- secretariële ondersteuning inzake verspreiding opslag en ontsluiting programma-evaluatiegegevens
- voorbereiding en organisatie van de programma-evaluatieprocedures
- de ontwikkeling en het onderhoud van een archief programma-evaluatie
- algemene ondersteuning Bureau Onderwijs FdG.

Functie-eisen:

- kennis overeenkomstig het niveau van een middelbare schoolopleiding (HAVO/VWO), aangevuld met secretaresseopleiding of gelijkwaardig
- kennis van de moderne talen in woord en geschrift
- enige jaren ervaring als administratief medewerker en/of secretaresse
- goede communicatieve eigenschappen in verband met de verschillende interne en externe contacten
- goede organisatorische bekwaamheden, zo mogelijk ervaring
- samenwerkingsvermogen, zelfstandigheid en initiatief in functie-uitoefening
- ervaring op het gebied van administratieve organisatie en automatisering strekt tot aanbeveling
- ervaring met tekstverwerking (WP 4.2/5.0).

Info: dhr. B. Kolle (888190/189).

Interne vacature 085

Bij de Universiteitsbibliotheek, afdeling Uitleen en Studielandschappen bestaat een vacature voor een

medewerker afdeling Uitleen en Studielandschappen m/v (0.8 fte)

voor de periode van 7 maanden (m.i.v. 1-8-'90 tot 1-3-'91).

Taak:

- het meewerken aan de reguliere dienstverlening en informatieverstarring van de afdeling Uitleen en Studielandschappen.

Vereist:

- BDA of gelijkwaardige opleiding
- goede contactuele eigenschappen
- accutaresse

- bibliotheekervaring strekt tot aanbeveling
- belangstelling voor automatisering
- flexibele inzetbaarheid.

Salaris:

het salaris is afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring maximaal f 3.071,— bruto per maand, op full-time basis (schaal 5 BBRA 1984). Betrokkene moet er rekening mee houden dat hij/zij elders binnen de dienstverlening van de bibliotheek ingezet kan worden.

Info:

over deze functie kunnen worden ingewonnen bij mw. W. Boonen-Hovens (887432).

Interne vacature 086

Bij de vakgroep Informatica van de Faculteit der Algemene Wetenschappen is vacant de functie van

secretaresse

Taak:

- secretariële en administratieve ondersteuning van de hoogleraar en de wetenschappelijke staf
- verzorgen van het archief
- zelfstandig afhandelen van de correspondentie
- administratieve ondersteuning van vergaderingen
- financieel beheer van het vakgroepbudget
- zelfstandig verzorgen en begeleiden van de productie van ICCA Journal m.b.v. Desk Top Publishing (Ventura)
- begeleiden publiceren Nieuwsbrief Nederlandse Vereniging voor Kunstmatige Intelligentie (NVKI) en begeleiding beheer ledenbestand.

Eisen:

- diploma HAVO/VWO met secretaresse-opleiding
- ruime ervaring als secretaresse
- goede kennis van de Engelse taal
- ervaring met tekstverwerking (WP 5.0) en database
- goede organisatorische eigenschappen.

Salaris:

het salaris bedraagt maximaal f 3.393,— bruto per maand bij een full time aanstelling (schaal 6 BBRA 1984).

Info: prof.dr. J. v.d. Herik (887485)/mw. H. Bollen, secretaresse (887477).

Interne vacature 087

Bij de vakgroep Biochemie van de Faculteit der Geneeskunde is vacant de functie van

biochemisch onderzoeksmedewerker

Binnen de vakgroep Biochemie wordt onderzoek verricht naar de (patho)-fysiologische rol van een recent ontdekte antistollende VAC (annexin V). Het onderzoek richt zich o.a. op de bepaling van VAC-spiegels in het bloed van gezonde en zieke mensen.

Taak:

- het zuiveren van polyclonale en monoclonale antilichamen
- het valideren van annexin-specifieke immunologische essays zoals Elisa en RIA
- het screenen van samples op de aanwezigheid van verschillende annexinen.

Functie-eisen:

- HLO-niveau.

Salaris:

het salaris bedraagt maximaal f 3.393,— bruto per maand (schaal 6 BBRA 1984). De functie zal voorsnag geschieden voor de duur van 1 jaar, met een mogelijke verlenging van 1 jaar.

Info: dhr. C. Reutelingsperger (888461/667).

Interne vacature 088

Bij het Studielandschap Nederlands Recht, onderdeel van de Universiteitsbibliotheek, is voor het studiejaar 1990/91 behoefte aan enkele

suppoosten Studielandschap (m/v)

voor de periode van 1 jaar die de vaste medewerkers incidenteel kunnen vervangen, m.n. tijdens de avonden en op zaterdag.

Taken:

- toezicht houden op de studiezalen, de kapel en de AV-kamer
- ordenen van de collecties leermiddelen
- verschaffen van informatie over het Studielandschap en de leermiddelen.

Functievereisten:

- 3e of 4e jaars student Nederlands Recht
- interesse in Bibliotheek
- kennis van het Studielandschap
- behulpzaamheid, nauwgezetheid
- kennis van automatisering.

Werktijden:

de suppoosten worden bij toerbeurt ingezet voor de - incidentele - vervanging van de vaste medewerkers, vooral binnen de volgende uren ma t/m vr 17.00 - 23.00 uur en za 10.00 - 17.00 uur.

Vergoeding:

de vergoeding bedraagt f 12,78 per uur bruto overeenkomstig schaal 3, salarisnummer 0 BBRA 1984.

Info:

is op te vragen bij de beheerders van het Studielandschap (887001) of mw. W. Boonen (887432).

Interne vacature 089

Binnen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid bestaat een vacature voor een

Hoofd van de Afdeling Studenten- en Examenadministratie (v/m)

De afdeling is ondergebracht bij het bureau onderwijs en belast met de zorg voor een efficiënte en eigentijdse studenten- en examenadministratie.

Aangeboden wordt een aantrekkelijke en uitdagende betrekking in een turbulente en drukke afdeling waarin accurate, efficiency, zorgvuldigheid en klantgerichtheid sleutelbegrippen zijn.

Taken:

- leiding geven aan de afdeling;
- verzorgen van de planning van de afdelingsactiviteiten en in dit kader contacten onderhouden met de overige afdelingen van het bureau onderwijs en met de vakgroepen alsmede universitaire diensten;
- geven van inlichtingen aan studenten en abiturienten;
- aanleveren van evaluatie- en rendementsgegevens;
- inrichten/wijzigen van de onderwijsadministratieprocedures met behulp van automatisering;
- secretaris van de examencommissie.

Vereisten:

- werk- en denkniveau op minimaal HBO-niveau, bij voorkeur ook met een Athe-neum-B of Gymnasium-B vooropleiding;
- ervaring en affiniteit met geautomatiseerde informatiesystemen;
- ervaring in een administratieve/organisatorische leidinggevende functie;
- zelfstandigheid, initiatief, inventiviteit.

De bereidheid moet aanwezig zijn periodiek ook 's avonds te werken.

Gebooden wordt een honorering op het niveau van schaal 8 bij volledige vervulling van alle taken (min. f 3.152,- en max. f 4.258,- bruto per maand).

Inlichtingen over de functie kunnen worden ingewonnen bij M. van Hoof, hoofd van het bureau onderwijs, tel. 887034 en bij A. Luermans, directeur van de faculteit, tel. 887024.

Algemeen

Sluitingsdatum indienen subsidieverzoeken bij RL/SWOL-Universiteitsfonds

Voor het indienen van een subsidieverzoek aan het RL/SWOL-Universiteitsfonds geldt als eerstvolgende

AGENDA

13-06 t/m 15-06 Nederlandstalige Artificial Intelligence conference & AI Toepassing Conferentie. Conferentiecentrum Rolduc, Kerkrade. Info: RIKS, 043-253433
14-06 Inauguratie prof.mr.R.Niessen. Aula, Ts53, 16 uur. Info: 887096/7210
19-06 Uitreiking Catharina Pijlspruijs, Stadsschouwburg Maastricht, 14.00 uur
22-06 Eerste L.H.Greve Symposium CARA op oudere leeftijd. MECC, Auditorium II, Maastricht, 9.15-17.00 uur. Info: Mw.C.Marcus, Glaxo, Postbus 2190, 3430 CZ Nieuwegein
22-06 Promotie mw.G.Hageman. Aula, Ts53, 16 uur. Info: 887096/7210
26-06 Presentatie Oogheelkunde. 9.30-

11 uur. Colloquiumzaal 0124, Deb. 1. Info: MFV Reflex, 882213
27-06 Int. Workshop Primary care as an educational setting. Info: 882316
29-06 Inauguratie prof.dr.G.Blijham. Aula, Ts53, 16 uur. Info: 887096/7210
13 t/m 20-07 Study trip Berlijn, Wenen, Parijs. Info: CES, R. Peters, 888275
5 t/m 17-08 Seminar Nursing Science: Development of nursing science using Orem's self-care theory. Maastricht. Info: 887396
24-08 t/m 01-09 Zomercursus Opera en Cultuur. Info: A.Cuppens, FdAW, 888365
27 t/m 31-08 Zomercursus Efficient verpleegkundig management. Info: 887396
03-09 Opening academisch jaar

M

Assistent Accountants
die in alle opzichten
bijzonder zijn.

V

Gezien de sterk groeiende accountancy-praktijk in Nederland is Price Waterhouse voortdurend op zoek naar (pas afgestudeerde) bedrijfseconomen met interesse voor accountancy.

Aan kandidaten die zich op bijzondere wijze profileren biedt Price Waterhouse, naast een zeer interessante werkomgeving en uitstekende opleidingsmogelijkheden, ook een bijzonder aantrekkelijk arbeidsvoorwaardenpakket.

Graag nodigen wij je uit voor een oriënterend gesprek over bovengenoemde aspecten en over de mogelijkheden voor jou bij Price Waterhouse.

Ben je geïnteresseerd in een boeiende carrière bij Price Waterhouse, ben je per 1 september 1990 beschikbaar en wens je de postdoctorale accountancy-opleiding te volgen, stuur dan een brief met curriculum vitae, of een sollicitatieformulier naar:

Price Waterhouse, Afdeling Personeelzaken, t.a.v. mevrouw M.J.F. Meijer, Koninginnegracht 8, Postbus 30439, 2500 GK Den Haag.

Voor nadere informatie of voor het aanvragen van een sollicitatieformulier kun je ook telefonisch contact met ons opnemen: 070-3108308.

Price Waterhouse

Price Waterhouse is een wereldwijde organisatie van accountants,
belasting- en organisatie-adviseurs

met 400 kantoren in meer dan 100 landen over de gehele wereld.

In Nederland is Price Waterhouse vertegenwoordigd in

Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Deventer.

sluitingsdatum: 1 augustus 1990.

De tijdig en volledig ingediende verzoeken zullen aan de orde komen in de bijeenkomst van de Commissie van Bestedingen op 13 september 1990.

Aanvraagformulieren kunnen worden verkregen via het secretariaat van de dienst Algemene en Juridische Zaken van de RL; tel.: 043-887516.

De verzoeken kunnen worden gericht aan: RL/SWOL-Universiteitsfonds, t.a.v. mw. L. Franken, dienst AJZ.

Buitenland

Zomercursussen

Door de universiteit van Thessalonie, FdR wordt van 27 augustus tot 14 september een programma aangeboden betr.: **Les relations Est-Ouest (Aspects juridiques, économiques, politiques, etc.)**. Inschrijving en informatie: Secrétariat de l'Institut de Droit International Public, Megalou Alexandrou 15 & Hadji, Gr.-54640 Thessalonie. Sluitingsdatum van inschrijving is 30 juni 1990.

Driekant Foundation

Voor Post Hoger Onderwijs- en laatste jaarsstudenten wordt een zomercursus georganiseerd over: **The East-European Revolution - Stimulus or Hindrance for European Integration?** Sluitingsdatum van inschrijving is 1 juli 1990. Inlichtingen en informatie: Mr. M. van Herpen, Driekant Foundation-Europe House, Postbus 910, NL-6300 AX Valkenburg aan de Geul, tel. 04406-15353.

UvA organiseert een zomercursus voor juristen over **Legal Aspects of European Integration**. General Course (20-31 augustus '90) en Specialised Follow-up Course (27-31 augustus '90). Inlichtingen: ASEDIR, UvA, Oudezijds Achterburgwal 237, 1012 DL Amsterdam, tel. 020-5252966.

Student en Zaken

Studentendecanen en studie-infotheek

Het Bureau Studentendecanen biedt studenten advies en begeleiding bij allerhande vragen en problemen. Open spreekuur: di. + do. 14.00-16.00 uur, wo. 17.00-19.00 uur. Bou3, k.0310b. Tel. spreekuur: ma. t/m vr. 13.30-14.00 uur, tel. 887354 (ook voor afspraken). In de **Studie-infotheek** kunnen studenten informatie vinden over o.a. studiemogelijkheden in het WO en het HBO en over de arbeidsmarkt. Aanwezig in de Studie-infotheek: het I SEE, een geautomatiseerd programma inzake opleiding, beroep, arbeidsmarkt en het PIHO, een geautomatiseerd programma inzake post hoger onderwijs. Openingstijden: ma., di., do., 14.00-16.30 uur, wo. 16.00-19.00 uur en vr. 09.00-12.00 uur. Len.26, k.0311, Tel. 887351. **Attentie:** De Studie-infotheek is, sinds vestiging in kamer 311, toegankelijk voor rolstoelgebruikers (via ruimte naast de Studie-infotheek en na telefonische afspraak). Er is informatie voor gehandicapten.

Cursus IBM

Evenals vorig jaar, organiseert IBM Nederland N.V. deze zomer een Summer Course, waaraan 30 laatstejaars (ongeveer 3 studenten per universiteit) kunnen deelnemen. De cursus vindt plaats in het IBM International Education Center in la Hulpe bij Brussel, van 26 t/m 31 aug. '90. Als deelnemers worden actieve studenten gezocht, van wie verwacht kan worden dat zij later een leidende positie in het bedrijfsleven of bij de overheid zullen vervullen, en die interesse hebben in hoe een bedrijf als IBM reilt en zeilt. Info in de Studie-infotheek.

Steunpunt Studiefinanciering

Het Steunpunt Studiefinanciering Maastricht geeft algemene en individuele informatie en advies aan al degenen in de regio, die te maken hebben/krijgen met vormen van studiefinanciering en

centrale inning van lesgeld, ongeacht onderwijssoort of onderwijsinstelling. Deze info wordt verstrekt per telefoon (06-lijnen), aan de balie en op voorlichtingsbijeenkomsten. Brochures en formulieren zijn aan de balie te verkrijgen. Openingstijden: ma. t/m vr. 09.00-12.00 uur en 14.00-16.00 uur, Len.26, Tel. 06-3212151.

Centrale Studentenadministratie

Openingstijden telefoon en balie: ma. 14.00-16.00 uur, di., wo. en do. 10.00-12.00 uur en 14.00-16.00 uur, vr. 09.00-12.00 uur. Len.26, Tel. 887979.

Inschrijvingen 1990-1991

Onlangs hebben de studenten van de Centrale Studentenadministratie (CSA) hun herinschrijfpakket 1990-1991 ontvangen. Ieder wordt verzocht het herinschrijfformulier zo snel mogelijk, volledig ingevuld met de benodigde bescheiden, aan de CSA te retourneren. Wie nog geen herinschrijfformulier heeft ontvangen, wordt verzocht contact op te nemen met de CSA. Len.26, Tel. 887979.

INKOM

De werkgroep INKOM is bereikbaar: tel. op werkdagen van 13.00-14.00 uur, tel. 887393; schriftelijk: RL Dienst Studenten-zaken, postbus 616, 6200 MD Maastricht t.n.v. werkgroep INKOM.

Tafelstraat 13

17 jun. 10.15 uur: Slotviering van dit seizoen in de St. Jan, Vrijthof. Ook wordt gevierd het feit dat studentenekklesia van protestantse zijde landelijke erkenning heeft gekregen. Voorganger: G. v.d. Born met medewerking van een zanggroep.
28-30 sep. in Nijmegen festival van de toekomst in kader van vredesweek. Het festival is mixture van muziek, theater, film, lezingen, workshops. **za. 29 sep.** geeft minister d'Ancona haar visie op dit thema. Info: Tafelstraat 13.

Programma 90/91 Tafelstraat 13

Het nieuwe jaarprogramma verschijnt half aug. Naast doorlopende activiteiten en bekende thema's, waaromheen nieuwe groepen worden gevormd, komen nieuwe dingen voor, zoals: een filosofiegroep rond Emmanuel Levinas, bespreking videoserie 'Mythologie en Bewustzijn', een spiritualiteitsgroep, een maandelijks 'social evening', waar buitenlandse studenten Nederlandse kunnen ontmoeten, excursies (o.a. Hongarije). Wie het niet automatisch thuisgestuurd denkt te krijgen, geve zich op voor toezending.

Start

4 en 5 sep. 20.00 uur. Inschrijvingsavonden voor nieuwe activiteiten.

AECEE

14-28 jul. Summeruniversity Maastricht **juli/sept.** Tweewekelijkse talencursus (Summeruniversity) voor ± f.175,- in: Aachen, Amsterdam, Athene, Barcelona, Bergamo, Bonn, Bordeaux, Göttingen, Heidelberg, Maastricht, Madrid, München, Nürnberg-Erlangen, Palermo, Rennes, Saarbrücken, Salerno, Sevilla, Strassbourg, Utrecht. Lodging en onderwijs inbegrepen. Inschrijving gesloten.

Koko agenda

za. 9 jun.: Koko's eindfeest Randwijck met Herman Brood and his Wild Romance; Boston tea party; Tight and Juicy. Voorverkoop f.7,50.

LV&S

Uitslag NSK schermen individueel

De uitslag van het NSK schermen individueel van 12 en 13 mei j.l. te Delft luidt als volgt:

Floret: - Patricia Stassen: 24ste; - Janneke Oosterhuis: 22 ste; - Barbara-An Tulkens: 13de;

Degen: - Barbara-An Tulkens: 4de.

Uitslag strandvolleybal 29-05-'90

1. Op het Veld II; 2. Tjeempie; 3. Op het Veld I; 4. Bourgondiers; 5. Smashing maniacs; 6. Southern Comfort; 7. De Zandbokken; 8. Faktor 10W. 9. Lavendel I; 10. Lavendel II; 11. Anticula; 12. Name Unknown; 13. De Bikini's; 14. Wij; 15. Volgende keer beter; 16. Noladida; 17. Reflex; 18. Knallebal; 19. Smashing Seabirds; 20. Zaza zebra.

Dienst

Voorlichting

Uitslag strandvolleybal 30-05-'90

1. Marvin's friends; 2. Bettie-a-kem-slaai; 3. Caramba; 4. Disposables; 5. Netbusters; 6. De Broodroosters I; 7. Volvolley; 8. Gemengd achteruit; 9. Blokarni-rum; 10. Emmers; 11. Ignatius; 12. Dallas & Dynasty; 13. Herbies; 14. Sla neer; 15. Lila Pauze; 16. De Vetrolletjes; 17. Phantom Animals; 18. De Flippers; 19. Beunhaas & Co; 20. LUSS; 21. Tandeknar-sers; 22. Collurcinatio; 23. Ja, bijna!; 24. Volleydots.

Uitslag strandvolleybal 31-05-'90

1. Ganymedes II; 2. Sleuven preuvers; 3+4. Sister Martina; 3+4. De Broodroosters II; 5. Delirios; 6. De Ukkepuken; 7. Ganymedes I; 8. Noestige Nagelviltjes II; 9. Banalitas; 10. De Kaartclub; 11. Lucifer; 12. Noestige Nagelviltjes I; 13. Lemumba; 14. Van Z; 15. Paapjes; 16. De Cocosnootjes; 17. De Watjes; 18. De Notekrakers; 19. De Muskietiers; 20. Ganymedes III.

Interne volleybalcompetitie

1. Sla neer; 2. Netbusters; 3. Ignatius Sextet; 4. Tjeempie
5. Huize K1. 6. Mixx; 7. Phantom Animals
8. Volvolley; 9. Disposables; 10. F.C. Beukenoot; 11. Herbies; 12. Oje; 13. Caramba; 14. Huize K 2; 15. Demerts; 16. Bikahinimoesireu; 17. Komi's; 18. Ja, bijna!; 19. Gemengd achteruit; 20. Golden Girls; 21. Bloopers 22. Zwaar K.; 23. Het Hotel; 24. Cornflakes.

Lagakari

15 jun.: Barbeque
23+24 jun.: Zeilweekend Zeeland
20-25 aug.: Inkomactiviteiten
22+23 sep.: Introductieweekend

Economie

Oproep studentleden

In een faculteit komen vele besluiten tot stand met medezeggenschap en minimaal inspraak van de betrokkenen, zowel medewerkers als studenten. Hierbij worden studenten opgeroepen om actief deel te nemen aan deze activiteiten en daarmee te zorgen dat de juiste zaken voor onderwijs en onderzoek tot stand komen. Het gaat vooralsnog om de volgende vacatures:

- één student-lid van de Wetenschapscommissie. Vergaderfrequentie: éénmaal per vier weken
- drie studentleden voor de Studierichtingscommissie. Vergaderfrequentie: éénmaal per vier weken
- één student-lid voor de Bibliotheekcommissie. Vergaderfrequentie: éénmaal per vier weken
- één student-lid voor de Commissie Computerfaciliteiten. Vergaderfrequentie: éénmaal per vier weken. Van dit studentlid wordt verwacht dat hij enige affiniteit heeft met automatisering (MSDOS/Macintosh).

Studentleden worden benoemd door de Faculteitsraad voor de periode van 1 jaar (september '90 tot september '91) op voordracht van een commissie bestaande uit studentleden Faculteitsraad 89/90 en de nieuw gekozen studentleden Faculteitsraad 90/91.

Kandidaten worden op afspraak uitgenodigd voor een gesprek op 25 en/of 26 juni a.s. Sollicitaties dienen vóór 22 juni 17.00 uur ingediend te zijn bij het Faculteitsbureau kamer 3.068 Tongersestraat 53. Voor deze vacatures wordt geen financiële vergoeding verstrekt.

Lezing Prof. dr. Baba Yasunori (Japan)

In het kader van blok 3.6. 'Economie van de Technologische Ontwikkeling' wordt een lezing gehouden door prof. dr. Baba Yasunori van het National Institute of Science and Technology Policy (Japan) op 14 juni om 14.00 uur in kamer 1.090. Onderwerp van de lezing: Information Technology in Banks, the Japanese view.

E.F.M.-Agenda.

6 juni: Mercurius symposium over 'Nieuwe Ontwikkelingen in de Reclame' in het MECC.

6 juni: MAES Blokken-informatiedag AE/KE, kamer 2.000, TS53, van 13.30-16.30

7 juni, 13.30 uur, Algemene Ledenvergadering in kamer 1.090.

12 juni: ALFA-excursie naar Vendex te Amsterdam. Thema is Marketing. Inschrijffperiode van 05 juni t/m 11 juni tussen 12.30-13.30. Kosten ALFA-leden F17,50; andere EFM-leden F20,—; niet EFM-leden F22,50.

16/17 juni: Imperator organiseert een zeilweekend. Kosten incl. vervoer, overnachting en ontbijt F85,—. Inschrijving in kamer 0.085 op 11 en 12 juni 12.30 - 13.30.

27 juni, ALFA-lezing door Van Halder (Philips) in het kader van consolidatieposten in de jaarrekening. Voor E.F.M.-Stichting Businesscourse -AKZO financial workshop t/5 15 augustus -PTT Business course t/m 17 augustus inschrijfformulieren kan men elke donderdag tussen 13.00-13.30 afhalen in de E.F.M.-kamer 0.085.

Sollicitatieprocedure E.F.M.

Het E.F.M.bestuur zoekt voor het verenigingsjaar 1990/1991 kandidaten voor de volgende functies: voorzitter, vice-voorzitter, secretaris, penningmeester, commissaris onderwijs, P.R. en externe betrekkingen. Geïnteresseerden kunnen schriftelijk reageren voor 22 juni bij E.F.M. t.a.v. bestuurswisselingscommissie, postbus 616, 6200 MD Maastricht (kamer 0.085). De gesprekken waarvoor deze mensen worden uitgenodigd worden gehouden op 3 juli a.s.

E.F.M.-Stichting Businesscoursen.

AKZO Financial Workshop: inschrijven t/m 15 augustus
PTT Business Course inschrijven t/m 17 augustus
AMRO Banking Course inschrijven t/m 25 mei
HCG Business Course inschrijven t/m 30 mei
Inschrijfformulieren kan men elke donderdag tussen 13.00 en 13.30 afhalen in de E.F.M.-kamer 0.085.

Facultaire introductie: Mentoren gezocht.

Dit jaar zal de facultaire introductie plaatsvinden op 28 en 29 augustus. Er zijn dan weer mentoren nodig. Als je twee leuke dagen met de nieuwe eerstejaars wilt doorbrengen: word dan mentor! Je verdient er ook nog 25 gulden mee. Wil je je zo snel mogelijk opgeven? Dat maakt de organisatie van de introductie een stuk gemakkelijker. In het volgende nummer komt meer informatie over het programma. Willen jullie voor die tijd meer weten, dan kunnen jullie terecht bij: Petra Meyboom, kamer 0.076 of Jeroen Takke, kamer 0.085.

Geneeskunde

Bureau Internationale Betrekkingen

Bij het Bureau Internationale Betrekkingen is informatie beschikbaar over een Lange Tropencursus (september - mei). Doel van de cursus: vorming en praktische voorbereiding van diegenen, die in het kader van ontwikkelings samenwerking naar de derde wereld willen gaan. Info: Dr. van Kleefstraat 25, souterrain, Pauline Vluggen.

Gezondheids-wetenschappen

Bloктоets 2.4.1 BB

Een aantal studenten heeft (tenminste) 3 x de bloктоets 2.4.1. BB Gezondheidszorg en wetgeving niet gehaald. Willen diegenen die hiertoe behoren hun naam vóór 15 juni 90 opgeven. Met hen zal daarna contact worden gezocht om te bezien op welke wijze de bloктоets het beste vorm kan worden gegeven. Het betreft dus **alleen** hen, die reeds 3 x (of meer) de bloктоets 2.4.1 hebben gedaan. Aanmelding: secr. Gezondheidsrecht 887365

Lustrumsymposium Vrouwenstudies Bestemd voor: deelnemers Lustrumsym-

posium Vrouwenstudies - Eigen Werk RL van FdR, FdGW, FdG en andere belangstellenden.

De teksten van bovengenoemd symposium, gehouden 14 februari 1990, zijn onlangs als bundel verschenen. Belangstellenden kunnen deze symposiumbundel telefonisch bestellen, of persoonlijk afhalen, bij Marja Slangen, Vrouwenstudies Gezondheidswetenschappen, Kap2, tel.(88)7334. De kosten: f 10,=

Keuzeblok 4.1.5. Psychodiagnostiek (GGK)

Om een goede planning (blokboeken, tutoren, onderwijsruimten e.d.) te kunnen maken dienen studenten die dit blok willen volgen zich zo spoedig mogelijk bij Bureau Onderwijs in te schrijven. De start van het blok is op 3 september a.s. Voor meer informatie kan men terecht bij Cor Meesters, blokcoördinator (tel. 888164/152).

Secretariaat Vaardigheidsonderwijs

Het secretariaat vaardigheidsonderwijs-GW wordt vanaf 15 mei bezet door Marlène Beursgens. Zij is de opvolgster van Annette Staps die per 1 juni ontslag heeft genomen in verband met haar verhuizing. Het secretariaat is gevestigd op de locatie Randwijck, kamer 1.112, tst. 235 (extern: 882235).

Stageplaats GVO

De vakgroep GVO heeft voor het academisch jaar 90-91 een stageplaats beschikbaar voor een GVO-student. Het gaat hierbij om een analyse van determinanten van (stoppen met) roken tijdens de zwangerschap. Naar aanleiding hiervan zullen vervolgens concrete aanbevelingen moeten worden gedaan voor de ontwikkeling van een effectieve 'stoppen met roken voorlichting bij zwangere vrouwen'. tevens is het de bedoeling na te gaan op welke plaatsen deze interventie plaats kan vinden. Voor meer informatie: I. Hoekstra, vakgroep GVO, tel. 887303 (t/m 13-07) en H. de Vries, vakgroep GVO, tel. 887316 (vanaf 01-08).

Rechts-geleerdheid

Zomeroopenstelling SL Rechten

Het Studielandschap Rechten is vanaf t/m 1 september open: t/m za 11 aug: ma t/m do 9-21 uur, vr 9-17 uur, za gesloten. Ma 13 aug t/m za 1 sept: ma t/m vr 9-17 uur, za gesloten.

Bloктоetsen avondopleiding

Voor jaar 1,3,4,5 en 6 wordt de bloктоets afgenomen op 5 juni 18.30 uur in de sporthal De Heeg. Jaar 2 doet de toets samen met de dagopleiding op 8 juni, 09.00 uur sporthal De Heeg.

Roosterwijziging

Zoals op de roosters reeds vermeld is, wordt het onderwijs van donderdag 7 juni verplaatst naar woensdag 6 juni, zelfde tijd en ruimte

Huisvesting

Dond. 7 juni 09.00 uur coll.zl. begeleidingscollege door H. Nijholt: Overeenkomsten met de overheid.

Bloктоetsen dagopleiding

De toetsen worden afgenomen op 8 juni. Voor indeling zie de borden.

Informatie herkansingen en zomer

Alle informatie m.b.t. openstelling balie gedurende de zomerperiode, herkansingen, inschrijvingen blokken etc. wordt op papier gezet en na de toets uitgereikt. Studenten die niet aan de toetsen deelnemen kunnen deze informatie aan de balie van b.o. afhalen.

Aanvang studiejaar 1990/1991

Eerstejaars studenten dagopleiding beginnen donderdag 30 augustus, tweede-, derde- en vierdejaars dagstudenten maandag 27 augustus; eerste-, tweede-, derde-, vierde- en vijfdejaars avondstudenten beginnen op maandag 3 september en jaar zes en zeven avondopleiding op maandag 27 augustus

GOEDE SCRIPTIE GEMAAKT?

DAN VERBREEDT EQUITY & LAW JE HORIZON

Doe eens iets méér met je afstudeerscriptie! En ding mee naar de Equity & Law Studieprij. Want je kunt er een fantastische summercourse aan een buitenlandse universiteit of hogeschool mee winnen. Of een aanzienlijk geldbedrag, dat je vrij mag besteden.

Wat zijn de voorwaarden? Je moet studeren aan een instelling voor wetenschappelijk onderwijs, HBO of NIVRA en je mag voor 1 augustus 1990 nog geen 29 jaar zijn. Daarnaast moet je scriptie een vraagstuk behandelen dat toepasbaar is in de praktijk van de financiële dienstverlening. Je kunt dus alle kanten op. Want financiële dienstverlening omvat alle dienstverlenende activiteiten, die op professionele basis door personen/organisa-

ties worden verricht en direct en/of indirect met financiële transacties te maken hebben.

Wil je meer weten over hoe je kunt meedingen naar de Equity & Law Studieprij? Vraag dan snel de folder en een aanmeldingsformulier aan bij:

Equity & Law Levensverzekeringen
Afdeling Marketing
t.a.v. Mevrouw
C.J. Hoff
Postbus 997
2501 CZ
's-Gravenhage
Telefoonnummer
(070) 34 23 211

**Equity & Law
Prijs '90**

Equity & Law Levensverzekeringen maakt deel uit van het Engelse concern Equity & Law Life Assurance Society plc en is in 1971 te 's-Gravenhage opgericht. Met het instellen van deze studieprij wil Equity & Law het onderzoek op het brede terrein van de financiële dienstverlening bevorderen.

Studiekosten...

SSGZ biedt de enige echte ziektekostenverzekering specifiek en uitsluitend voor studerende. Geen winstoogmerk, dus lage premie. En dit jaar flink verlaagd! Uitgebreide dekking. Ook voordelige tandartsverzekering, reisverzekering en Zekerheidspakket (inboedel, ongevallen enz.) Haal een folder bij je onderwijsinstelling of bel SSGZ, 01719-70300.

Studenten hebben hun eigen verzekering SSGZ
van de Mortelstraat 4, 2203 JD Noordwijk.

VERSLAVINGSARTS (M/V) voor 18 uur

voor de medische zorg voor ca. 90 heroïneverslaafden
te Weert en Roermond.

Taken:

- medisch onderzoek t.b.v. methadonverstrekking
- algemene medische zorg, veelal in samenwerking met de huisarts
- deelname aan het multidisciplinair behandelingsoverleg.

Opleidingseisen: basisarts of huisarts.

Inlichtingen bij Drs. J. Mengde, teamcoördinator,
tel.: 04750-19747 (werk) of 04750-35216 (privé).

Cursus Italiaans

in Malcesine, 15 dagen,
incl.verblijf in villa met
ontbijt f 695,-
Bel Stichting ALCI, op
werkdagen tussen 18-22
uur, tel. 030-735912

Grand Hotel De L'Empereur.

Sfeervol vergaderen en stijlvol
feesten in de gezelligste
stad van
Nederland.

- Zalen voor 20 tot 100 personen.
- Perfecte outillage.
- Direkt tegenover het centraal station gelegen.

Vergaderarrangementen op aanvraag. Gerenommeerd restaurant. Luxe kamers en appartementen. Sauna, fitness-room, binnenzwembad met een patio-terras. Privé parking.

 GRAND HOTEL DE L'EMPEREUR
Stationsstraat 2 Maastricht
Telefax 043-216819
Telefoon 043-213838
telex 56416

Autorijschool Dorssers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer niet slaagt voor het rijexamen, betaalt u de tweede keer niets. Door het houden van proefexamens wordt u optimaal voorbereid op uw examen.

U betaalt slechts fl.35,- per rijles in VW Golf. Tevens het adres voor uw privé-theorieopleiding. Bel voor informatie 043- 616153.

pro civibus
verzekert academici

niets
aan de
hand?

houden zo! mét een
prima verzekering van
pro civibus.

Amsterdam 020-5 708 208
Stadhouderskade 140
Groningen 050-18 4114
Spilsluizen NZ 11

ACADEMISCH
ZIEKENHUIS
MAASTRICHT

Binnen de afdeling Extra Corporale Circulatie, welke is verbonden aan de afdeling Cardiopulmonale Chirurgie, zoeken wij wegens uitbreiding een

klinisch perfusionist in opleiding m/v

vacaturenummer 352/6

Taken: de klinisch perfusionist is verantwoordelijk voor de veilige instandhouding van een kunstmatige lichaamscirculatie bij patiënten, waarvan hart en longen tijdelijk niet functioneren in verband met de medische behandeling die zij ondergaan. Hij/zij zal daarvoor voornamelijk betrokken zijn bij openhartchirurgie, maar ook bij andere ingrepen, waarbij een specifieke extra corporale behandeling van bloed gewenst is.

Vereisten: VWO-diploma exacte vakken en een vierjarige HBO-opleiding in de chemische fysische of biologische richting.

Salaris: conform rijksregeling.

Inlichtingen: kunnen worden ingewonnen bij de heer D.S. de Jong, hoofd van de afdeling Extra Corporale Circulatie, telefoon 043-862165/862209, of bij mevrouw mr. M. Rieu-Roosen, personeelconsulente, telefoon 043-862013.

Het Academisch Ziekenhuis Maastricht verricht op de eerste plaats taken op het gebied van de patiëntenzorg, en staat daarnaast ten dienste van het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Het ziekenhuis omvat 697 bedden; er werken ongeveer 2500 personeelsleden volgens de arbeidsvoorwaarden van de overheid. Teneinde een zorgvuldige sollicitatieprocedure te verzekeren worden vastgestelde richtlijnen gehanteerd; de zgn. NVP-sollicitatiecode. Een medisch onderzoek maakt deel uit van deze procedure. Voor elke functie komen zowel mannen als vrouwen in aanmerking. U kunt Uw sollicitatie, onder vermelding van het vacaturenummer (op brief en enveloppe), opleiding en ervaring, binnen 14 dagen zenden aan de Dienst Personeel en Organisatie van het Academisch Ziekenhuis Maastricht, postbus 1918, 6201 BX Maastricht.

TRANS GO 25 SUPERGOEDKOPE TREINTICKETS

(retourprijzen)

BERLIJN	159
ROME	368*
MOSKOU	337*
NICE	313*
PARIJS	107
BUDAPEST	343*

* vanaf Nederlandse grens

Voor jongeren t/m 25 jaar naar 900 bestemmingen in heel Europa, Turkije en Marokko, ook in combinatie met KLM-lifftarieven. Nieuw: onze "Aktieve- en Stedenvakantie"-brochure. Vraag bij het NS-station.

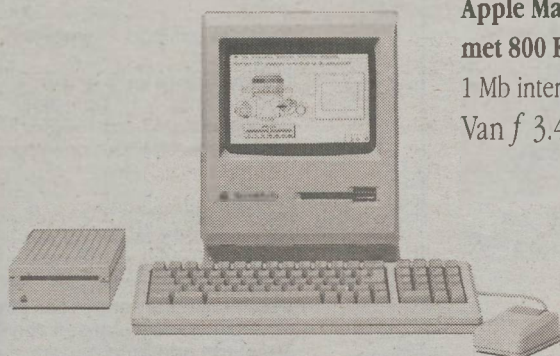
trans
GO 25

Nu nog sneller, beter en goedkoper studeren, met de Apple Macintosh

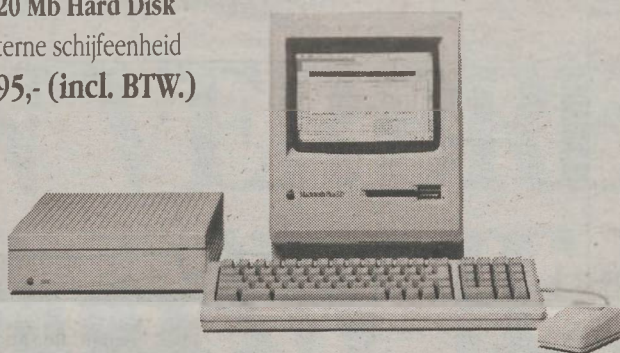
Apple Macintosh Plus ED
met 800 Kb externe schijf eenheid en ImageWriter II
1 Mb intern geheugen, 800 Kb interne schijf eenheid
Van f 4.693,- nu voor f 4.295,- (incl. BTW.)

Apple Macintosh Plus ED
met 800 Kb externe schijf eenheid
1 Mb intern geheugen, 800 Kb interne schijf eenheid
Van f 3.458,- nu voor f 3.195,- (incl. BTW.)

Apple Macintosh Plus ED met 20 Mb Hard Disk
1 Mb intern geheugen, 800 Kb interne schijf eenheid
Van f 4.140,- nu voor f 3.995,- (incl. BTW.)

Apple Macintosh Plus ED met 20 Mb Hard Disk en ImageWriter II
1 Mb intern geheugen, 800 Kb interne schijf eenheid
Van f 6.267,- nu voor f 4.995,- (incl. BTW.)

De Apple Macintosh Plus ED is speciaal ontwikkeld voor het onderwijs en brengt de kracht van de Apple Macintosh binnen het bereik van een bescheiden budget.

HELEMAAL NU ER VIER MACINTOSH PLUS ED-CONFIGURATIES STERK IN PRIJS ZIJN VERLAAGD.

Met de Macintosh Plus ED beschikt u over de kracht van een personal computer bij lesgeven en studeren, bij onderzoek en leerlingadministratie. De Macintosh Plus ED heeft een intern geheugen van 1 Mb en een interne schijf eenheid van 800 Kb.

De Apple Macintosh Plus ED vraagt daar niet veel voor terug. Hij is bescheiden geprijsd en de bediening van computer en programma's is eenvoudig; u hoeft alleen maar op de muisknop te drukken.

Uiteraard hebben deze prijsverlagingen ook gevolgen voor de lease-prijzen van de apparatuur.

Wie denkt, kiest Apple Macintosh

Apple Computer

Apple Centre Heerlen
de heer F. Klavara
Valkenburgerweg 123
6419 AS Heerlen
Telefoon: 045-740505

AGENDA

Theater

Manon Lescaut, Puccini, Opera Royal de Wallonie, Opera Royal Luik, 15 + 21 juni: 20.00 uur, 17 juni: 15.00 uur.

Muziek

Basilica Concerten 1990, BRT-Filharmonisch Orkest, o.l.v. Alexander Rahbari, werken van Wagner, D'Haene en Brahms, O.L.V. Basiliek Tongeren, 16 juni: 20.00 uur.

Basilica Concerten, Amsterdam Baroque Orchestra, werken van Bach, Alden Biesen - Rijkhoven, 17 juni: 16.00 uur.

Exposities

Fascinatie Textiel, Museum Van

Bommel - Van Dam Venlo, 18 mei t/m 1 juli 1990. Openingstijden: di t/m vr van 10-16.30 uur.

Jacques Spee, tekening, aquarel en olieverf, Galerie Artisant, Grote Gracht 43, Maastricht, 14 juni t/m 7 juli 1990. Openingstijden: di t/m za 13.30-17.30 uur.

Felix Wijns, schilderijen, Galerie Fah, Brusselsestraat 80 Maastricht, 11 mei t/m 17 juni. Openingstijden: do 16-20 uur, vr-zo 13-17 uur.

Hans van Meeuwen, beeldhouwwerk, Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 42 Maastricht, 12 mei t/m 30 juni. Openingstijden: di t/m za 13-18 uur.

Jan Wilms, aquarellen en **Thea de Badts**, keramiek, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a, Maastricht, 10 juni t/m 8 juli. Openingstijden: do t/m zo 13-17.30 uur.

Peter van den Hurk, **Cor Knops**, olieverfschilderijen, Kunstcentrum Simeira, Bogaardenstraat 40B, Maastricht, 11 mei t/m 16 juni. Openingstijden: di t/m za 13.30-18 uur.

Tielsia Eggen e.a., Galerie de Sauveteur, Dorpsstraat 19-21, Ulestraten, 12 mei t/m 18 juni. Openingstijden: do t/m zo 14-17 uur.

Sam Parabirsingh e.a., kleuretsen, Galerie Hof van Oensel, Haagstraat 5, Schimmert, 12 mei t/m 18 juni. Openingstijden: 14-17 uur.

De Kollektie, werk van kunstenaars gemaakt tijdens hun verblijf aan de Jan van Eyck Akademie, 1983-1990, Gouvernement, Limburglaan 10, Maastricht, 5 t/m 29 juni. Openingstijden: werkdagen: 9-17 uur.

Groepsexpositie, 8 jonge kunstenaars, schilderijen, grafiek, foto's en glas-objecten, Galerie Artfort, St. Annalaan 23, 2 t/m 16 juni. Openingstijden: ma t/m vr 10-17 en za 10-16 uur.

Willem Schilder, schilderijen, Perroen Aktuele Kunst, Vrijthof 21 (I), Maastricht, 16 juni t/m 15 juli. Openingstijden: wo t/m vr 13-18 uur, za 13-17 uur.

Zomertentoonstelling, Joris Geurts, Sigurdur Gudmundsson, Piet Laurens Mol en Marien Schouten, In Situ, Aylvalaan 10, Maastricht, 9 juni t/m 7 juli.

Openingstijden: wo t/m za 14-18 uur.
Henk Fonville, schilderijen en aquarelen, Galerie Signe, Akerstraat 82a, Heerlen, 16 juni t/m 15 juli. Openingstijden: wo t/m zo 14-17 uur.

Film

Speelweek 15 t/m 21 juni
Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Dekaloog III + IV, 20.00 uur
Max & Laura & Henk & Willie, 21.00 uur
Dekaloog III + IV, 22.30 uur

Mabi, Kleine Gracht 24a

Look who's talking, vr t/m zo om 14.30, 18.30 en 21.00 uur. Ma, di en do om 21.00 uur. Wo om 14.30 + 21.00 uur.
The Cook, The Thief, His Wife and Her Lover, dag. om 21.30 uur, vr t/m zo 18.30 uur, vr ook om 14.30 uur.
The Delinquents, vr t/m zo om 14.30, 18.30 en 21.15 uur. Ma, di en do om

21.15 uur. Wo om 14.30 en 21.15 uur.
Filmzomerfestival 1990:
Vrijdag: **Midnight Run**
Zaterdag: **Indiana Jones and the last crusade**
zondag: **Le dernier metro**
maandag: **The last Emperor**
dinsdag: **September**
woensdag: **Blueberry Hill**
donderdag: **Baron von Munchhausen**
Openingstijden:
vr t/m zo: 14.30, 18.30 en 21.30 uur. Ma om 20.30 uur. Di en do om 21.30 uur. Wo om 14.30 en 21.30 uur.

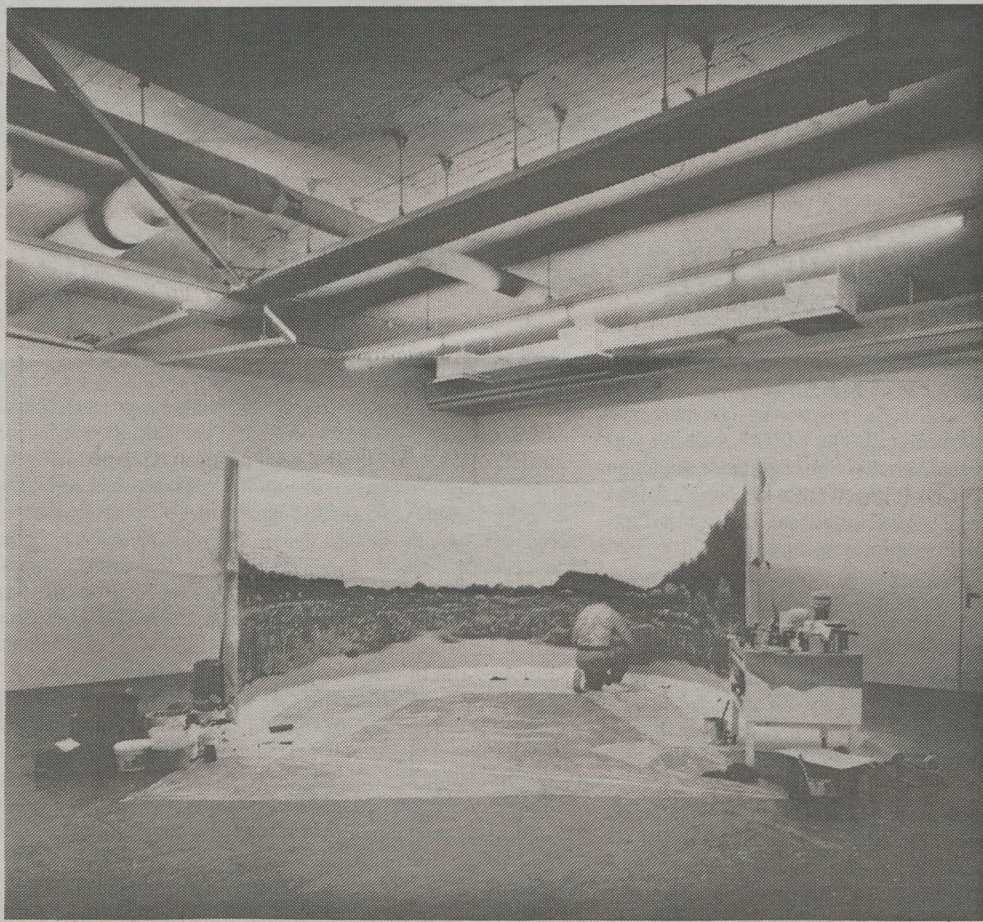
Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1

Internal Affairs, dag. 19.00 + 21.30 uur.
Turner and Hooch, dag. om 19.00. Zo ook om 15.00 uur.
Romeo, dag. 21.15 uur
When Harry met Sally, dag. 19.00 uur. Zo ook om 15.00 uur.
Dead Poets Society, dag. 21.15 uur.

Het beleid van Bonnefanten-directeur
Alexander van Grevenstein

"IK BEN STRENG EN DAT IS SOMS PIJNLIJK"

Het was nog winter toen Alexander van Grevenstein, directeur van het Bonnefantenmuseum in Maastricht, een openingswoord sprak bij de expositie van Limburgse beeldende kunst in Arti & Amicitiae in Amsterdam, 'Centraal Zuid'. Hij schetste hoe Limburg bezig is op kunstgebied "uit een dal op te klimmen." De komende vijf jaar krijgt Limburg drie nieuwe musea en wellicht een opera. "Dan staan ook kunstenaars niet meer alleen en kan de tergende uitdaging tot dagelijkse kost worden verheven". Het praatje viel in goede aarde bij het merendeel van het vernissagespubliek. Ruim twee maanden later kwam de tentoonstelling in de Dominicanerkerk in Maastricht. Bij de opening kreeg Van Grevenstein zijn Amsterdamse rede aangeboden door Hans Mol, schrijver, schilder en oud-docent audio/visuele middelen. De tekst stond groot gedrukt in een nummer van Folia 3, een onregelmatig verschijnend pamfletachtig blad. Mol noemde de rede een "relaas van onvermogen". Van Grevenstein negeerde deze aantijging en alle verdere kritiek van Mol in volgende Folia 3-nummers, tot ergernis van Mol die graag een openlijke discussie met de museumdirecteur op gang gebracht had. Aanleiding tot een gesprek met beide opposanten over een museumdirecteur en zijn beleid.

'Landschapschilder' aan het werk in Bonnefanten.

In 1986 kwam Van Grevenstein naar Maastricht als museumdirecteur. Terug van weggeweest, want tien jaar eerder werkte hij in het Bonnefanten als conservator. In de tussentijd was hij verbonden aan het Stedelijk Museum in Amsterdam. De opdracht die hij meebracht naar Maastricht was: het Bonnefantenmuseum na een warrige periode in rustiger vaarwater brengen en een eigen gezicht, een eigen plaats geven. Vanaf het begin maakte hij duidelijk dat hij daarin eigenzinnig te werk zou gaan. In een interview in Observant (6 november 1986) zei hij destijds: "Het museum heeft een bepaalde evolutie doorgemaakt. Er zijn ongelukkig veel activiteiten ontstaan uit een breed scala. Om echt goed te kunnen functioneren moet je daarin snijden en prioriteiten stellen. Je kunt nu eenmaal niet alles even goed doen". En gesneden heeft Van Grevenstein. Na 'De grootste sortering', een overzichtstentoonstelling van vrijwel alles wat het museum bezat, ging het Bonnefanten vier maanden dicht voor een rigorieuze verbouwing. Muren werden neergehaald of verplaatst, plafonds opgebroken,

electrische leidingen en luchtkokers zichtbaar gemaakt. Er ontstond een centrale grote zaal met kleine, als een labyrint in elkaar overlopende ruimten daaromheen. De koele zakelijkheid van het gebouw, dat destijds werd opgetrokken om er een warenhuis in te herbergen, werd niet langer verhuld en gaf in de eerste expositie na de heropening ruimte aan moderne kunstenaars als Sol Lewitt, Richard Deacon, Susana Solana, Joseph Beuys en Luciano Fabro. De oude kunst en archeologie verhuisden naar de tweede etage. De toon was gezet. Het is wennen. Deze eerste en ook de meeste volgende tentoonstellingen zijn niet wat je noemt "publieksvriendelijk". Het karakter van het museum is - door de keuze van vorm en inhoud - nogal afstandelijk. Bonnefanten is moeilijk toegankelijk, letterlijk en figuurlijk. Dat is ook een van de hoofdpunten van kritiek van Mol. "Van Grevenstein is niet bereikbaar. Hij heeft zich opgesloten in zijn museum en hult zich in kunstenaarsjargon, verhallend, onleesbaar, nietszegend vaak. In het Bonnefanten valt niets te beleven. Het moet een ontmoetings-

plaats zijn voor kunstenaars en publiek. Bij de verbouwing kon er niet eens een koffiekamer vanaf."

Hapklare brokken

Van Grevenstein: "Onbereikbaar? Voor sommigen wel ja. Natuurlijk speelt het gebouw mij parten. Het werkt niet mee aan een publieksvriendelijke presentatie. Maar wezenlijk is, dat ik hier niet ben om het publiek hapklare brokken voor te schotelen. Mijn plicht is het om de grootste mogelijke kwaliteit te brengen en die is soms moeilijk verteerbaar." Dat blijkt ook uit de aantallen bezoekers. De retrospectieve Bram van Velde tentoonstelling en 'Het postmoderne aan kinderen verklaard' trokken veel mensen, de laatste vooral door de Viditel, Frans communicatiespeelgoed. Maar een tentoonstelling zoals die van de Amerikaan Richard Serra (zwarte vlakken op witte muren) is toch bepaald niet toegankelijk voor een breed publiek. Van Grevenstein ligt daar niet van wakker: "Ik beschouw het als mijn eerste taak om dit

museum op de kaart te zetten. Dat wil zeggen op de kaart van de museum- en kunstwereld. Ik heb de afgelopen jaren hele goede contacten opgebouwd met kunstenaars. Ze voelen zich hier persoonlijk opgevangen. Als Serra hier drie weken werkt, ontmoet hij mensen met meer dan voldoende inhoudelijke kwaliteit, die hem begrijpen en wie hij kan vertrouwen. Dat levert iets op: kunstenaars vertellen het aan elkaar. Ze vinden het belangrijk hun werk hier te tonen en wij kunnen hen vragen voor een niet al te hoge prijs het hier te komen maken."

Streng en pijnlijk

Waar discussies over museumbeleid altijd weer op uitdraaien is de vraag: mag het museum het visitekaartje van de museumdirecteur zijn of moet het een neutraal (tijds)beeld uitstralen? Mol - en met hem meerdere Limburgse kunstenaars - verwijten Van Grevenstein teveel zijn eigen stempel te drukken op het museumbeleid. In zijn laatst uitgekomen pamflet, met op de achterkant de tekst "Het leed aan de konijnen uitgelegd" beschuldigt hij Van Grevenstein ervan "in aanraking te zijn gekomen met een Amerikaanse kunstmafia die achterhaalde 'modernisten' als nieuwe oogst naar de provincieplaatsen delegeert op het Europese continent." Bovendien mist Van Grevenstein de aansluiting met de lokale kunstenaars, aldus Mol. Van Grevenstein benadrukt telkens opnieuw dat het zijn taak is de "grootst mogelijke kwaliteit" hiernaar toe te halen. "Niet 'n Serratentoonstelling, maar DE Serratentoonstelling." Die kwaliteitsnorm wordt volgens Van Grevenstein bepaald door "ruim vijftien jaar ervaring en mijn persoonlijke keuze. En ik ben streng, dat weet ik en dat is soms pijnlijk. Er zal altijd een groep zijn die het met mij oneens is. Natuurlijk ben ik niet Onze Lieve Heer. Als ik iets slecht vind kan dat later anders uitpakken. Maar ik ben omringd door een staf van zeer deskundige mensen, die weten waar het om gaat in de kunst. De boel aanscherpen, daar gaat het om."

Als je de kwaliteitsnorm hoog stelt levert dat in aantal maar weinig op. Mensen vallen uit de boot. Misschien reageert Mol vanuit die pijn? "Nee, geen pijn, waakzaamheid. Een jaar of vijf, zes geleden zou ik nog wel hebben willen exposeren in het Bonnefanten, nu niet meer, nu ga ik liever buiten Maastricht. Het gaat er ook niet om het museum te regionaliseren. Er zijn hier misschien wel duizend beeldende kunstenaars. Moeten die dan allemaal een plaatsje krijgen? Nee, het gaat er wel om dat je de goede keuzes maakt."

Coffeeshop

In november vorig jaar werd bekend dat de provincie Limburg veertig miljoen

gulden op tafel legt voor de nieuwbouw van het Bonnefantenmuseum op het Ceramiqueterrein. Van Grevenstein was op z'n zachtst gezegd blij verrast. Als eerste ervaart hij dagelijks de beperkingen van het huidige gebouw. "Wij kunnen hier niet eens een eigen opstelling maken. Boven op zolder staan werken van mensen als Aad de Haas, Pierre Kemp." Binnen nu en vijf jaar moet het nieuwe gebouw klaar zijn. Dan zal ook aan Mols verlangen naar een levendige ontmoetingsplaats tegemoet gekomen worden. "Een gebouw, waarin de samenhang zichtbaar wordt. Het zit al in mijn hoofd. Kunst moet meer in het dagelijkse bestaan terecht komen. Natuurlijk komt er een centrale hal, een winkeltje, een coffeeshop, al dat soort dingen. Als wij in staat zijn de beste koffie van de stad te schenken.... Het blijft echter gaan om wat we zijn. Een provinciaal museum. Er is een hoop geweld om ons heen, Keulen, Brussel, Düsseldorf. Dan is het belangrijk om een precieze, bescheiden keuze te maken. Groot is hier wat elders klein is."

In het nieuwe gebouw zullen de tentoonstellingen elkaar sneller kunnen opvolgen. De oude kunst en archeologie krijgen er een volwaardige plaats, er zal een restauratie-afdeling komen.

Dat alles kost een hap geld. De provincie zorgt weliswaar voor een dak boven het hoofd, maar de collectie moet ook verder worden opgebouwd. Is Van Grevenstein op zoek naar sponsors?

"In principe moet een museum gefinancierd worden uit de middelen van de overheid. Dat geeft de garantie dat het voor een breed publiek toegankelijk kan zijn, het liefst gratis. Voor deze structurele ondersteuning moet je je niet ophangen aan een particulier. Dat is te onzeker. Je ziet het in Amerika. Men is veel tijd kwijt aan fund raising en het levert uiteindelijk allemaal jaarcontracten op. Aan sponsors denk ik wel in verband met de uitbreiding van de collectie."

Wie wil aanscherpen zou een deel van de oude collectie kunnen verkopen ten bate van de nieuwe. Een Aad de Haas in ruil voor een Beacon. Rudi Fuchs heeft de gemoederen al eens hevig geschokt met een dergelijk plan. Van Grevenstein: "Dat kan absoluut niet. Een collectie is opgebouwd met "public money", geld van de gemeenschap. Alleen al daarom moet je collecties zoveel mogelijk in stand houden. Het is ook onfatsoenlijk tegenover de collega's die het werk verzameld hebben. Fuchs zat klem en kreeg de schuld van iets waarvoor eigenlijk de gemeente Den Haag en WVC verantwoordelijk waren."

Kunsttaal

Mol struikelt ook over Van Grevensteins taalgebruik. Hij noemt het "inwijdingssproza dat een aantal kunstenaars, kunstcritici en museumdirecteuren elkaar hebben geleerd." Het valt niet te ontkennen dat met name teksten in catalogi en kritieken in dag- en weekbladen niet geschreven zijn voor de familie Doorsnee. Dat geldt niet alleen voor Van Grevenstein en de zijnen. "Ik denk dat Mol nog op iets anders doelt, als hij het over de taal heeft. De taal die een museum spreekt in zijn beleid. Hij meent eenzelfde soort taalgebruik te kunnen ontwaren bij een aantal museumdirecteuren, maar hij luistert slecht. Denk alleen maar eens aan de oorlog die er gevoerd is rond de opvolging van De Wilde (Stedelijk Museum Amsterdam). Dat is het beste bewijs dat het niet allemaal handen op een buik zijn."

Mol blijft sceptisch: "Ik blijf hem waakzaam volgen. Hij krijgt van mij niet meer het voordeel van de twijfel." Van Grevenstein ligt er niet wakker van. "Ik ben eigenlijk blij dat Mol boos wordt, maar de manier waarop hij de zaak aanpakt is niet juist. Om te beginnen had hij toestemming moeten vragen om mijn tekst te mogen publiceren."

Lucia Geurts

Beer

Ik heb een beer. Wat zeg ik? Ik heb een hele familie beren. Teddyberen, wel te verstaan. Het begon natuurlijk allemaal met Teddy, de oermoeder van het gezelschap. Teddy wordt over ruim een week dertig. Ze is een beetje een norse macho-beer, draagt dag in, dag uit het roodgestreepte broekpak dat mijn oma ooit voor haar breide met daaroverheen een stoere Monty-coat. Ze torent op een stoeltje boven de rest van de clan uit. En die kleren gaan nooit uit.

Hoewel... Eén keer, toen ze nog een relatie had met Beertje, de knuffel van mijn ex-vriendin die meer op een labiel schaap leek, toen is ze uit de kleren geweest. Stiekem. Op een zondagmorgen, onder de veilige hoede van ons warme tweepersoons dekbed. Dat was een aandoenlijke scène.

Na Teddy -die nu weer alleen is en de taak van matriarch dus opnieuw met verve kan vervullen- kwam het Beertje Paddington. Welbekend draagt hij een koffertje, en een klein bordje om zijn hals: please look after this bear thank you. Aan zijn rechterhand voert hij de kleinste knuf mee, een naakt grijs beertje met een rood vlinderdasje van amper één centimeter hoog.

Uit Australië bracht ik vervolgens een verre neef naar ons land: de Wombat, een tegenvoetse bush-bear. Een wat ruige gast. Wil ook alleen maar in mijn tropenhelm zitten. De andere beren kunnen hem moeilijk verstaan; hij is een vreemde beer in de bijt.

Zo mogelijk nog gekker is een rose nijlpaardje met een identiteitsstoomis. Ze beweert bij hoog en bij laag geadopteerd te zijn door Teddy. De laatste laat zich daar echter niet over uit. Om de zaak niet erger te maken dan-ie mogelijk al is laat ik Rino maar in die waan. Stel je toch eens voor als ze er op een kwade dag achterkomt dat ze helemaal niet van Ursus ursus afstamt, maar van een plompe grijze stamperd? Nee, hoor! Dát dient ten koste van alles vermeden te worden (hoewel ik moet toegeven dat ik zo'n deviant niet graag mee naar bed neem...).

Mijn ex-collega's gaven mij in een vlag van intercollegiale toetsing een felrose knoepd van een beer, met de snuit van een miereneter. Hij draagt een reusachtig label 'Ergens Wel, Ergens Niet!' Een interessante mededeling, maar desgevraagd moet dit typ me telkens weer antwoorden dat hij zelf nog niet helemaal achter de diepere betekenis van deze kreet is. Nog even afwachten; wellicht wordt het nog eens wat met deze knaap. Misschien is 't wel een flikker-in-de-kast. En daar moet je heel erg voorzichtig mee zijn. Trauma's, trauma's, trauma's. Dat kunnen we niet hebben in onze happy family. De nieuwste loot aan deze berestam is Teddy jr. Ze is jonger en zachter dan Mama Teddy, mag vaak naast mijn kussen liggen. Ze heeft een ietsje pietsie van ma's tic: altijd, zomer en winter, een sjaal om. Nou goed, daar kan ik mee leven.

Lange tijd heb ik gedacht dat deze berofilie ietwat abnormaal en zeker ziekelijk was. Bezoekers keken immer wat schichtig naar het gezelschap op de bank.

Goddank tekent zich de laatste maanden lotgenoten-contact af: ik ken nu verscheidene 30+-vrouwen met beren. Bij O. mag ze mee op de fiets, C. zet haar bij bezoek in de mooiste stoel, en die van K. eet bij het diner gewoon mee.

Wij willen subsidie van WVC; dit is waarachtige sociale vernieuwing.

Eva

Reclame is de bloem in het knoopsgat van de beschaving

Een maandelijkse slempartij, drie praatavonden over aspecten van één of andere kunde en honderd stencils in de vensterbanken zijn in 1990 niet meer voldoende voor naar erkenning hunkerende studentenorganisaties. Tegenwoordig laat men zich betalen door het bedrijfsleven, huurt een Auditorium in het MECC, vult het voor eenderde met f 12,50 danwel f 7,50 (leden van de hunkerclub) betalende studenten en laat dure lieden spreken over 'Nieuwe ontwikkelingen in de reclame'. E.F.M. Mercurius, bedrijfseconomische studievereniging alhier, haalt uit. Een echt symposium dus, woensdag 6 juni, van tien tot vijf. En nog interessant ook.

bericht uit Maastricht

Reclame roept één grote vraag op: wat is de invloed ervan op het doen en laten van de reclame-ontvanger? Volgens Theo Poiesz, hoogleraar economische psychologie aan de Katholieke Universiteit Brabant en sinds november 1989 één dag per week hoogleraar marketing aan de RL, is het nadenken over die vraag niet voorbehouden aan de reclamemakers zelf. Poiesz was de eerste spreker op het symposium: "De wetenschap kan hier een substantiële bijdrage leveren. In de communicatie van producent naar consument blijft men nog vaak steken in de kwaliteit van de boodschap zelf. Men veronderstelt dat het met de ontvangst van die boodschap en de gevolgen daarvan wel goed zit, dat gewoonweg een bepaald percentage het gewenste koopgedrag zal vertonen. Maar zo zit dat niet in elkaar. Er zijn voorwaarden waaraan minstens voldaan moet worden wil communicatie slagen."

Geslaagde communicatie: je koopt wat de adverteerder wil dat je koopt. De wetenschap die zich hiermee bezighoudt heet reclamewetenschap en Poiesz is druk bezig met het ontwikkelen van een begrippenapparaat dat het een en ander wat meer aanzien kan geven. De voorwaarden waar hij van spreekt: motivatie om de boodschap te ontvangen, gelegenheid en capaciteit (wat dat ook zijn mag), vormen in het jargon "een triade". Het zijn "drie parameters die onderling afhankelijk zijn".

En wat gebeurt er als aan de voorwaarden niet voldaan wordt? Drie mogelijkheden, zegt Poiesz. Ten eerste reclame-mijding, ten tweede niet-bedoelde effecten en ten derde ongewenste effecten. Krijgen economen geen methodologie? In elk eerstejaars handboek moet te vinden zijn dat categorisering volledig en uitsluitend moeten zijn en de categoriën van een gelijk abstractieniveau. Is merkverwarring, één van de 'sub'-gevolgen van mislukte reclame, nu ongewenst of niet bedoeld? En een dalende aandacht, wat is dat? Dat is reclame-mijding, zegt Poiesz. "Waar het echter om gaat is dat wetenschap de effectiviteit van reclame kan helpen verhogen."

Dus zijn we over tien jaar verloren als we een advertentie lezen of een spot zien. "Nou, dat is wel erg utopisch gesteld - of, zo u wilt, dramatisch."

Koen Smits, marketing manager van Coca Cola, geeft te kennen dat hij niet zit te wachten op een reclamewetenschap. "Wij van The Coca Cola Company menen ondertussen alle do's en don't's door te hebben," begint hij zijn symposiumbijdrage. Wat volgt is een reeks slogans van ongeëvenaard opportunistisch gehalte, voorgedragen met een bijna misselijk makende zelfvoldaanheid. Het ergste is natuurlijk dat hij gelijk heeft. Wat de man ook zegt, het is waar, want cijfers liegen niet: Coca Cola is de droom van de marketingwereld, de trots en het ideaal, het bekendste merk ter wereld. Dus moet je luisteren naar wat de marketing manager van de Nederlandse

branche te vertellen heeft.

Smits: "Think global, act local, zeggen we bij Coca Cola. Dat wil zeggen: er is een wereldwijde marketingstrategie, die echter nationaal, lokaal, wordt ingevuld. Local execution dus. Want er zijn culturele verschillen tussen de landen en je kunt enorme blunders maken als je daar geen rekening mee houdt."

Als voorbeeld van deze spitsvondigheid laat Smits een filmpje zien van een in beeld en geluid steeds massaler kinderkoor dat op het punt staat zich te laten vollopen met cola. Het blanke meisje dat de solopartij voor haar rekening neemt, zingt een Amerikaanse tekst. "Prachtig, niet?" roept Smits, "Maar kijk nu eens naar het volgende!" Hetzelfde filmpje, maar nu met een bruin, zwart, geel of rood kind dat Portugees, Swahili, Chinees of Spaans zingt. Zijn dit de bedoelde culturele verschillen die Coca Cola zo verrassend op het spoor is gekomen, huidskleur en taal? Smits: "Emoties zijn in vele landen natuurlijk gelijk."

Tijdens de forumdiscussie aan het eind van de dag wordt hem gevraagd of die veronderstelde overeenkomst in "emoties" de reden is waarom Nederland altijd de Amerikaanse versie van de reclamecampagne krijgt voorgeschoteld. Antwoord: "Het Nederlandse taalgebied is te klein om daar een eigen versie voor te maken, dat zou te duur worden. Maar iedereen begrijpt hier toch Engels? Ja, als ik een eigen campagne zou mogen maken alleen voor Nederland... dan kan ik 'm echt laten knallen, dan zou ik 'm laten inspelen op alle waarden die we hebben."

Iedereen moet Coca Cola drinken, dus moet iedereen iets van zichzelf kunnen herkennen in het merk. De kans daarop is het grootst als je zoveel mogelijk verschillende stijlkenmerken in een filmpje weet te verzamelen. Het doel van Smits' bedrijf: "Als een Hongaar of een Roemeen of een Nederlander in de Verenigde Staten komt, moet hij bij de eerste de beste Coca Cola-poster welgemeend uitroepen: kijk, ze hebben hier mijn merk ook!"

Het effect van reclame. Ton Trel, marketingadviseur en schrijver van stukjes over reclame, denkt dat het allemaal wel meevalt. Die domme Hongaar kan Smits wel vergeten, de consument is mondig, kan niet om de tuin worden geleid. Misleidende reclame is, in ieder geval in Nederland, een randverschijnsel, zegt Trel. Dat concludeert hij naar aanleiding van het geringe aantal klachten dat bij de reclamecommissie wordt ingediend.

"Reclame is de bloem in het knoopsgat van de beschaving," aldus Trel, "inderdaad, soms rolbevestigend, omdat reclame een spiegel is van de maatschappij, maar: het mensbeeld zoals dat bijvoorbeeld door de wasmiddelenbranche wordt gepresenteerd, wordt alleen door geestelijk gestoorde verabsoluteerd. Een mondige consument hoeft niet betutteld te worden." Een veeg uit de pan voor reclame-criticasters. Praten over reclame is aardig, maar er werden weinig woorden vuil gemaakt aan het symposium-thema. "Nieuwe ontwikkelingen in de reclame" bleek misleidende reclame; "Reclame en de wetenschap" had meer hout gesneden. Wat dat betreft was het een misser van jewelste om als dagvoorzitter W.F. Van Raaij te kiezen. Van Raaij is de enige echte hoogleraar reclamewetenschap die Nederland rijk is (Erasmus Universiteit), maar hij was door zijn voorzittersrol tot stilzwijgen gedwongen.

De wrijving tussen wetenschappers en reclamemakers (de laatsten vinden dat de eersten zich niet met hen moeten bemoeien; reclame is een creatief proces) werd nu tijdens de forumdiscussie stompzinig becommentarieerd door Smits: "Het is natuurlijk de vraag naar de kip en het ei. Wat was er eerst: de wetenschap of de praktijk?" Niemand reageert. Deze man heeft bedrijfseconomie gestudeerd, bedenkt men. Moge de leden van E.F.M. Mercurius het verder schoppen.

Geert Dekker